

**T.C.
KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

**KAHRAMANMARAŞ BAŞKONUŞ YAYLASI ALAN
KULLANIMININ KULLANICI TALEP VE
EĞİLİMLERİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ**

GÜLÇİN ALCI

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
PEYZAJ MİMARLIĞI ANABİLİM DALI**

KAHRAMANMARAŞ 2020

T.C.
KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

KAHRAMANMARAŞ BAŞKONUŞ YAYLASI ALAN
KULLANIMININ KULLANICI TALEP VE
EĞİLİMLERİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

GÜLÇİN ALCI

Bu tez,
Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalında,
YÜKSEK LİSANS
Derecesi için hazırlanmıştır

KAHRAMANMARAŞ 2020

TEZ BİLDİRİMİ

Tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada, alıntı yapılan her türlü kaynağa eksiksiz atıf yapıldığını bildiririm.

(İmza)

Gülçin ALCI

Not: Bu tezde kullanılan özgün ve başka kaynaktan yapılan bildirişlerin çizelge, şekil ve fotoğrafların kaynak gösterilmeden kullanımı, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'ndaki hükümlere tabidir.

**KAHRAMANMARAŞ BAŞKONUŞ YAYLASI ALAN KULLANIMININ
KULLANICI TALEP VE EĞİLİMLERİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ
(YÜKSEK LİSANS TEZİ)**

Gülçin ALCI

ÖZET

Kentlerin hızlı bir şekilde çevresine doğru büyümesi, çevresindeki doğal alanları olumsuz yönde etkilemektedir. Hızlı nüfus artışı nedeniyle ihtiyaç duyulan konutlar, kentsel alanların çevresine doğru inşa edilmektedir. Bu nedenlerden dolayı kişi başına düşen yeşil alan miktarı azalmaktadır. İnsanların hafta sonları veya yaz günlerinde rekreasyon amacıyla gittikleri yeşil alanlar beton yığına dönüşmektedir. İmar planına uygun olarak oluşturulan parklar yetersiz kalmaktadır. Kentsel alanlarda yaşayan insanlar, olumsuz hava şartları ve yoğun iş temposundan uzaklaşmak için yaylalara akın etmektedirler. Yaylacılık kavramı ülkemizde rekreasyon amacı ile en çok Akdeniz Bölgesi'nde gelişmiştir (Tıraş, 2008). Kahramanmaraş ilinin Akdeniz Bölgesi'nin iklim özelliklerini yansıması, yöre halkının yaylalara günübirlik rekreasyonel amaçlı olarak gitmesine veya göç etmesine olanak sağlamaktadır. Bu durum, yaylalarda konutların inşa edilmesine neden olmaktadır. Yayla evlerinde bulunan huzurun yanı sıra evlerin bahçesinde yetişen mahsuller kişilere maddi gelir imkânı sağlamaktadır. Kahramanmaraş'ın en önemli yaylalarından birisi olan Başkonuş Yaylası, tez çalışmasının içeriğini oluşturmaktadır. Başkonuş Yaylası, içerisinde bulunan konutlar ve çadır alanları ile dört mevsim boyunca yöre halkının vazgeçilmez rekreasyon alanıdır. Adını bulunduğu Başkonuş Dağı'ndan alan yayla, oldukça zengin bitki türlerine ev sahipliği yapmaktadır. Çalışmada, 'Başkonuş Yaylası alan kullanımı, kullanıcı talep ve eğilimleri açısından' incelenerek, kentsel ve kırsal alan arasındaki farklara değinilip insanların kırsal alanlara önem vermesi gerektiği önerilmiştir.

Çalışmanın amacı, Kahramanmaraş il sınırları içerisinde yer alan Başkonuş Yaylası alan kullanımının kullanıcı talep ve eğilimleri açısından değerlendirilmesi ve Başkonuş Yaylası kullanıcılarının, yaylayı hangi amaçlar doğrultusunda kullandığına dikkat çekerek, bir doğa harikası olan yaylanın önemini vurgulamaktır. Ayrıca, günümüz küresel sorunlarına ve kentleşme kaynaklı ortaya çıkan çevre sorunlarına dikkat çekerek insanları bilinçlendirmek ve kırsal alanlara yönlendirmektir. Çalışmanın amacı doğrultusunda, Kahramanmaraş ilinde 250 kişi ile 20 soruluk bir anket çalışması yapılmıştır. Yapılan anket çalışması sonucunda, çalışma alanı ile ilgili sonuç ve çözüm önerileri getirilmiştir.

Anahtar Kelime: Yaylacılık, Yayla evleri, Yaylalar, Başkonuş Dağı, Bitki örtüsü

Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi

Fen Bilimleri Enstitüsü

Peyzaj Mimarlığı Ana Bilim Dalı, Nisan / 2020

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Mahire ÖZÇALIK

Sayfa sayısı:80

**KAHRAMANMARAŞ BAŞKONUŞ YAYLASI ALAN KULLANIMININ
KULLANICI TALEP VE EĞİLİMLERİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ**

(M.Sc. THESIS)

Gülçin ALCI

ABSTRACT

The rapid expansion of the cities effects the natural fields negatively. Because of the rapid population growth, the residences are built around cities. Due to this, the amount of greenbelt per person decreases and green areas are ignored. Green areas where people visit at weekends and on summer days for recreation turns into a concrete jungle. Parks built through development plans are not enough. People living in urban areas rush to plateaus due to the air pollution and busy work tempo. Transhumance mostly developed in Mediterranean Region with the aim of recreation (Tıraş, 2008). As Kahramanmaraş reflects the properties of Mediterranean climate this helps people to move to plateaus for a daily visit or sometimes for migration. This causes building mountain houses in plateaus. Plateaus provide not only spiritual peace but also economical support via the products grown in the gardens and help people to gain their needs for winter. Başkonuş which is the prominent plateau in Kahramanmaraş is the content of this study.

Başkonuş, with its houses and camping areas around, is an indispensable place for the fellows in every season. The plateau named from the Başkonuş Mountains hosts rich type of plants. In the study Başkonuş is examined through the usage of the area and the tendency of the occupants. By mentioning the differences of the rural and urban areas, it is suggested to give more importance to the rural areas.

On one hand, the aim of the study is perusing the Başkonuş Plateau from the point of the usage area and occupants tendencies and emphasizing the importance of it as a wonder of nature by taking attention to the question 'with which purposes it is being used'. On the other hand, diverting people to rural areas by raising their awareness to the global issues and environmental problems due to the urbanization. According to the aim of the study a survey on 250 people with 20 questionnaires is made. At the end of the survey, suggestions are given to the solutions of the problems about the study.

Keywords: Transhumance, High plateau houses, Plateaus, Başkonuş mountain, Vegetatio

University of Kahramanmaraş Sütçü İmam

Graduate School of Natural and Applied Sciences

Department of Landscape Architecture April / 2020

Supervisor: Asst. Prof. Dr. Mahire ÖZÇALIK

Page number: 80

TEŞEKKÜR

Tez çalışmam süresince, çalışmamın her aşamasında benden yardımını ve desteğini esirgemeyen, her zaman başarmak için yönlendiren, kendime rol model olarak aldığım, lisans öğrenimim ve yüksek lisans öğrenimim boyunca yanımda olan sevgili danışman Hocam Yrd. Doç. Dr. Mahire ÖZÇALIK' a en büyük minnetlerimi sunarım.

Lisans öğrenimim boyunca derslerinde yer aldığım, bilgisi, kültürü ve açık görüşü ile her zaman hayranlık duyduğum, derslerini dikkatle dinleyerek kıymetli bilgilerinden faydalandığım ve anlattığı birçok bilgi ile tezime katkıda bulunan sayın Prof. Dr. Hakan DOYGUN Hocama en içten sevgi ve saygılarımı sunarım.

Yüksek lisans tez çalışmam boyunca yanımda olan, beni her türlü destekleyip, hanemiz içerisinde fedakârlıklar ederek, her zaman yanımda olup beni motive ederek, huzurlu bir şekilde çalışmama olanak sağlayan sevgili eşim İç Mimar Hanifi Edip ALCI' ya sonsuz teşekkür ederim.

Hayatım boyunca her zaman arkamda olan, beni yüreklendiren, kendisi ile gurur duyduğum, tüm eğitim öğretim hayatım boyunca maddi ve manevi desteğini benden esirgemeyen ve 'iyi ki onun kızıyım' dediğim, hakkını ödeyemeyeceğim sevgili babam Mehmet VAROL' a teşekkürü bir borç bilirim.

Hayatım boyunca koşulsuz olarak, sorgulamadan her zaman bana yardımcı olan, yaşamımdaki en büyük destekçim, şansım ve başarılı olmam için elinden gelen her şeyi yaparak fedakârlık eden ve yüksek lisans eğitim öğretim yılı boyunca canım oğlum Mehmet Eren ALCI' ya bakarak, ondan sevgi ve merhametini esirgmeden bana çok yardımcı ve destek olan canım annem Hatice VAROL' a sonsuz teşekkürlerimi sunarım ve kardeşim Gökçen VAROL' a bu süreçte yanımda olarak manevi desteğini esirgemediği için teşekkürlerimi sunarım.

Son olarak tez çalışmam süresince yanımda olan, fikirlerine önem verdiğim, beni destekleyip, yüreklendiren sevgili kuzenim Psikoloji bölümü 4. sınıf öğrencisi Beyza VAROL' a ve ailesine sonsuz teşekkür ederim.

Gülçin ALCI

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa No</u>
ÖZET	i
ABSTRACT	ii
TEŞEKKÜR	iii
İÇİNDEKİLER	iv
ŞEKİLLER DİZİNİ	vi
ÇİZELGELER DİZİNİ	viii
SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ	ix
1. GİRİŞ	1
2. KURAMSAL TEMELLER	4
2.1. Kentsel ve Kırsal Alanlar	4
2.1.1. Kentsel alanlar	5
2.1.1.1. Kentsel alan özellikleri	5
2.1.2. Kırsal alanlar	6
2.1.2.1. Kırsal alan özellikleri	6
2.2. Yeşil Alanlar	7
2.3. Ağaçlandırma	11
2.4. Kentsel Isı Adası	13
2.5. Önceki Çalışmalar	14
3. MATERYAL VE YÖNTEM	18
3.1. Materyal	18
3.1.1. Yaylacılık	20
3.1.2. Kahramanmaraş ili Başkonuş yaylası	26
3.1.3. Yayla evleri	31
3.1.4. Yayla evlerinde yapılan yöresel aktiviteler	33
3.1.5. Yayla evlerinde peyzaj	34
3.1.6. Kahramanmaraş ili bazı özellikleri	36
3.1.6.1. Kahramanmaraş ili nüfus yoğunluğu	36
3.1.6.2. Kahramanmaraş ili meyve yetiştiriciliği	38
3.1.6.3. Kahramanmaraş ili coğrafi yapısı	39
3.1.4.4. Kahramanmaraş ili bitki örtüsü	41
3.2. Yöntem	46
3.2.1. Literatür taraması	46
3.2.2. Veri toplama	47
3.2.3. Anket çalışması	47

	<u>Sayfa No</u>
3.2.4. Değerlendirme.....	48
3.2.5. Verilerin analizi	49
4. ARAŞTIRMA BULGULARI	50
5. SONUÇ ve ÖNERİLER.....	58
KAYNAKLAR.....	73
ÖZ GEÇMİŞ.....	80

ŞEKİLLERDİZİNİ

Sayfa No

Şekil 1.1. Kahramanmaraş yayla evlerinden görünüm.....	3
Şekil 2.1. Kahramanmaraş'ta yeşil alanların dağılış şekli.....	8
Şekil 2.2. Türkiye ağaçlandırma faaliyetleri	12
Şekil 2.3. Kentsel ve kırsal alanlarda öğleden sonra sıcaklık değerinin dağılımı	13
Şekil 3.1. Çalışma alanının lokasyon haritası.....	19
Şekil 3.2. Türkiye’de yaylacılık etkinlik sahaları.....	20
Şekil 3.3. Yaylalarda kalma süresi ve yaylaların faaliyet bölgeleri	21
Şekil 3.4. Kahramanmaraş ili orman varlığı.....	22
Şekil 3.5. Kapıçam mesire alanı	23
Şekil 3.6. Yavşan yaylası.....	24
Şekil 3.7. Sersem yaylası.....	24
Şekil 3.8. Başkonuş yaylasından Sır barajı görüntüsü	27
Şekil 3.9. Başkonuş yaylası ve çevresindeki köyler haritası	27
Şekil 3.10. Başkonuş yaylası bitki türleri.....	29
Şekil 3.11. Başkonuş yaylası sınırları içerisindeki yerleşmeler	30
Şekil 3.12. Başkonuş mesire alanı	31
Şekil 3.13. K. Maraş yayla evlerinde yapılan zahirelerden bazıları.....	33
Şekil 3.14. K.Maraş'ta bulunan bazı yayla evlerinin bahçe görüntüsü.....	40
Şekil 3.15. Kahramanmaraş ili haritası.....	40
Şekil 5.1. "Yayla evlerinde peyzaj önemlidir" ifadesinin analizi.....	58
Şekil 5.2. "Yayla evlerinde kalıcı olarak yaşamak isterim" ifadesinin analizi.....	59
Şekil 5.3. “Yaylacılıkta, hayvancılık ve tarım ile uğraşırım” ifadesinin cinsiyete göre analizi.....	60
Şekil 5.4. “Yaylacılıkta, hayvancılık ve tarım ile uğraşırım” ifadesinin eğitim durumuna göre analizi.....	61

Şekil 5.5. “Yaylalarda internet, telefon ve teknolojik aletlerin çekmiyor olmasını önemsemem” ifadesinin yaşa göre analizi.....	62
Şekil 5.6. “Yaylalarda internet, telefon ve teknolojik aletlerin çekmiyor olmasını önemsemem” ifadesinin günlük çalışma saatine göre analizi	63
Şekil 5.7. "Kahramanmaraş'ta yaylalara ulaşım çok zordur" ifadesinin medeni duruma göre analizi.....	64
Şekil 5.8. “Kahramanmaraş'ta yaylalara ulaşım oldukça zordur” ifadesinin yaşa göre analizi.....	65
Şekil 5.9. “Kahramanmaraş'ta kışlık zahirelerini her sene yaparım” ifadesinin medeni duruma göre analizi	66
Şekil 5.10. “Genelde hafta sonları kırsal alanlara giderim” ifadesinin medeni duruma göre analizi.....	67
Şekil 5.11. "Kahramanmaraş'ta yeterince rekreasyon alanı mevcuttur” ifadesinin yaşa göre analizi.....	68
Şekil 5.12. “Kahramanmaraş'taki rekreasyon alanlarını yeterince temiz buluyorum” ifadesinin anne eğitim durumuna göre analizi.....	69
Şekil 5.13. “Kahramanmaraş'taki rekreasyon alanlarını yeterince temiz buluyorum” ifadesinin medeni duruma göre analizi.....	70

ÇİZELGELER DİZİNİ

	<u>Sayfa No</u>
Çizelge 2.1 Bazı kentlerde kişi başına düşen yeşil alan (m ²)	9
Çizelge 2.2 Türkiye'de 2008-2018 yılları arasında bazı illerin ağaçlandırma faaliyetleri...	11
Çizelge 2.3 İlan edilen özel ağaçlandırma sahaları	12
Çizelge 2.4 Kahramanmaraş ilinin iklim verilerinin ortalama sıcaklıkları	14
Çizelge 3.1 Ormaniçi rekreasyon potansiyelinin saptanması ile ilgili faktörler	25
Çizelge 3.2 Rekreasyon alanlarının rekreasyon değeri ve taşıma kapasitesi	25
Çizelge 3.3 Bazı rekreasyon alanları ve ziyaretçi sayıları	26
Çizelge 3.4 Çalışma alanında bulunan bitki türleri	28
Çizelge 3.5 Yıllara göre K.Maraş ilinin aldığı ve verdiği göç	36
Çizelge 3.6 Yıllara göre K.Maraş ilinin nüfusu	37
Çizelge 3.7 K.Maraş ili nüfus artış hızı	37
Çizelge 3.8 Kahramanmaraş ilinde bulunan bazı bitki türleri	43
Çizelge 4.1. Araştırmaya katılan bireylerin sosyo-demografik özellikleri.....	52
Çizelge 4.2. Sorulara verilen cevaplara ilişkin dağılım.....	54

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

MÖ	: Milattan Önce
MS	: Milattan Sonra
vb.	: Ve Benzeri
vs.	: Vesaire
vd.	: Ve Diğerleri
kg	: Kilogram
m ²	: Metrekare
m	: Metre
mm	: Milimetre
°C	: Santigrat Derece
hm ³	: Hektometreküp
ha	: Hektar
GDO	: Genetiği Değiştirilmiş Organizma

1. GİRİŞ

Barınma kavramı, insanoğlunun varoluşundan bu yana en temel fizyolojik ihtiyaçların içerisinde yer almaktadır. İnsanların kendilerinden bir şeyler katarak, düzenleyip yaşadıkları konutlar, zamanla gelişen ve değişen modern hayata göre şekillenmekte olup hızla artan nüfusun etkisi ile kentsel alanlar çevresine doğru büyümektedir. Bu durum, açık yeşil alanları tehlike altında bırakmaktadır. Geçmişte müstakil ev olarak adlandırılan konutların yerini, günümüzde çok katlı binalar almaktadır. Mahalle kültürünün yerini ise site bahçeleri almaktadır. Eski mahalle kültüründe, mahalle sakinleri birbirini tanımakta ve insanlar arasında samimi bir iletişim kurulmaktaydı. Günümüzde kırsal yaşamlarda samimi iletişim halen devam etmekte ancak kentsel alanlardaki insanlar birbirinden uzaklaşmaktadır ve yoğun tempodaki iş yaşantılarına devam etmektedir. Bu nedenle kentlerde yaşayan insanlar yoğun hayat telaşından uzaklaşmak, boş zamanlarında kaliteli vakit geçirebilmek yani rekreasyonel ihtiyaçlarını karşılayabilmek için kırsal alanları tercih etmektedir.

Rekreasyon, kişilerin işlerinden bir boşluk buldukları zamanlarda, çoğu zaman kişilere eğlenme ve dinlenme bakımından farklılık sağlayan ve kişileri, işleri için yeniden enerjiye sahip olmaları açısından tazeleyen aktivitelerin tümünü kapsamaktadır. İnsanların beden ve zihin yönünden dinlenmesi bir ihtiyaçtır (Gül ve Yılmaz, 2019). Kırsal alanlar; doğal ve kültürel özellikleri ile geçmiş zamanlardan itibaren, kentsel alanlarda yaşayan insanların tatil zamanlarında gidebileceği alanlar olarak adlandırılmaktadır. Kentlerde yaşamını sürdüren insanlar kırsal alanlara genelde günübirlik veya akraba ziyaretleri amacıyla gitmektedir. Özellikle kırsal alanlardaki yaşamın stres ve baskı oluşturmaması, zorunlulukların olmaması, insanların yüksek binalar içinde değil de doğal ortamda kendilerini özgür hissediyor olması kırsal alandaki yaşamı çekici kılmaktadır. Bu nedenle insanlar boş zamanlarında, hafta sonlarında ve yıllık tatillerinde kırsal alanlara karşı yoğun ilgi göstermektedir, bu durum ise "Kırsal Turizm" kavramını doğurmaktadır (Soykan, 1999; Kadanalı ve Yazgan, 2012).

Türkiye'de kırsal alanlar; şekilleri, konumları, tipleri açısından oldukça zengindir. Yaylacılık kavramı ülkemizin çeşitli bölgelerinde oldukça önemli bir yer tutmaktadır. Ege, İç Anadolu ve Akdeniz bölgeleri insanların yeni yerleşim yerleri kurmalarına olanak sağlamaktadır. Gleisberg (1938)'e göre Kahramanmaraş ilini de kapsayan, Güneydoğu Anadolu Bölgesi yaylacılıkta dünyanın en eski bilinen yayla merkezlerinden birisidir.

Yaylacılık, kuzey yarım kürede 20 ile 52 kuzey enlemleri ile Güney yarım kürede 20 ile 40 güney enlem dereceleri arasında yapılmaktadır. Kahramanmaraş ili 37 ile 38 kuzey enlem dereceleri arasında yer almaktadır (Çelik ve ark., 1998; Ünal ve ark., 2019). Kahramanmaraş ilinin güneyinde Akdeniz iklimi, kuzeyinde ise kara iklimi görülmektedir. Kent yaylacılık yapılması için iklim bakımından elverişlidir ve toprak özellikleri yaylacılık için oldukça uygundur. Yaylacılık bakımından şanslı bir il olan Kahramanmaraş, birçok yayla alanına sahiptir. Çalışmanın yapıldığı Başkonuş Yaylası ilin sahip olduğu büyük bir kırsal alandır.

Günümüz şartlarında yayla evlerinde yaşam kalitesi artmaktadır. İnsanlar yaşadıkları alanı güzelleştirmekte ve yaşadıkları doğal alanın imkânlarından faydalanmaktadır. Kentsel alanlardan biraz olsun uzaklaşmak demek, yüksek binaların kasvetinden, gürültü ve hava kirliliğinin olumsuz etkilerinden uzaklaşmak demektir. Yaylacılık iki yönden önemlidir: birincisi, geniş alanda bulunan sahalardan faydalanma ve hayvancılığın korunması durumu; ikincisi, hayvancılık yapan insanların işten tasarruf etmesine olanak sağlayan özel ekonomi durumudur (Leidenfrost ve Pascher, 1969). Yayla evlerine geçici olarak göç etmek ile tarımsal faaliyetler gerçekleştirilir, bu faaliyetler ile gerçekleşen ürünler yayla evlerinin adını duyurmaktadır (Özdemir, 2002; Meydan ve Güngör, 2015).

Kahramanmaraş'ta yaylacılık, asma yetiştirilen alan olarak tanımlanmaktadır. Kahramanmaraş ilinde yaşayan köy halkı yaklaşık 30 yıl geçimini yaylacılıktan sağlamıştır. O zamanlarda Filoksera (Asma biti) adlı zararlının bağ bahçelerindeki bitkilere bulaşması nedeni ile yaylacılık ülkemizde gerilemiştir. Kahramanmaraş ili de bu olumsuzluktan etkilenen iller arasında olup yaylacılık faaliyetleri tekrar canlandırılarak ürün yetiştirilmeye devam edilmektedir. Kentin yetişmesine olanak verdiği meyve türlerinden üzüm, birçok şekilde değerlendirilmektedir. Bunlardan bazıları: sofralık üzüm, şıralık üzüm ve kurutmalık üzüm vs.dir. Şıralık üzümlerden elde edilen gıdalar; Kahramanmaraş yöresinde bilinen gün pekmezi, kara pekmez, bastık, beyaz sucuk, kara sucuk, samsa, pestil, kırma vb. ürünler kente özgü, farklı seçeneklerde değerlendirilmektedir (İlgin, 2017). Kahramanmaraş' ta yayla evi kültürü çok eski zamanlardan itibaren mevcuttur. MÖ yaklaşık 2300' lü yıllarda Hititler, Toros Dağı, Ahir Dağı ve Bertiz çevresinde üzüm bağları dikerek yaylacılık yapmışlardır. Kahramanmaraş' ta çoğu yayla evi sahipleri; belli parsel büyüklüğündeki alanların bir bölümüne ev konumlandırıp geri kalan kısma, mevcut ağaçların yanı sıra ağaç ve çeşitli bitki türlerinin

yerleştirilmesi ile yaşam alanı oluşturmaktadır. Son zamanlarda kentin yayla evlerindeki lüks görünüm de dikkat çekmektedir (Şekil 1.1).

Şekil 1.1 Kahramanmaraş yayla evlerinden görünüm (Alc, 2020)

2. KURAMSAL TEMELLER

2.1. Kentsel ve Kırsal Alanlar

Kentsel ve kırsal alanlar, iki ayrı kavram olarak karşımıza çıkmaktadır. Kentsel alanlar, hem kentlerde hem de kırsal alanlarda tehlike oluşturmaktadır. Artan nüfus, gelişen sanayi, mevcut şehirlerarası yol haricinde yeniden yapılaşmada olan yol çalışmaları kent çevresindeki kırsal alanları tehdit etmektedir. Kentin çevresine doğru büyümesi, kırsal alanı daraltarak kırsal alanda yaşayan halkın tarım ve hayvancılık yapmasına engel olmaktadır. Kentsel alanlar, insanların bir arada yaşayarak rekabet ve etkileşim içerisinde bulunduğu alanlardan oluşmaktadır. Bu etkileşim sonucu; değişim, dönüşüm, gelişmeye açık, canlı bir yapıya sahip, sosyal ve ekolojik faktörlerin hep birlikte oluşturduğu alanlardan meydana gelmektedir (Kısakürek ve Bayazıt, 2018).

Dünyada kentsel ve kırsal alandaki yaşamı; coğrafi konum, nüfus artışı, iklim koşulları, eğitim, ulaşım, sağlık, ekonomi vb. faktörler şekillendirmektedir. İnsanlar yaşam tarzlarına en yakın alanlarda yaşamayı tercih etmektedir. Bu tür seçeneklerin varoluşu coğrafi bölgelerin kırsal ve kentsel olarak ayrımına sebep olmaktadır. Türkiye'de nüfusun hızla artması sebebiyle daha fazla alan ihtiyacı doğmaktadır. Bu ihtiyaç kentlerin yapılaşarak büyümesini ve çevresindeki kırsal alanları etkilemektedir. Bu sebepten dolayı kırsal ve kentsel alanlarda çeşitli sorunlar ortaya çıkmaktadır. Hava, su, toprak gibi doğal kaynakların bozulması nedeniyle çevre kirliliği, hava kirliliği, kırsal alanların geçim kaynağı olan tarım topraklarının amaç dışı kullanımı, kontrolsüz büyüme, açık yeşil alanların azalması, kırsal alanda yaşayan canlı türlerinin habitatına gelen çeşitli zararlar gibi sorunlara sebep olmaktadır (Yeşilyurt Alkan, 2016). Belli bölgelerdeki mevcut durumlar insanların kendine en yakın bulunduğu alanda yaşamalarını seçenek olarak sunmaktadır. Bu durumda hangi alan cazip geliyor ise o alana göçler olmaktadır. Kentsel alan ve kırsal alan birbirinden farklı yaşam alanı sunmaktadır. Bu sebeple insanların istekleri doğrultusunda yaşam alanı değiştirmesi görülmektedir.

Tarih boyunca kırsal alan ve kentsel alan birbirinden farklı kavramlar olarak tanımlanmaktadır. Bu farklılık, önemli tartışma konusu oluşturmaktadır. Kentsel alanların yoğun nüfusu, farklı mimarilerde yapılaşmış alanları, kültürel, sosyal kurumlar ve ticari kurumları bakımından kırsal alanlardan farklı olduğu kabul edilmektedir. Kırsal alanlar ise doğal peyzaja sahip yerel yapılaşmanın az, modern yaşamdan uzak olması ile farklılık oluşturmaktadır (Öğdül ve ark., 2007; Yeşilyurt Alkan, 2016).

2.1.1. Kentsel alanlar

Kentsel alanlar, büyükşehirler ve çevresindeki alanlardır. Kentsel alan, belirli bir nüfus büyüklüğüne sahip olan alanlardır. Kentleşmenin genel anlamı, kırsal alanlara nazaran kentsel alanlarda yaşayan kişi sayısındaki artış olarak ifade edilebilir. Kentleşme toplumsal değişme sürecinin bir göstergesidir (Çiftçi ve Aydın, 2015; Özkul ve Bozkurt, 2019). Kentsel alanlar, insanlara her yönden daha cazip gelmektedir. Yol, sağlık, eğitim, coğrafi konum, ekonomi, alt yapı vb. özellikler kentlerde daha gelişmiş olduğu için kırsal alandan kentsel alana göç kaçınılmaz bir durum haline gelmektedir. Kentler, çevresine doğru hızla büyümekte olup çevresindeki yeşil alanı tahrip etmektedir. Betonlaşma diye tabir edilebilen binalar artık tüm yeşil alanları kaplamaktadır. Binalarda en çok ihtiyaç duyulan alan otoparklar olmaktadır. İnsan sayısının artması ile artan araç sayısı, kentlerde yeşil alanı geri planda bırakmaktadır. Dünyada kentsel alanlarda toplam nüfusun yaklaşık %54' ü oranında insan yaşamaktadır (Anonim, 2018). Çoğu kaynak, kırsalın olumsuz yaşam şartları nedeniyle kentsel alanı daha cazip olarak göstermektedir.

Kentsel alanlar televizyon, internet, sosyal ortamlar, telefon, uydu, eğlence merkezleri gibi modern olanaklara bürünmüştür. Alışveriş merkezleri, gökdelenler, farklı mimari yapıları ile büyük konut kompleksleri kentsel alanlarda yoğunlaşmıştır. Kentlerde, genellikle insanlar tarım ve hayvancılık dışında işlerde çalışmaktadır. Yaşamın ekonomik olarak daha konforlu ve istikrarlı olması insanların kentsel alanda yaşamayı tercih etmesine neden olmaktadır. Bu nedenle kentsel alanlarda nüfus yoğunluğu daha fazladır. Gösterişli binalar, mimari tasarımla inşa edilmiş alanlar, kendine has tüm özellikleri ile insanları kendine hayran bırakmaktadır.

2.1.1.1. Kentsel alan özellikleri

1. Kentsel alanda yaşayan insanlar, kendi hayatları ile meşguldürler.
2. Kentsel alanda yaşayan insanlar, modern bir yaşam sürmektedirler.
3. Kentsel alanlar fazla nüfusa sahip alanlardır bu yüzden binalar birbirine çok yakındır.
4. Yaşam hızlı ilerlemektedir ve insanlar arasında rekabet bulunmaktadır.
5. Çeşitli imkânların bulunması nedeniyle eğitim-öğretim iyi bir şekilde verilmektedir.
6. Kentsel alanlarda alt yapı ve ulaşım ileri düzeydedir. Toplu taşımaların aksamaması için önlemler alınıp geliştirilmektedir.

7. Kentsel alanlarda evlenme yaşı ve doğum ortalama yüksektir.

2.1.2. Kırsal alanlar

Kırsal alanlar; şehirlerin dışında kalmış, yüksek binaların olmadığı kentlere göre nüfus oranının düşük olduğu alanlardır. Genellikle kentsel alana göre, insanlara cazip gelmeyip göç veren kırsal alanlar; aynı zamanda kentte yaşayıp kentin yorucu, kasvetli havasından uzaklaşmak isteyen insanların gözdesidir. Kırsal alanlar; yeşil alanın fazla olması, rakım olarak genelde yüksek alanlarda yer alması sebebiyle doğa harikasıdır. Kırsal alanlarda yaşayan insanlar genellikle geçimlerini tarım ve hayvancılık ile sağlamak ve yaşam alanı olarak sağlık durumlarına iyi gelen alanları tercih etmektedirler. Kırsal alanlarda evlerin geniş olmasının yanı sıra araç sayısının azlığından hava kirliliği yok denecek kadar azdır. Bu sebeple doğa ile insanlar uyum içinde yaşamaktadır. İnsanlar birbirlerini tanıdıkları için kalkınmalarına yardımcı olurlar yani insanların birbirileri ile ilişkileri kentsel alana göre daha iyidir. Kırsal alanda yaşayan insanlar, gıdalarını genelde bahçelerine ektikleri meyve ve sebzelerden temin ederler.

Kırsal alanlardan kentsel alana göç, tamamen insanların kendi tercihidir. Kentin ekonomisi cazip gelmesi ve insanların gösteriş içerisinde yaşaması kırsal alan insanına çekici görünmektedir. Kırsal alanda imkânların kısıtlı olması da kırsal alanların göç vermesinde etkilidir. Bu durumda akılda kalan sadece kırsal alanların verdiği göç olmamalı, kırsal alanda yaşayıp göç etmeyi düşünmeyen insanlar olduğu bilinmelidir. Kırsal alan yöre halkının bir kısmı, şehir hayatının göz alıcılığına kapılsa da bir kısmı da şehrin kalabalığından çekinmektedir. Kırsal alanın sakin ve temiz havası orada yaşayan insanların huzurla hayatlarına devam etmesini sağlamaktadır. Kırsal alanın şehirden uzak temiz havası, insanların sağlık durumlarını da olumlu etkilemektedir.

2.1.2.1. Kırsal alan özellikleri

1. Nüfus azdır.
2. Eğitim bakımından imkânsızlıklar doğrultusunda yetersiz kalmaktadır.
3. Alışveriş merkezleri, sosyal alanlar bulunmamaktadır.
4. Ulaşım zordur.
5. İnsanlar birbirleri ile çoğu zaman uyumludur.

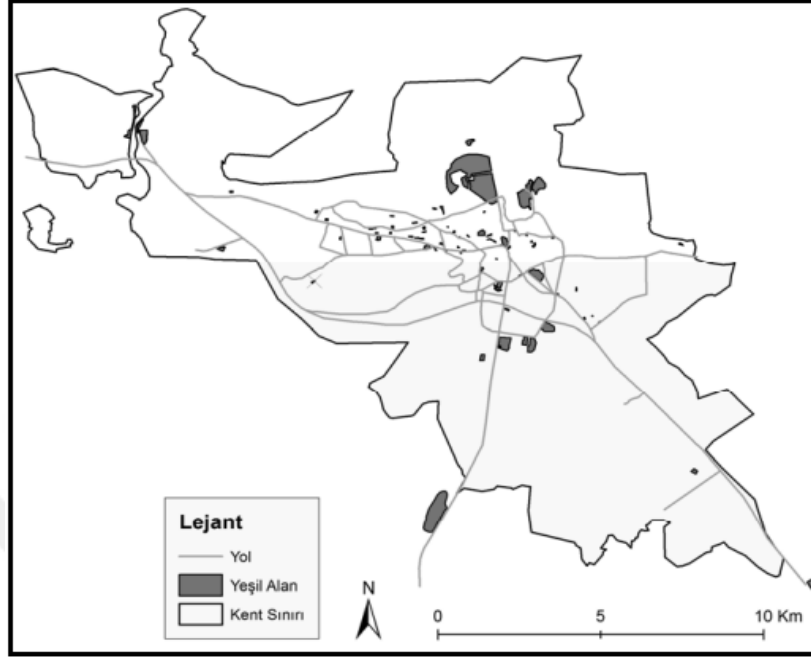
2.2. Yeşil Alanlar

Yeşil alanlar, var olan açık yeşil alanların bitkisel öğeler ile kaplandığı yüzey alanlar olarak adlandırılmaktadır (Gül ve Küçük, 2001). İnsanların etrafına baktığında doğadaki bitki bütünlüğünü görmesi olağanüstü ve etkileyici bir durumdur. Betonlaşmış olan kent yaşamı, açık yeşil alanlardaki bitki elemanları ile sadeleştirilmeye çalışılmaktadır. Bitkilerin kent içerisinde konumlandırılması doğal dengeyi sağlamaktadır. Kent kasvetini öteleyerek insanların gerek duyduğu rekreasyonel ihtiyaçlarını karşılamaya, kombine edilmiş bitkisel elemanlar fayda sağlamaktadır. Kentlerdeki yeşil alanlar; kültürel alanlar (insan elinin değmesi ile bozulmuş yeşil alanlar) ve doğal alanlar (insan elinin az değdiği veya hiç değmediği doğa koruma alanları) olarak ikiye ayrılmaktadır (Akıncı, 1996; Sandal ve Karademir, 2014). Kültürel alanlar, insanların ulaştıkları ve doğal denge üzerinde etki bıraktıkları alanlardır. Bu sınıflandırma ile doğal dengenin koruyucu alan etkisi oluşturulması sağlanmaktadır. Doğal alanlar insanların zarar vermemesi için koruma altına alınarak tabiatın dengesinin korunması amaçlanmıştır. Doğal alanlardaki bozulma tüm ekosistemi değiştirebilmekte ve doğal habitata zarar verebilmektedir. Doğa içerisinde koruma-kullanma dengesini göz ardı etmeden hareket etmek gerekmektedir. Milli parklar, piknik alanları, oyun alanları, spor sahaları, hayvanat bahçeleri ve botanik bahçeler toplumun rekreasyon amacı ile kullandığı açık yeşil alanlar olarak bildirilmektedir (Aydemir, 2004). Rekreasyon ifadesi ile yeşil alanlar genellikle aynı anlamda kullanılmaktadır. Rekreasyon, insanların kendilerine vakit ayırabildikleri tüm boş zamanlarında, ailesi ile eğlenceli zaman geçirmek için gününü değerlendirdiği aktiviteleri kapsamaktadır (Özgüç, 2011; Deniz ve Kalem, 2018).

Kentsel alanlarda insanların en çok ihtiyaç duyduğu alanlar, rekreasyon alanlarıdır. İnsanlar, şehir hayatından uzakta doğaya yakın olan yerleri tercih etmektedirler. Kentlerin nüfus artışına dayalı olarak gelişerek çevresine doğru büyümesi, bu rekreasyon alanlarının kısıtlı sayılarda olmasına neden olmaktadır.

İnsanlar; son zamanlarda farklı sebeplerden dolayı kentlere göç etmektedir, bu durum kişi başına düşen yeşil alanların miktarını giderek azaltmakta ve yeşil alanları tahrip etmektedir. Ayrıca çevreyi bilinçsiz, kirli ve özen göstermeden kullanmak, doğal dengenin bozulmasını göz ardı etmeden zarar vermek, aktif olarak kullanılan yeşil elemanları kullanılamaz hale getirmektedir (Sandal ve Karademir, 2014). Düzenli bir şekilde gelişemeyen kentler nüfus olarak fazla, yaşam alanı olarak dar bir duruma sahip

olmaktadır. Bu durum, evlerin ve iş yerlerinin kentsel alanlarda baskın durumda olmasına neden olmaktadır. Bu tür yerleşim alanlarında, rekreasyon alanları ve tüm yeşil alanlar geri planda kalmaktadır (Aydın ve Öztekin, 2010).

Şekil 2.1 Kahramanmaraş'ta yeşil alanların dağılışı şekli (Sandal ve Karademir, 2014)

İnsanların ihtiyaç duyduğu yeşil alan ülkemizde fazlasıyla mevcuttur. Ancak hızlı nüfus artışından dolayı yaşam kalitesini etkileyecek ölçüde yetersiz kalmaktadır (Şekil 2.1). Türkiye verimli toprakları, zengin bitki çeşitliliği, ormanları, akarsuları, denizleri ile oldukça zengin bir ülkedir.

Kişilerin gönül rahatlığı ve huzurla yaşamaları için, kişi başına düşen yeşil alanların sayısını fazlaştırmak, insanlara rekreasyon ihtiyaçlarını karşılamaları için olanak sağlamak, doğal dengenin sürekliliğini sağlayan toprak ve bitki bütünlüğünü korumak ve yaşam alanlarının sel, taşkın vb. doğal afetlerden korumak ve önlem almak gerekmektedir (Laz ve ark., 2018). Yeşil alanların kentsel oluşuma olan etkileri bilinmektedir ancak kent planlaması araştırmalarından önce, ev yetersizliğinin çözümlenmesi amaçlanmaktadır (Altunkasa ve Uslu, 2004). Eğer yeterli önem verilmez ise yeşil alanlar yetersiz kalacaktır ve kent ihtiyaçlarını karşılayamaz hâle gelecektir. Yetersizliğe bağlı mevcut sorunların giderilmesi ve kentsel alanlarda, yeşil alan yeterliliğinin sağlanabilmesi için yasa ve yönetmelikler ile kişi başına yeşil alanın bilinmesi yoluna gidilmiştir. Ülkemizde kentsel yeşil alanlara standart getirilmesi amacıyla ilk olarak 6785 sayılı "İmar Kanunu" nun

20.07.1972 tarih ve 1605 sayılı yasa ile değişik 25. maddesinde kişi başına minimum 7 metrekare yeşil alan öngörülmektedir (Doygun ve İlter, 2007). Kahramanmaraş'ta kentsel alanların yaşam standartlarının artırılması için var olan yeşil alanların koruma altında olması, altyapı çalışmalarının geliştirilmiş olması ve kişi başına düşen yeşil alan seviyesinin batıdaki gibi belirli ölçülerde olması için farklı alanların geliştirilmesi gerekmektedir (Sandal ve Karademir, 2014).

Çizelge 2.1 Bazı kentlerde kişi başına düşen yeşil alan (m²) (Sandal ve Karademir, 2014)

Şehirler	Kent Nüfusu	Metropol N.	Kentsel Alan (km ²)	Kişi başına yeşil alan (m ²)
Kahramanmaraş	443575	558664	85	4,43
İstanbul	13710512	13854740	2083	1,90
Ankara	4444094	4596992	2516	18,30
Londra	8173194	13709000	1584	20,00
Manchester	502900	2682500	116	28,00
Berlin	3439100	4971331	892	27,00
Hamburg	1769117	3134620	755	34,00
Roma	2786317	4184293	1285	15,00
Milano	1350267	4861502	182	15,00
Madrid	3273049	6458684	607	14,00
Viyana	1731236	2419000	415	11,00
Amsterdam	820654	2289762	167	35,00
Varşova	1708491	2666278	517	22,00

Ülkede yeşil alanları korumak için yapılan çeşitli araştırmalar ve yapılan ağaçlandırma projeleri, eski yıllara dayanmaktadır. Kahramanmaraş ilinde kentleşme çalışmaları 1957 yılında imar planı ile yürürlüğe girmiştir. Bu duruma bağlı olarak konut yetersizliği nedeniyle 1972 yılında 544.474 nüfus ile ikinci imar planı çalışmaları yapılmıştır ve bu plan 1981 yılından günümüze kadar ulaşmıştır (Doygun ve İlter, 2007). Türkiye'de kişi başına düşen yeşil alanı artırmak için çalışmalar yapılmaktadır. Ancak diğer bölgelerde kişi başına düşen yeşil alan yeterli bulunmamaktadır. Kent içindeki parklar, rekreasyon alanları insanları tatmin etmemektedir. Bu nedenlerden dolayı insanlar farklı arayışlar içine girmektedir. Kentlerdeki doğal ve kültürel çevre sorunları, yoğun iş temposundan bunalma, kent ve kırsal alan ortamındaki sıcaklık farkı, yeşil içerisinde manzara görmek isteme nedeni ile insanlar ikinci bir seçenek olan yayla (bağ) evlerine gitmektedirler. İnsanların dikkatini çekip ilgi odağı oluşturan alanların görünümü, yüksek dağlardaki yaylaları, değişik mimari yapıları, özelliğini kaybetmemiş çevresi, değişmeyen örf, adet ve kültür değerleri vb. kişileri kendine çekmektedir (Bekdemir ve Özdemir, 2002)

Kahramanmaraş ilinde kişi başına düşen yeşil alan miktarının 4,43 m² olduğu belirtilmektedir (Çizelge 2.1). Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesinin yaptığı uygulamalar sayesinde kentin yeşil alanı 1 milyon 554 bin m² ölçülerinde artmış durumdadır. Son yıllarda Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi tarafından yapılan çalışmalarda 31 adet mesire alanı yapılarak 1 milyon 544 bin m² yeşil alan Kahramanmaraş iline kazandırılmıştır (Anonim, 2019).

Yapılan çalışmalardan bazıları:

- a. 15 Temmuz Millet Bahçesi, 180 bin m² alana sahip olan, içerisinde şelale, çocuk oyun alanı, yürüyüş ve spor alanları, biyolojik göler gibi fiziki oluşumların bulunduğu ve ağaçlandırmanın yoğun olduğu rekreasyon alanıdır.
- b. Aliya İzzet Begoviç Parkı, 215 m² alana uygulanan parkın içerisinde çocuk oyun alanı, futbol ve basketbol sahaları, su parkı, kapalı yüzme havuzu bulunmaktadır.
- c. Arslanbey Mesire Alanı, 550 dönüm araziye sahip olan mesire alanı kentin merkezinde olup geniş bir ormanlık arazide yer almaktadır. Uzun halat köprüsü, çocuk parkı ve yürüyüş yolları mevcuttur.
- d. Muhsin Yazıcıoğlu Mesire Alanı, 300 dönümlük bir alanda bulunmaktadır. Çocuk oyun alanı, futbol sahası ve yürüyüş yollarının bulunduğu rekreasyon alanıdır.
- e. Menzelet Mesire Alanı, 130 m² alana sahiptir. Oturma ekipmanlarına, çocuk oyun alanına, spor sahasına ve geniş baraj manzarasına sahip bir rekreasyon alanıdır.
- f. Prof. Dr. Aziz Sancar Parkı, 35 bin m² alanda şehrin güneyinde yer almaktadır.
- g. Recep Tayyip Erdoğan Millet Bahçesi, Ceyhan Nehri kıyısında yer almaktadır. 100 bin m² alanı mevcuttur. Kahramanmaraş ilinin Elbistan ilçesinde bulunmaktadır.
- h. Tanır Millet Bahçesi, Kahramanmaraş ilinin Afşin ilçesinde 60 dönüm bir alanda yer almaktadır.
- i. Senem Ayşe Millet Bahçesi, 130 dönüm alana sahiptir. Yürüyüş yolu, otopark, piknik masaları ve banklar bulunmaktadır (Anonim, 2019).

2.3. Ağaçlandırma

Doğal alanların bozulması, kentsel alan ve kırsal alandaki yaşamın olumsuz etkileneceği anlamına gelmektedir. Doğal dengenin bozulması, evrende var olan bütün canlıları olumsuz yönde etkileyecektir. Bu olumsuz koşulları ortadan kaldırmak ve insanların doğa ile iç içe olma ihtiyacının karşılanması amacıyla kent ormanı ve kent parkları gibi geniş yeşil alanlar (Çizelge 2.3) oluşturulmaktadır (Doygun, 2009). Bozulan bir doğal dengenin yeniden kurulmasını sağlamak için yapılacak olan çalışmaların en başında "ağaçlandırma" (Şekil 2.2) eylemi gelmektedir (Laz ve ark., 2018). Kent etrafında ağaçlandırma yapılarak yeşil alanları çoğaltmak, kent ile doğa arasındaki dengenin kurulmasına fayda sağlamaktadır. Ülkemizde yapılan yeşil kuşak projelerinde en fazla ağaçlandırma (Çizelge 2.2) yaklaşık 17 bin hektar ile Ankara ilinde gerçekleştirilmiştir, Kahramanmaraş ili ise 15 bin 563 hektardır (Anonim, 2020).

Kent içerisinde yapılacak olan ağaçlandırma ile gürültü kirliliği, hava kirliliği, sıcaklık önlenemebilmektedir ve rüzgâr perdelemede heybetli ağaçlardan faydalanılmaktadır. Bu durum doğal dengenin sürdürülebilirliği bakımından oldukça önemlidir. Kentsel alanda bulunan ağaçların azalması ile birlikte birçok canlı olumsuz olarak etkilenmektedir.

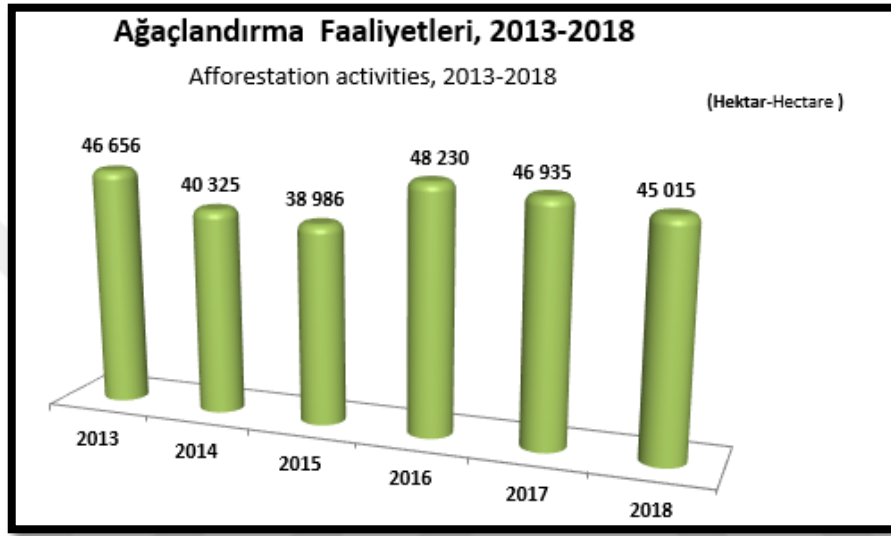
Çizelge 2.2 Türkiye'de 2008-2018 yılları arasında bazı illerin ağaçlandırma faaliyetleri (Anonim, 2018a)

TR510 Ankara	3 565	4 014	3 535	1 650	1 415	2 299	1 350	1 324	643	1 478	1 300
TR521 Konya	3 338	1 532	1 344	1 878	2 022	1 683	1 947	1 113	1 800	1 975	1 618
TR522 Karaman	446	262	106	145	355	351	290	555	1 020	1 030	435
TR611 Antalya	248	724	426	356	423	359	541	473	320	388	385
TR612 Isparta	944	513	649	100	622	783	866	493	439	800	730
TR613 Burdur	78	38	59	-	482	807	964	411	736	599	822
TR621 Adana	887	559	1 409	331	560	435	205	179	397	286	394
TR622 Mersin	394	668	543	437	2 123	1 525	1 885	1 590	1 709	1 513	1 388
TR631 Hatay	276	223	346	520	140	1 815	320	378	121	290	1 061
TR632 Kahramanmaraş	1 026	1 240	1 083	1 098	674	438	1 100	913	971	1 256	1 978
TR633 Osmaniye	130	210	94	143	30	3	101	192	328	250	214
TR711 Kırıkkale	192	607	809	547	455	374	540	335	227	402	246
TR712 Aksaray	199	291	634	918	194	172	200	203	1 000	1 000	624
TR713 Niğde	57	71	114	283	1	5	4	144	-	400	303
TR714 Nevşehir	129	165	254	459	26	8	40	118	280	100	267
TR715 Kırşehir	188	441	618	525	17	401	136	384	376	389	300
TR721 Kayseri	1 186	2 385	2 225	1 481	1 825	1 010	1 481	927	1 705	1 261	1 583
TR722 Sivas	796	1 188	1 413	1 713	448	912	879	510	1 194	800	1 000

Ağaçlandırma sahalarının kentsel alanlarda fazla olması, kentsel alanlarda yaşayan insanların psikolojik ve fiziksel ihtiyaçlarını karşılamalarını sağlamaktadır. İnsanların ihtiyaç duydukları yeşil alanı çevresinde görmesi, yoğun ve stresli yaşam şartlarını unutup

biraz olsun huzurlu olmalarını sağlamaktadır. Nitekim kent parklarının kalabalık olması bu tezi doğrulamaktadır.

İnsanlar kentlerden uzaklaşıp tatil günlerini yeşil alanlarda geçirmek istemektedirler. İnsan, yaşamını sürdürdüğü ortamda kendini güvende hissetmek istemektedir. Nitekim çevresine doğru genişleyen bir kentsel alanda yüksek binaların sık olması insanların özgüvenini ve motivasyonunu düşürmektedir. Psikolojik ve fiziksel olarak dinlenebilmek için kentsel yeşil alanlar ve kırsal alanlara ihtiyaç her zaman vardır.

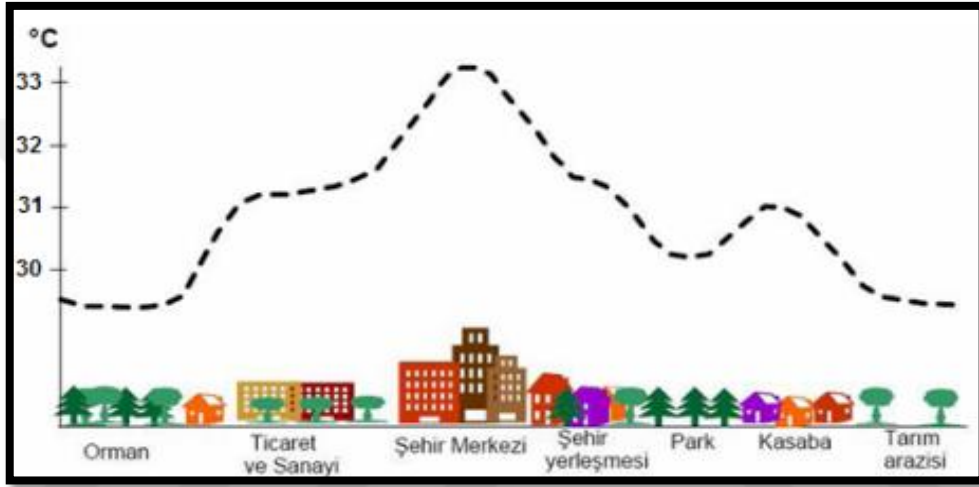
Şekil 2.2 Türkiye ağaçlandırma faaliyetleri (Anonim, 2018a)

Çizelge 2.3 İlan edilen özel ağaçlandırma sahaları (Anonim, 2018a)

KAHRAMANMARAŞ ORMAN BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ/ İLAN EDİLEN ÖZEL AĞAÇLANDIRMA SAHALARI													
SIRA NO	İLİ	İLÇESİ	BELDE/KÖYÜ	BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	İŞLETME MÜDÜRLÜĞÜ	İŞLETME ŞEFLİĞİ	SERİSİ	BÖLME NO	PARÇA NO	MEŞÇERE TİPİ		ÇALIŞMAYA KONU ALAN MİKTARI(Ha.)	AÇIKLAMA
										Amenajman Planında	Aktüeldeki Durum		
1	K.MARAŞ	12.Şub	KÜÇÜKNACAR	K.MARAŞ	K.MARAŞ	BERTİZ	BERTİZ	538	538/1	BSAr, Z	Z	1,65	
2	K.MARAŞ	PAZARCİK	ÇINARLI	K.MARAŞ	K.MARAŞ	PAZARCİK	PAZARCİK	380	380/1	OT	OT	0,64	
3	K.MARAŞ	PAZARCİK	MEZERE	K.MARAŞ	K.MARAŞ	PAZARCİK	PAZARCİK	565	565/1	BM	BM	2,2	İPTAL EDİLMİŞTİR.
4	K.MARAŞ	PAZARCİK	İNCİRLİ	K.MARAŞ	K.MARAŞ	PAZARCİK	PAZARCİK	338	338/2	BM	BM	2,2	İPTAL EDİLMİŞTİR.
5	K.MARAŞ	PAZARCİK	İNCİRLİ	K.MARAŞ	K.MARAŞ	PAZARCİK	PAZARCİK	338	338/1	BM	BM	1,42	İPTAL EDİLMİŞTİR.
6	K.MARAŞ	PAZARCİK	GANIDAĞ	K.MARAŞ	K.MARAŞ	PAZARCİK	PAZARCİK	285-	285/1	OT	OT	7,6	İPTAL EDİLMİŞTİR.
7	K.MARAŞ	PAZARCİK	GANIDAĞ	K.MARAŞ	K.MARAŞ	PAZARCİK	PAZARCİK	286	286/1	OT	OT	2,4	İPTAL EDİLMİŞTİR.
8	K.MARAŞ	PAZARCİK	BÜYÜKNACAR	K.MARAŞ	K.MARAŞ	PAZARCİK	PAZARCİK	132	132/1	BM	BM	9,4	
9	K.MARAŞ	PAZARCİK	BÖLÜKÇAM	K.MARAŞ	K.MARAŞ	PAZARCİK	PAZARCİK	446	446/1	BM	BM	20,4	
10	K.MARAŞ	PAZARCİK	BÖLÜKÇAM	K.MARAŞ	K.MARAŞ	PAZARCİK	PAZARCİK	447	447/1	BM	BM	5,17	
11	K.MARAŞ	TÜRKOĞLU	KILILI	K.MARAŞ	K.MARAŞ	TÜRKOĞLU	TÜRKOĞLU	99	99/1	OT	OT	3,57	
12	K.MARAŞ	TÜRKOĞLU	KILILI	K.MARAŞ	K.MARAŞ	TÜRKOĞLU	TÜRKOĞLU	100	100/1	OT	OT	2,85	
13	K.MARAŞ	ÇAĞLAYANCE RIT	SOĞUKPINAR	K.MARAŞ	K.MARAŞ	ÇAĞLAYANCE RIT	ÇAĞLAYANCE RIT	272	272/1	BS-2	OT	1,77	
14	K.MARAŞ	ÇAĞLAYANCE RIT	ORUÇPINARI	K.MARAŞ	K.MARAŞ	ÇAĞLAYANCE RIT	ÇAĞLAYANCE RIT	349	349/1	Z	Z	4,77	
14	BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ TOPLAMI											66,04	

2.4. Kentsel Isı Adası

Kentsel ısı adası, kentsel alanlardan çevresine doğru gidildiğinde, kentsel alanların, kırsal alanlara nazaran daha fazla sıcaklığa sahip (Şekil 2.3) olduğu görülmektedir (Nakata ve ark., 2015; Canan, 2017). Kentsel alanlarda bulunan mevcut yeşil alanlar, kentsel alanların ısı adası etkisini azaltmakta oldukça etkilidir (Solecki ve ark. 2005; Doygun ve İlter, 2007). Kentsel yeşil alanlar; kent ekosistemi, kentin fiziksel gelişimi ve günlük yapılan kentsel aktivitelere sağladıkları olumlu etkiler ile insanlara daha konforlu ve rahat çevre standartları sunmaktadırlar (Li ve ark. 2005; Doygun ve İlter, 2007).

Şekil 2.3 Kentsel ve kırsal alanlarda öğleden sonra sıcaklık değerinin dağılımı (Karakuyu, 2002; Sandal ve Karademir, 2014)

Sıcaklık, iklim şartlarına bağlı olarak mevsimlerin değişmesi ile birlikte farklılık göstermektedir (Tsoka, 2011; Canan, 2017). Kentsel ısı adasının şiddeti gün içerisinde değişiklik göstermektedir (Çizelge 2.4). Sıcaklığın akşam vakitlerindeki etkisi, gündüz vakitlerine oranla daha fazla olmaktadır (Mathew ve ark., 2016; Canan, 2017). Asfaltın gündüz maruz kaldığı güneş ışınlarının etkisi ile kentsel alanlarda, kırsal alanlardan daha fazla sıcaklık oluşmaktadır. Bu durum kentsel alan ve kırsal alan arasında sıcaklık farkının ön plana çıkmasına neden olmaktadır. Kentsel alandaki yeşil kuşakların yetersizliği, kırsal alanların ise yeşillere bürünmüş olması göz ardı edilemeyecek bir durumdur.

Çizelge 2.4 Kahramanmaraş ilinin iklim verilerinin ortalama sıcaklıkları (Karabulut ve Cosun, 2009)

Ortalama sıcaklık	16.8 °C
En yüksek ortalama sıcaklık	22.8 °C
En düşük ortalama sıcaklık	11.4 °C
Ortalama güneşlenme süresi	81.2 saat
Aylık ortalama toplam yağış miktarı	732.1 kg/ m ²
Kış aylarında en düşük sıcaklık	- 9.6 °C

2.5. Önceki Çalışmalar

Çalışmada, Kahramanmaraş ili hakkında yapılmış önceki çalışmalar ve Türkiye geneli bağ evleri hakkında yapılmış önceki çalışmalardan yararlanılmıştır.

Doygun ve İlter (2007), Kahramanmaraş Kentinde Mevcut ve Öngörülen Aktif Yeşil Alan Yeterliliğinin İncelenmesi başlıklı çalışmasında, Kahramanmaraş ilinde mevcut yeşil alanların yeterliliğinden ve kişi başına düşen mevcut yeşil alanın metrekare oranları, imar planında belirlenen ve var olan uygulamaların karşılaştırılması incelenmektedir. Sonuçlar, imar planında ne kadar alanın aktif yeşil alan olduğunu ortaya koymaktadır. Olması gereken ve var olan aktif yeşil alanların tamamına yakınının, büyüklüklerinin ideal ölçülerin altında olduğu kanıtı ortaya koymaktadır. Çalışma alanı olan Kahramanmaraş ili için, olması gereken yeşil alanların %68' i ideal yürüme mesafesinde iken, var olan alanlar için bu oran %41 olarak belirlenmektedir. Bu sonuçlar, var olan yeşil alanların yüzölçümlerinin küçük ve il genelinde dağınık dağılımlarda olması nedeniyle kent yaşantısına yeteri kadar katkı sağlamadığını göstermektedir.

Yeşil alanların kentsel alanlara olan olumlu etkisi bilinmektedir ve kent planlamasında amaç, öncelik konut açığının giderilmesi durumudur (Altunkasa ve Uslu 2004), kent planlaması genelinde gerekli önem verilmediği takdirde, yeşil alanların zayıf fonksiyonları ile kent ihtiyaçlarının giderilmesinde eksiklik kalabileceği vurgulanmaktadır. Bu tür sorunların giderilmesi için kentlerde yeşil alanların yeterli olması için yasa ve yönetmelikler kişi başına düşen yeşil alan miktarının belirlenmesi yoluna gitmektedir.

Tıraş (2008), Kahramanmaraş'ta Günübirlik Rekreasyon Alanına Bir Örnek: Başkonuş, başlıklı çalışmasının konusu; Kahramanmaraş ilinde bulunan Başkonuş Yaylası' dır. Başkonuş Yaylası Kahramanmaraş-Andırın yolu üzerinde bulunan Yenice kale Köyü

etrafında yer almaktadır. Oldukça çeşitli bitki örtüsü mevcuttur ve yayla özelliğine sahip bir alandır. Başkonuş Yaylası rekreasyon alanının cazibesi iklim şartlarına ve zengin bitki örtüsü sayesinde meydana çıkan manzaranın güzelliğine dayanmaktadır. Bilindiği üzere ülkemizin Akdeniz Bölgesinde yaylacılık oldukça yaygındır (Koca, 1995). Çalışma alanı olan Başkonuş Yaylası Akdeniz Bölgesi'nde bulunan Kahramanmaraş ilinde yer almaktadır.

Ülkemizin günümüz şartlarında, kentler çevresine doğru hızlı ve plansız büyümektedir. İş imkânlarının büyük şehirlerde artması gibi gerekçeler ile doğal yaşam alanlarından uzak, kentin gürültülü ve sıkıcılığı ile birlikte yaşam sürdürmek zorunda oldukları gerçeği kişilerin, iklim ve bitki örtüsü yönünden cazip gelen alanlara ilgi duymasını sağlamaktadır.

Laz ve ark. (2018), Kahramanmaraş-Elmalar Yeşil Kuşak Ek-3 Plantasyon Sahasında Görülen Biyotik ve Abiyotik Zararlıların Tespiti başlıklı çalışmasında, Kahramanmaraş ilinde olumsuz etkilere ulaşan çevre ve hava kirliliği problemlerini önlemek ve rekreasyon amaçlı olumlu etkiler düşünülerek Kahramanmaraş Orman Bölge Müdürlüğü tarafından 2003-2004 yıllarında Yeşil Kuşak Ağaçlandırma Projesi adı altında kentin çevresinde ağaçlandırma çalışmalarının yapıldığından bahsedilmiştir. Bu ağaçlandırma çalışmaları şehre 1675 hektarlık yakınlıkta bulunan çalışma alanında gerçekleştirilmiştir. Doğal dengenin bozulması, yeniden canlanması ve düzenlenmesi ancak “ağaçlandırma çalışmaları” ile mümkün olmaktadır. Günümüz şartlarında; yaşam standartlarının daha iyi olduğu düşünülen büyükşehirlerde, nüfus artışı oldukça yüksek sayılara ulaşmaktadır. Bu durum ciddi boyutlarda çevre sorunlarını beraberinde getirmektedir. Nitekim kentsel alanlarda yaşayan insanların rahat ve huzurlu bir yaşam sürdürebilmeleri için kişi başına düşen yeşil alanları çoğaltmak ve rekreasyon amaçlı imkânlar sunmak, bozulan doğal dengeyi düzenlemek için gerekmektedir.

Sonuç olarak, şimdiki zamanda ağaçlandırma çalışması yapmak; küresel ısınmanın önlenmesinde, çevre ve hava kirliliğinin azalmasında, erozyonun önlenmesi vb. sorunlarla başa çıkabilmenin en önemli çözüm yollarından birisidir. Ağaçlandırma çalışmaları yapılırken etüt projelerinin çok iyi yapılması gerekmektedir. Orman ekosisteminin gelişimi ve sürdürülebilirliğini sağlamak için toprak şartlarının bilinmesi ve her zaman için takip edilmesi gerekmektedir.

Yeşilyurt Alkan (2016), Kırsal Alanların Kentsel Alanlara Dönüşümü: Burdur Örneği çalışmasında, ülkemizde kentleşmenin artması ile daha fazla alan ihtiyacı oluşmaktadır ve kentleşme kavramı ile kentlerin yapılaşarak büyümesi, çevresindeki kırsal alanları etkilemesi incelenmektedir. Bu etki, kentsel yayılma alanında yer alan kırsal yerleşmelerde dönüşüme neden olmaktadır ve kentsel alan hızla büyüyerek çevresindeki yerleşmeleri etkilemektedir. Bu etkileşim sonucunda çevre yerleşmelerde sosyal, ekonomik, teknolojik, kültürel ve fiziksel dönüşüm başlamıştır. Değişim ve dönüşümler nedeni ile kırsal ve kentsel alanlarda birçok sorun ortaya çıkmaktadır. Hava, su, toprak vb. çevresel kaynakların ve doğal kaynakların bozulması nedeni ile tarım topraklarının amaç dışı kullanımı, kentlerin hızlı ve kontrolsüz olarak çevresine doğru büyümesi; bölgesel açık alanların azalması ve biyolojik çeşitliliğin bozulması gibi ciddi sorunlara neden olmaktadır.

Çalışmanın amacı, kentlerimizde yaşanan hızlı ve kontrolsüz şekilde artan nüfus yoğunluğu, ilk başta kenti çevreleyen yakın kırsal alanlar olmak üzere doğal ve yapay olarak çevre üzerinde baskı yaratmaktadır. Bu baskı sonucunda kırsal alanlar özelliklerini kaybederek kentsel alanlara dönüşmektedir. Dönüşen bu alanlar kentsel saçaklanma kapsamında alınıp hangi saçaklanma türünün gerçekleştiği tespit edilmeye ve kırsal dönüşüm politikaları izlenerek önlenmeye çalışılmaktadır. Günümüze kadar yaşanan kentsel gelişmelerin özellikle kırsal alanlar üzerine yaptığı olumsuz etkiler incelenmektedir.

Kısakürek ve Bayazıt (2018), Kahramanmaraş Kenti Örneği'nde Kent Kimliği ve Kentsel Donatı Elemanları çalışmasında, çevrenin ve kentlerin birbirinden ayırt edilmesinde en önemli belirleyicinin kent kimliği olgusunun olduğunu belirtmektedir. Kent kimlik elemanlarının yansımaları, kentin yaşanması ve algılanmasını sağlayıp farklı bir anlam ve önem oluşturmaktadır. Teknolojik, ekonomik ve sosyal gelişmeler neticesinde kentsel alanlarda hızla değişim meydana gelmektedir. Bu hızla gelişen değişim sonucu kentler, birbirlerine benzer birimler haline dönüşmektedir ve bu durumda olmak kentsel alanların cazibesini yitirmelerine ve kimliklerinin kaybolması gibi birçok soruna sebep olmaktadır. Kahramanmaraş ili de bu olumsuz durumları yaşayan ve değişim sürecini hızla yaşamakta olan şehirler içerisinde yerini almaktadır. Çalışmada, kent kimliğinin oluşmasını belirleyen, mekânların tanımlanmasına imkân sağlayan, kentin tanımlanması ve tamamlanmasını, nasıl özelliklere sahip olduğunu, kentsel donatı elemanlarının Kahramanmaraş ili örneğinde belirtmek amacı ile gerçekleştirilmiştir. Çalışma sonucunda;

Kale, Ulu Cami, Kâtip Han vb. tarihi yapıların, yöreye ait doğal bitki türleri ile ağaçlandırılmış yolların, kırmızı şeritli İstiklal Madalyası Anıtı ile dondurma figürlü led çalışmalarının kent kimliğini olumlu yönde etkilediği belirlenmiştir. Kente girildiğinde görülen, kale ve çevresinde kullanılan palmye ağaçları, ana caddelerde bulunan reklam levhaları ile çok katlı binalar ve bulunduğu ortam ile uyumsuz İl Özel İdare Binası kent kimliğini olumsuz yönde etkileyen kimlik bileşenleri olarak belirlenmiştir.

Meydan ve Güngör (2015), Sebil'de (Mersin) Bağ Evi Kültürü, başlıklı çalışmada, Sebil, Mersin'in Tarsus ilçesinde bulunan bir orman köyü iken, 1972 yılında kasaba unvanı kazanarak 1990 yılında Çamlıyayla ilçesine bağlanmıştır. 1970'li yıllara kadar ekonomisini orman işçiliğinden ve hayvansal üretimden sağlar iken, 1970 yılından sonra ekonomisini bitkisel üretim ağırlıklı sağlamaya başlamıştır. Yokuşlu bir parselde kurulmuş olan Sebil'de, bağ ve bahçe tarımı arazinin verdiği olumsuzluklar nedeni ile mevcut yerleşim yerlerinden uzak olarak konumlandırılmaktadır. Yerleşim yerlerinden uzak olması, bağ evlerinin oluşmasına neden olmuştur. Sebil'de bağcılık çalışmaları genelde mart ayında başlamaktadır. Üretilen ürünlerin türüne ve mevcut bulunan ortamına göre kasım ayına kadar uzayabilmektedir.

Çalışmada bağ evlerinin oluşum aşamaları, bağ evi olarak kullanılacak mekânların mevcut durumu, kentsel alanlar ile bağ evleri arasında olan göçlerin durumu, bağ evlerinde yapılan iş ayrımı, kışlık hazırlıklar, üretilen ürünler ve bu ürünlerin değerlendirilmesi, günlük hayat gibi mevcut durumlar detaylı bir şekilde araştırılmıştır.

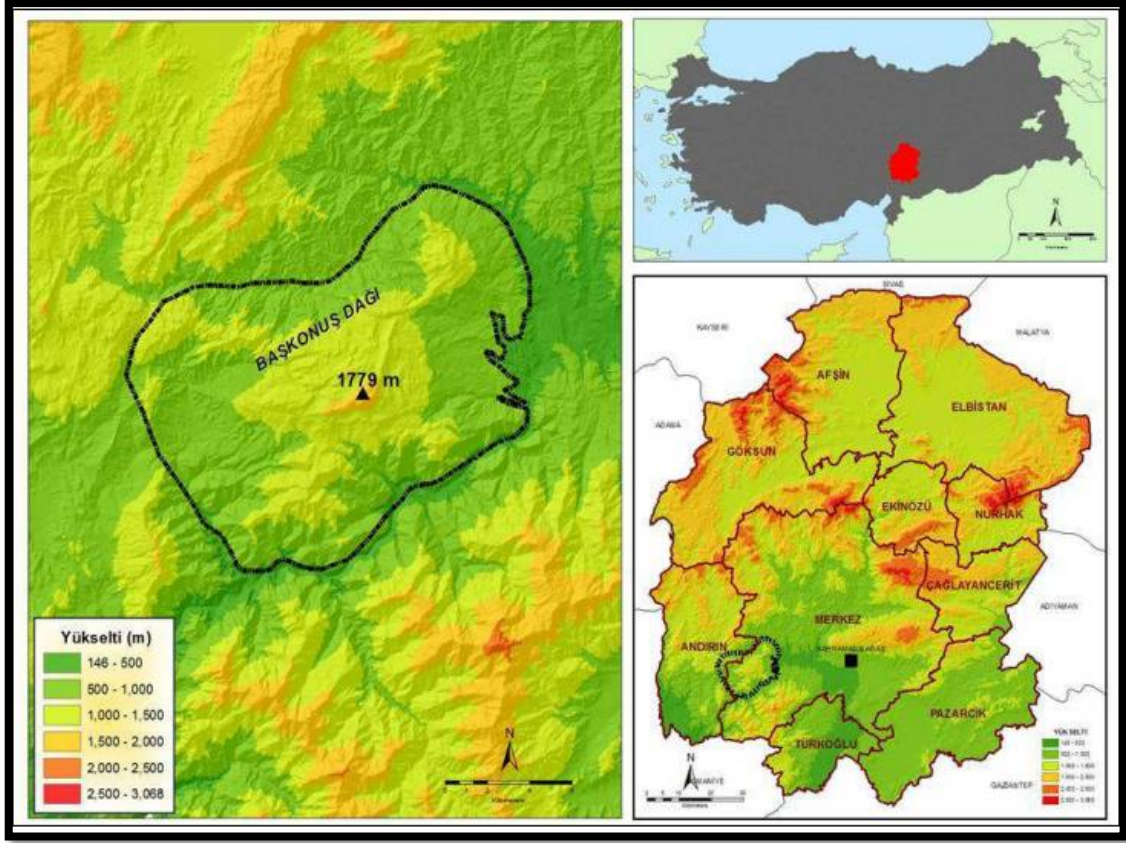
3. MATERYAL VE YÖNTEM

3.1. Materyal

Çalışmanın materyalini oluşturan Başkonuş Yaylası, Kahramanmaraş ili merkez ilçesinin kuzeybatısında 1:25.000 ölçekli Gaziantep M37-d4 numaralı Şekilde UTMX 286500-Y 4160500 koordinatlarında yer almaktadır. Yaylanın düzlük yaşam alanı olarak belirlenen kısmı için rakımı yaklaşık 1300 metredir (Anonim, 2009). Çalışma alanının içerisinde bulunduğu il, Davis (1965)'in Türkiye'yi karelendiren Grid sistemine göre C6 karesinde yer almaktadır ve kentin rakımı 568 metredir (Avşar, 2002). Çalışma alanı olarak belirlenen Başkonuş Yaylası 37° 28' ve 37° 38' kuzey enlemi ile 36° 27' ve 39° 30' doğu boylamı aralıklarında yer almaktadır. Alan Amanos Dağı'nın devamı olarak nitelendirilirken çoğu kısmı Kahramanmaraş ilinin merkez ilçesi sınırları içerisinde ve bir kısmı Andırın ilçe sınırları içerisinde yer almaktadır. Çalışma alanının 1000 - 1779 metre aralıklarında orman formasyonu yoğun şekildedir. İlin en önemli orman kaynaklarından olan Başkonuş Yaylası içinde 35 adet odunsu takson bulunmaktadır. Bunların 22' si ağaç türü, 13' ü çalı türünden oluşmaktadır (Avşar, 2002; Karabulut ve ark., 2013). Bozuk Akdeniz iklim etkisi altında olan alanın yıllık ortalama sıcaklığı 16,5 °C, yıllık ortalama nispi nemi %58, Kahramanmaraş merkez ilçesinde yıllık yağış toplam 709,8 mm olup Andırın ilçesindeki yağış miktarı 1522,2 milimetredir.

Başkonuş Yaylası'nın kuzeyinde halk ormanı, batısında Kahramanmaraş-Andırın karayolu, güneyinde düzlük alandan zirveye doğru çıkıldığındaki rakımı 1850 metre yükseltide bulunan Başkonuş Dağı zirvesi ve doğusunda Başkonuş sırtları ile çevrili alan bulunmaktadır. Başkonuş Yaylası'nın Kahramanmaraş şehir merkezine uzaklığı 55 kilometredir. Araç ile Kahramanmaraş - Kayseri karayolunda, 30. kilometrede yer alan Andırın yol ayrımından sonra 25 kilometre asfalt yolun takip edilmesi ile alana ulaşım sağlanmaktadır.

Kentsel alanların olumlu yönleri kırsal alanlarda yaşayan insanlara cazip gelmektedir. Hızlı ve kontrolsüz olarak gelişen nüfus artışı ile kentler çevresine doğru genişlemektedir. Bu durum hava, su, toprak kirliliğine neden olmakla beraber yeşil alanların azalmasına neden olmaktadır. Bu durumun önlenmesi amacı ile çalışmalar yapılmıştır.

Şekil 3.1 Çalışma alanının lokasyon haritası (Karabulut ve ark., 2013)

Ormanla kaplı olup dik yamaçları çevresinde bulunduran Başkonuş Yaylası, oldukça geniş bir düzlüğe sahip olup aktif ve pasif rekreasyon aktivitelerine olanak sağlamaktadır. Alan çeşitli alternatiflerin oluşturulmasına olanak sağlayan hareketli bir topoğrafik (Şekil 3.1) yapıya sahiptir (Anonim, 2009).

Çalışmada, Kahramanmaraş iline ait iklim bilgisi, coğrafi yapısı ve nüfus bilgileri verilerinden yararlanılmıştır. Eski tarihlere dayanan Kahramanmaraş'ın yayla evleri kültürüne değinilmiştir. Coğrafi konumun elverişli olması, dağlarının ve bitki çeşitliliğinin fazla olması insanların huzur arayışına cevap vermektedir. Yapılan çalışma neticesinde sunulan tez, Kahramanmaraş kültüründen olan yaylacılık faaliyetlerinin geleneklere göre devam etmekte olduğunu ispatlamak için kaleme alınmıştır.

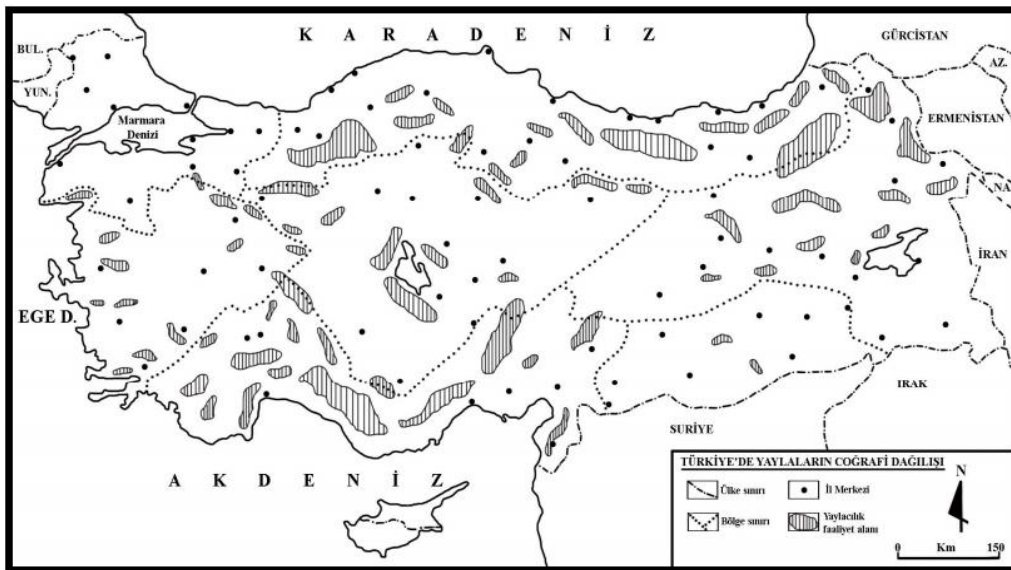
Çalışmada Kahramanmaraş ilinde bulunan kırsal kesimler arasından seçilen Başkonuş Yaylası'nın sahip olduğu doğal özelliklerinden ve Başkonuş Yaylası'nı yöre halkının hangi amaçlar doğrultusunda kullandığından bahsedilmiştir. Kırsal alan ve kentsel alanların birbirinden ayırt edici olan özelliklerinden bahsedilmiştir. Çalışmada yayla evlerine olan ilgi ve yayla evlerinin hangi amaç ile kullanıldığına değinilmiştir.

Kahramanmaraş yöre halkının yayla evlerini hangi zaman diliminde aktif olarak kullandığından ve var olan kültürün sürdürülebilirliğinden bahsedilmiştir.

Çalışmanın amacı, insanları kırsal alanlara yönlendirmektir ve kırsal alanların kentsel alanlara ve çevresine olan önemini vurgulamaktır. Çalışmanın amacına ulaşabilmesi nedeni ile anket çalışmasından yararlanılmıştır. Kahramanmaraş'ta bulunan Başkonuş Yaylası'nın önemini belirtmek amacı ile 20 sorudan oluşan ve 250 kişi ile yapılan anket çalışması özel bir danışmanlık yardımı ile en doğru sonuçlara ulaşılmıştır. Anket çalışması sonucunda elde edilen bulgular ile şekiller ve çizelgeler oluşturulmuştur. Çalışma süresince, Kahramanmaraş ili sınırları içerisinde, kentin kentsel ve kırsal alanlarında yaşayan insanların görüşleri alınmıştır. Çalışmada bireysel sohbet ettiğim kişilerin ve Kahramanmaraş yayla evinde çocukluğunu geçirmiş bir birey olarak kendi görüşlerim ve ailemin görüşlerinden faydalanılmıştır. Anket sonuçlarından ortaya çıkan verilere çalışmanın araştırma bulguları bölümünde yer verilmiştir. Veriler ile ortaya çıkan sonuç ve değerlendirmelere ise çalışmanın sonuç bölümünde yer verilmiştir.

3.1.1. Yaylacılık

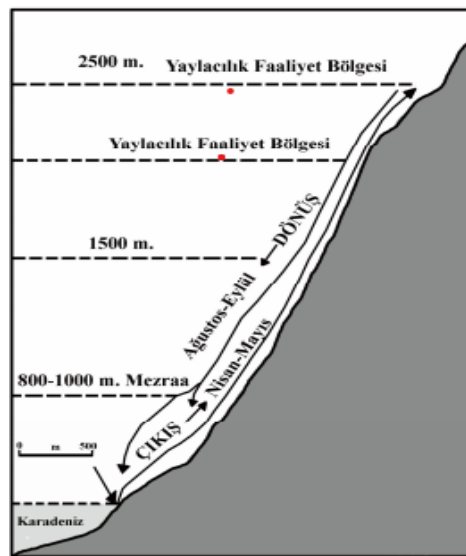
Yaylacılık Anadolu'ya Orta Asya Türklerinin yaptıkları göçler sayesinde girmiştir. Sosyal ve ekonomik bir etkinlik olan yaylaların tarihi kökleri eski Türklere dayanmaktadır (Orhonlu, 1963; Doğanay ve Coşkun, 2013). Yaylacılık, geçici meskenler ve yerleşik meskenler arasındaki düzenli zaman aralıklarında tekrarlanan göç anlamına gelmektedir (Şekil 3.2).

Şekil 3.2 Türkiye’de yaylacılık etkinlik sahaları (Alagöz, 1941; Doğanay ve Coşkun, 2013)

Günümüz şartlarında yaylacılık yapma amacı çeşitlilik göstermektedir. Bunlardan biri hayvanları besleme amacı ile yapılan geleneksel yaylacılık, diğeri ise en yaygın yaylacılık türü olan, yüksek nem, sıcak havanın etkisi ve iklim şartlarından uzaklaşmak için yapılan sayfiye (rekreasyon amaçlı yapılan) yaylacılıktır. Rekreasyon amaçlı yapılan yaylacılık, Yücel T. (1995)'e göre 1000-1700 metre yükseltilerdeki yaylalardır. Bu yaylacılıklar dışında sayıca daha az olan, bitkisel üretim amacı ile kullanılan ve ticari amaç doğrultusunda kullanılan yaylalar bulunmaktadır. Son zamanlarda yayla alanını farklı amaçlar doğrultusunda kullanımlar görülmektedir. Yaylaların bazıları fonksiyonlarını turizm amaçlı kullanıma uygun olarak değiştirmektedir.

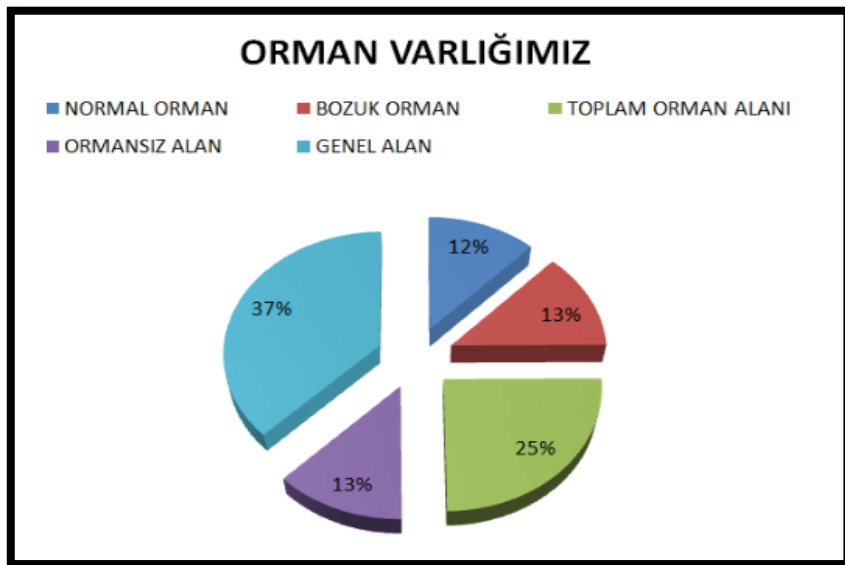
Doğanay (1997), yaylaları; köy çevresinde bulunan, fazlaca işleve sahip olup genellikle yaz aylarında hayvanları otlatmak amaçlı kullanılan ve üzerinde meskenlere sahip yüksek dağ düzlükleri olarak tanımlamaktadır. Ülkemizin çoğu bölgesinde yayla kavramı, yaz aylarında gidilip serin alanlarda oturulan, dağlar üzerinde bulunan, yaz mevsiminde oturulan alanlar veya meralar anlamına gelmektedir (Emiroğlu, 1977; Aydınöz ve Solmaz, 2003). Eski zamanlardan bu yana Türk milletinin hayatında, ön planda olan bu aktiviteye katılan bireyler yaylacı olarak adlandırılmaktadır (Güner ve Ertürk, 2005). Yaylacıların göç hareketleri, bölgelere göre değişiklik göstermektedir. Fakat genelde göçler nisan ve mayıs aylarında başlayarak 15-20 gün içerisinde dikey hareketini tamamlamaktadır. 3-4 ay yaylalarda kalan insanlar sosyal ve ekonomik açıdan yaptıkları etkinlikleri tamamladıktan sonra, ağustos veya eylül ayları içerisinde devamlı olan yerleşme alanlarına yani alçak bölgeler dönüş sağlamaktadırlar (Şekil 3.3).

Şekil 3.3 Yaylalarda kalma süresi ve yaylaların faaliyet bölgeleri (Doğanay ve Coşkun, 2013)

Yaylalar, insanların yaz mevsimi boyunca sıklıkla gittiği veya yaz mevsimi süresince yaylalarda bulunan meskenlerde yaşamını devam ettirdiği alanlardır. Bu tür kırsal alanlarda yaşamak için belli kriterler bulunmaktadır. İnsanların yaşamına devam edebilmesi için bu kriterlerin olması gerekmektedir. Bu kriterlerin önceliğinde; su, zemin koşulları, güvenlik, bakı, ekonomik faaliyet alanı ve ulaşım gelmektedir (Karagel Üçeçam, 2017). Nitekim yaylalar, şehirlerden rakım olarak yüksekte olması sebebi ile bol oksijen içerisinde, estetik bir görünüme sahip, sağlık açısından ve halkın dinlenme gayesi için oluşturulan alanlardır ve bazı yaylalar kriterlere uymadığı için rekreasyon amaçlı daha az tercih edilmektedir (Yılmaz ve ark., 2009). Rekreasyon amaçlı kullanılacak olan alanlar doğal bir ortamda olabileceği gibi kent ormanlarında da yer alabilmektedir. Nitekim kente yakınlıkta olan ormanlık alanlar çeşitli rekreasyon türlerine imkân sağlamaktadır (Kurdoğlu ve Düzgüneş, 2011; Sandal ve Karademir, 2014). Bu nedenle günümüzde yaylaların rekreasyon amacı ile kullanımı artmış durumdadır (Sandal ve Karademir, 2014; Pak ve ark., 2019).

Kahramanmaraş ili 1.434.600 ha alana sahiptir. Bu alan içerisinde 503.321 ha alan ormanlık alandır (Şekil 3.4). İl ormanlık alan açısından, Türkiye ormanlık alan il sıralamasında 11. sırada yer almaktadır. Ülkemiz orman varlığı açısından %26.7 gibi bir değere sahiptir. Dünya orman varlığı oranı ise %29'dur. Kahramanmaraş ili toplam arazisi ile %35 orman varlığı oranına sahip olarak dünya ortalamasından fazladır. Fakat verim olarak %9.10 orman varlığı oranına sahip olmaktadır (Durak, 2013).

Şekil 3.4 Kahramanmaraş ili orman varlığı (Anonim, 2019a)

Ormanlık alanlar, doğal, kültürel ve görsel değerleri sayesinde insanlar tarafından ilk tercih edilen açık hava rekreasyon alanlarıdır (Atken, 2003; Yılmaz ve ark., 2009).

Kahramanmaraş ili Akdeniz, Orta Anadolu ve Doğu Anadolu iklim kuşaklarında olmakla beraber, güney illerinden daha serindir (Anonim, 2019b). Kahramanmaraş, zengin iklim ve toprak çeşitlerine sahip olması sebebi ile yaylacılık için oldukça elverişli bir şehirdir. Bu durum sebebi ile Kahramanmaraş ili büyük bir turizm potansiyelini oluşturmaktadır. İlkbahar aylarından sonra Kahramanmaraş ve çevre şehirler (Andırın, Adana, Osmaniye vb.) önemli yazlık mekân durumuna gelmektedir. Kahramanmaraş ilinin içerisinde yer aldığı Akdeniz Bölgesi'nde yaylacılık, dikey ritmik hareketlerinin belirgin olduğu yaylacılık türüne sahiptir (Doğanay ve Coşkun, 2013). Kentte yaylacılık yüzyıllardır yapılmakta olup MÖ yaklaşık olarak 2300 yıllarında Hititlerin; Ahir Dağı, Bertiz bölgesi, Toros Dağları ve çevresinde yaşam alanı oluşturdukları, bu bölgelerde üzüm bağları dikmeleri kayıtlı olarak bulunmaktadır. Cumhuriyet Dönemi öncesi Şer'iyeye sicillerindeki terekeler incelendiğinde birçok mirasçının miras olarak bıraktığı mallar arasında tarla, bağ ve bahçe ürünlerinin bulunduğu görülmektedir (Alpaslan, 2018). Fazlasıyla yaylası bulunan kentin önemli yaylaları; Başkonuş, Yavşan (Şekil 3.6), Kapıçam (Şekil 3.5), Sersem (Şekil 3.7), Tekir, Karagöl, Üçkaya, Binboğa, Kazma, Kozludere, Bertiz Yaylaları'dır (Anonim, 2017).

Şekil 3.5 Kapıçam Mesire Alanı (Anonim, 2020a)

Şekil 3.6 Yavşan Yaylası (Anonim, 2020b)

Şekil 3.7 Sersem Yaylası (Anonim, 2012)

Kahramanmaraş ili Başkonuş, Kıpçam, Yavşan vb. yaylaları günümüzde rekreasyon amacı ile sık kullanılmaktadır. Kentin rekreasyon amaçlı yayla alanlarının potansiyel değeri Gülez'in (1990) "Ormaniçi Rekreasyon Potansiyelinin Saptanması" yöntemi ile belirlenmiştir. Alanın peyzaj değeri, iklim şartları, ulaşım, kolay rekreatif seçeneği ve var olan olumsuzluklar göz önüne alınarak rekreasyon alan değerlerinin %47 ile %74 arasında farklılık gösterdiği gözlemlenmiştir (Çizelge 3.1) (Sandal ve Karademir, 2014).

Çizelge 3.1 Ormaniçi rekreasyon potansiyelinin saptanması ile ilgili faktörler (Sandal ve Karademir, 2014)

Rekreasyon Alanları	Peyzaj Değeri	İklim Değeri	Ulaşılabilirlik	Rekreatif Kolaylık	Olumsuz Etkiler (-)	Rekreasyon Değeri (%)
Kapıçam	9	1	13	13	2	74
Başkonuş	0	7	10	13	3	67
Yeşilgöz	2	8	8	11	4	65
Döngel	1	8	10	11	2	58
Malik Ejder	5	1	16	8	2	58
Ceyhan Gözü	3	6	10	10	2	57
Güvercinlik	2	1	12	5	4	56
Göksun Santral	0	6	9	12	2	55
Yavşan	5	4	7	6	5	47

Kahramanmaraş ili rekreasyon değerleri sıralamasında en üstte Kapıçam %74 oranında, Başkonuş ve Yeşilgöz %65 oranında gelmektedir. Bu sıralamaları peyzaj değeri, iklim, ulaşım yani kente yakın mesafede olması vb. faktörler oluşturmaktadır. Başkonuş Yaylası rekreasyon potansiyel değeri orta düzeydedir ve %58-47 değerleri arasındadır. Bitki örtüsü bakımından zengin olan Yavşan Yaylası, ulaşım ve rekreatif kolaylık faktörlerinin olumsuz etkilerinden dolayı son sırada yer almaktadır (Çizelge 3.2). Rekreasyonel amaçlı yaylalara ziyaretler genellikle nisan ayından ağustos ayına doğru artış göstermekte olup eylül ayından sonraki zamanlarda giderek azalmaktadır. Kasım ayında ise neredeyse durma noktasına gelmektedir.

Çizelge 3.2 Rekreasyon alanlarının rekreasyon değeri ve taşıma kapasitesi (Sandal ve Karademir, 2014)

Rekreasyon Alanları	Yüzölçümü (Kulla. açık) (m ²)	Yükselti (m)	Rekreasyon Değeri (%)	Rekreasyonel Taşıma Kapasitesi (Rc) - Douglass
Kapıçam	600000	500	74	741
Başkonuş	160000	1800	67	198
Yeşilgöz	30000	1025	65	37
Döngel	20000	850	58	25
Malik Ejder	525000	550	58	648
Ceyhan Gözü	120000	1150	57	148
Güvercinlik	130000	750	56	160
Göksun Santral	30000	1350	55	37
Yavşan	330000	1300	47	407

Günümüz yaylacılığın rekreasyonel amaçlı bir durum alması nedeni ile Kahramanmaraş ilinde bulunan yaylalar kış aylarında da halka hizmet vermektedir. İnsanlar kar yağması ile beyaza bürünen yeşil alanları görmek için uygun şartlar içerisinde yaylalara gitmektedirler. Yayla alanlarını kullanan insan sayısı ve taşıma kapasitesi gözlemlendiğinde yaylaların rekreasyonel aktiviteler için yeteri kadar uygun olduğu

düşünülse de yapılan araştırmalar neticesinde ve Douglass kriterlerine bakıldığında Kapiçam Mesire Alanı'nın ilkbaharda, Başkonuş Yaylası'nın da yaz aylarında ve hafta sonu genellikle taşıma kapasitesini aşma durumu olduğu gözlemlenmektedir (Çizelge 3.3).

Çizelge 3.3 Bazı rekreasyon alanları ve ziyaretçi sayıları (Sandal ve Karademir, 2014)

Yeşil Alan	Ziyaretçi Sayısı (Kişi)	
	2010	2011
Kapiçam	87192	92955
Başkonuş	18946	20503

3.1.2. Kahramanmaraş ili Başkonuş Yaylası

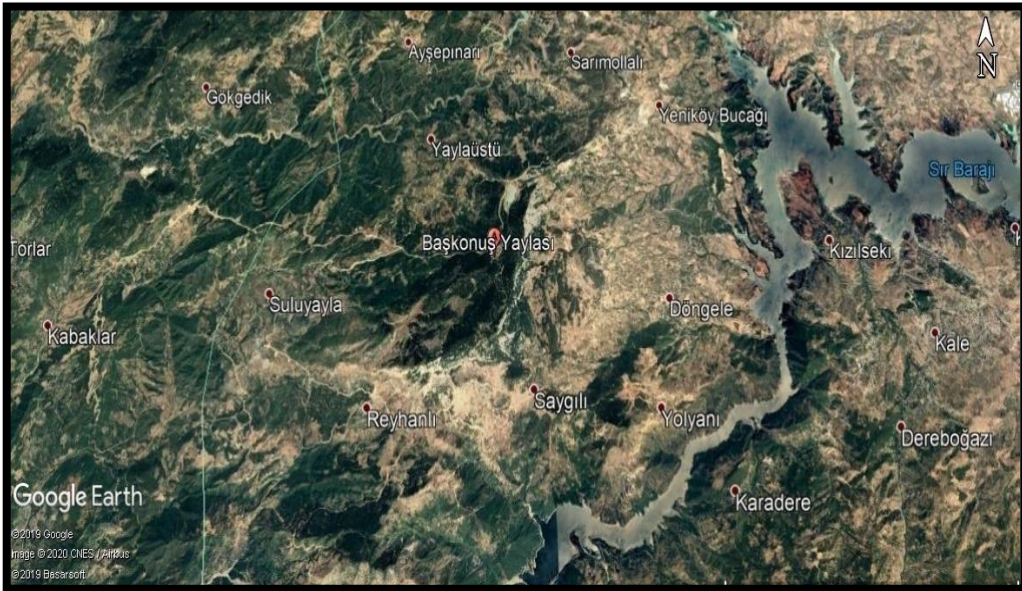
Nüfusun hızla artması, kentleşmenin ortaya çıkardığı sorunlar ile son yıllarda rekreasyonel aktivitelere bakış açısı değişmektedir. Şehir yaşamı ile insanların üzerinde oluşan fizyo-psikolojik baskılar, kişilerin doğal alanlar ve farklı rekreatif faaliyet arayışına girmelerine neden olmaktadır (Eker, 2005). Bu bağlamda orman ekosistemlerinin oluşmasında katkıda bulunduğu doğal rekreasyonel alanlara, insanların yoğun ilgisi olduğu gözlemlenmiştir (Eker, 2005; Akten ve ark., 2011). Doğal alanlar ülkemizde ve dünyada, turizm ve rekreasyon ile yüksek kaynak değerine sahiptir. Bu durum topografya, bitki örtüsü vb. doğal kaynakların bozulmasına neden olmaktadır. Bu rekreasyonel etkilerin belirleyici öğeleri; alanın rekreasyon kullanım tipi, miktarı, zamanı ve alanın özellikleri şeklinde sıralanmaktadır (Eker, 2005; Uzun ve Ark, 2013). Nitekim rekreasyonel aktiviteler yapılırken alanın koruma kullanma dengesi içerisinde, sürdürülebilirliğini sağlayarak ve çevreye zarar vermeden olan aktiviteler önem kazanmaktadır (Eker, 2005).

Başkonuş Yaylası 1987 yılında 4 hektarlık alana kızıl geyik (*cervus elaphus*) üretim istasyonu olma amacı ile kurularak 1995 yılında ile B tipi Orman İçi Dinlenme Yeri olarak tescillenmiştir. 21.06.2006 tarihinden sonra A tipi mesire alanı yeri olarak tescillenmiştir. Alan, 25.09.2007 tarihi ile 10 hektardan 16 hektara genişletilmiştir (Durak, 2013). Başkonuş Yaylası Mesire Alanı'ndan 2500 metre yürüyüş sonrası Sersem Yaylası'na (1650 m), 4100 metre yürüyüş sonrası alanın zirvesi olan Deliklitaş Tepesi'ne (1753 m) ulaşılmaktadır ayrıca zirveden Sır Barajı'nın eşsiz manzarası görülmektedir (Şekil 3.8.) (Anonim, 2011).

Şekil 3.8 Başkonuş Yaylası'ndan Sır Barajı görüntüsü (Anonim, 2018b)

Yaylada yapılan doğa yürüyüşlerinde sayıları yaklaşık 250-300 adet olduğu tahmin edilen geyikler ile karşılaşmak mümkündür. Geyik üretimi Kahramanmaraş Orman Bölge Müdürlüğü tarafından yapılmıştır ve üretilen geyikler doğaya bırakılmıştır. Yaylanın adını duyurmasında geyik üretme çiftliğinin de katkısı bulunmaktadır (Tıraş, 2008). Alan 1960-1965 yıllarına kadar çevresindeki köy alanlarında (Topçalı, Rahmancılar, Yaylaüstü, Saygılı vb.) (Şekil 3.9) yaşayan insanlar tarafından hayvancılık yapılarak kullanılmıştır, günümüzde ise rekreasyon alanı olarak kullanımı yaygındır (Anonim, 2018c).

Şekil 3.9 Başkonuş Yaylası ve çevresindeki köyler haritası

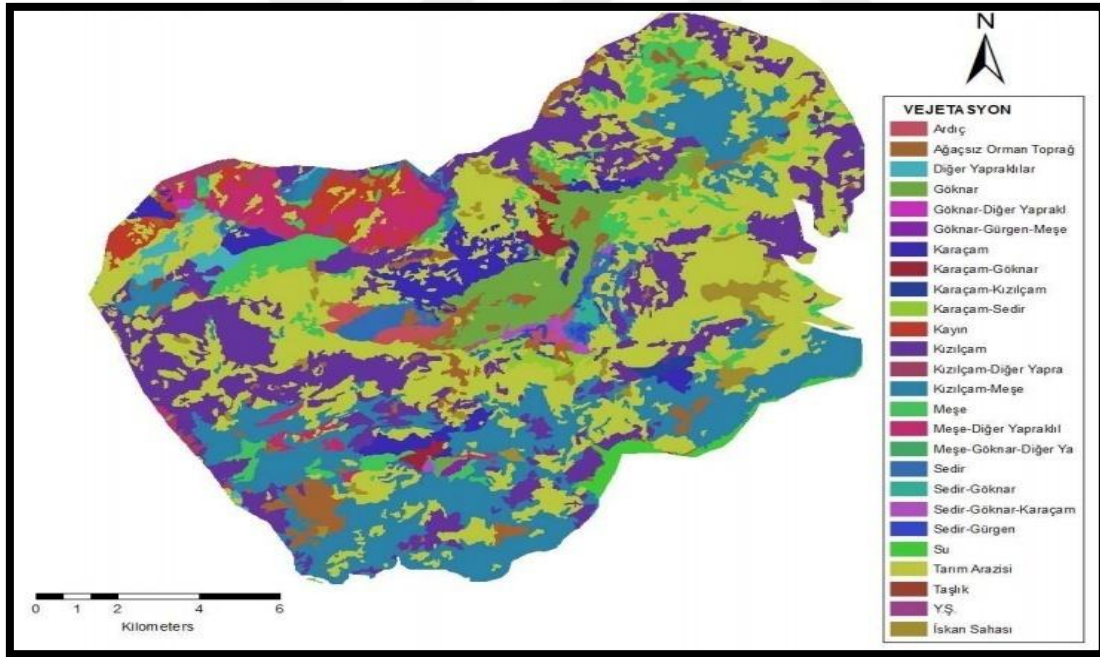
Yaz mevsiminde iklim özelliği sebebi ile doktorlar tarafından solunum yolu hastalığının tedavisi için tavsiye edilmektedir (Durak, 2013). Akdeniz ve İran-Turan bölgelerinde geçiş kuşağı oluşturması ve Anadolu'nun güneyinde iki kol oluşturması sebebi ile içerisinde zengin bitki türlerini barındırmaktadır (Davis, 1965, Avşar, 2002). Yayılda kırmızımsı-kahverengi Akdeniz toprağı ve kahverengi kireçsiz orman toprağı bulunmaktadır. Yayılda yaz ayları sıcak ve kurak, kış ayları ise ılık ve yağmurludur (Akman, 1990; Kocabaş ve ark., 2014). Başkonuş Yaylası'nda maki, orman ve step vejetasyon türleri mevcuttur. Alanda yapılan bitki örtüsü çalışmalarında 528 bitki türü bulunmuştur, bu türlerin arasında endemik tür sayısı 55 yani %10,42'dir (Şekil 3.10) (Varol, 1999; Kocabaş ve ark., 2014).

Başkonuş yaylasında, Anadolu karaçamı (*Pinus nigra*), Kızılçam (*Pinus brutia*), Lübnan sediri (*Cedrus libani*), Toros köknarı (*Abies cilicica*) ve Saçlı meşe (*Quercus cerris*) türleri alanda geniş bir yeri kaplamaktadır. Kokulu ardıç (*Juniperus foetidissima*), Boylu ardıç (*Juniperus excelsa*), Andız (*Arceuthosdrupacea*), Adi porsuk (*Taxus baccata*), Titrek kavak (*Populus tremula*), Doğu gürgeni (*Carpinus orientalis*), Doğu kayını (*Fagus orientalis*), Mazı meşesi (*Quercus infectoria*) ve Lübnan meşesi (*Quercus libani*), Kermes meşesi (*Quercus coccifera*), Tesbih çalısı (*Styrax officinalis*), Sandal (*Arbutus unedo*), Kuşburnu (*Rosacantha*), Taş şimşiri (*Acer monspessulanum* subsp. *oksalianum*), Kayacık (*Ostryacarpinifolia*), Adi kızılağaç (*Alnus glutinosa* subsp. *glutinosa*), Menengiç (*Pistacia terebinthus* subsp. *palaestina*), Duman ağacı (*Cotinus coggyria*) türleri ise alan içerisinde serpili şekilde yer almaktadır (Çizelge 3.4). Köknar ve Kamarak türleri kış mevsiminde alanda güzel bir manzara oluşmasına neden olmaktadır (Anonim, 2018c).

Çizelge 3.4 Çalışma alanında bulunan bitki türleri (Avşar, 2002; Karabulut ve ark., 2013)

1.	Adi porsuk	<i>Taxus baccata</i>
2.	Adi kızılağaç	<i>Alnus glutinosa</i> subsp. <i>glutinosa</i>
3.	Anadolu karaçamı	<i>Pinus nigra</i> subsp.
4.	Andız	<i>Arceuthosdrupacea</i>
5.	Boylu ardıç	<i>Juniperus excelsa</i>
6.	Doğu gürgeni	<i>Carpinus orientalis</i>
7.	Doğu kayını	<i>Fagus orientalis</i>
8.	Duman ağacı	<i>Cotinus coggyria</i>
9.	Titrek kavak	<i>Populus tremula</i>

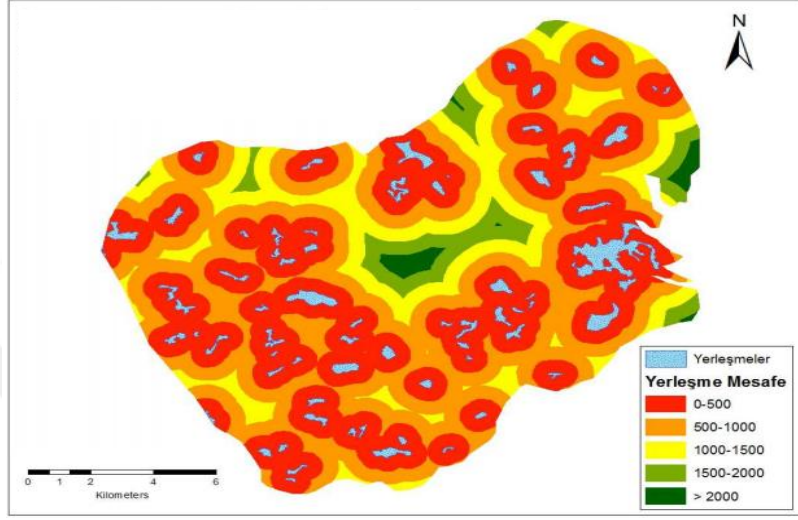
10.	Kayacık	<i>Ostrya carpinifolia</i>
11.	Kokulu ardıç	<i>Juniperus foetidissima</i>
12.	Kuşburnu	<i>Rosacantha</i>
13.	Kızılcım	<i>Pinus brutia</i>
14.	Lübnan meşesi	<i>Quercus libani</i>
15.	Lübnan sediri	<i>Cedrus libani</i>
16.	Mazı meşesi	<i>Quercus infectoria</i>
17.	Menengiç	<i>Pistacia terebinthus subsp. palaestina</i>
18.	Saçlı meşe	<i>Quercus cerris</i>
19.	Sandal	<i>Arbutus unedo</i>
20.	Tesbih çalısı	<i>Styrax officinalis</i>
21.	Titrek kavak	<i>Populus tremula</i>
22.	Toros göknarı	<i>Abies cilicica</i>

Şekil 3.10 Başkonuş Yaylası bitki türleri (Karabulut ve ark., 2013)

Başkonuş Yaylası, Kahramanmaraş ilinin sahip olduğu önemli kırsal alanlardan birisidir. Yöre halkı yaylaya sıklıkla giderek rekreasyonel ihtiyaçlarını karşılamaktadır. Çalışma alanı, sahip olduğu zengin bitki örtüsü ile eşsiz bir manzaraya sahiptir. Kahramanmaraş halkı gerek günübürlük gerek yaz aylarında geçici olarak giderek

rekreasyona uygun bir alan olan Başkonuş Yaylası'nı tercih etmektedir. Çalışma alanının rekreasyon aktivitelerinde tercih edilmesinde kente yakın olmasının büyük etkisi bulunmaktadır. Başkonuş Yaylası sınırları içinde 14 köy merkezi ve köylere bağlantılı olan fazlaca yerleşmeler bulunmaktadır (Şekil 3.11) (Karabulut ve ark., 2013). Çevre köylerden gelen insanlar Başkonuş Yaylası yol güzergâhında ürettikleri hayvansal ve tarımsal ürünlerini satmaya çalışmaktadırlar (Tıraş, 2008).

Şekil 3.11 Başkonuş Yaylası sınırları içerisindeki yerleşmeler (Karabulut ve ark., 2013)

Çalışma alanı, şahsi girişimci firma ile 1988 yılından bu zamana kadar yönetilmektedir ve gerekli bütün kontrol ve denetimler Doğayı Koruma ve Millî Parklar Şube Müdürlüğü tarafından sağlanmaktadır (Anonim, 1998). Alan içerisinde kır lokantası, bungalov orman evleri, spor alanları, çocuk oyun alanları, çadır kamp alanları, karavan kamp alanları, piknik alanları ve yürüyüş yolları bulunmaktadır (Anonim, 2011). Alana rekreasyonel amaçlı gelen insanların %90' ının çevre illerden gelen ziyaretçiler olduğu bilinmektedir. Yılın her mevsimi işlek olan yaylaya fotoğraf çekme amacı ile gelen insanlarda bulunmaktadır. Alanın yaz aylarında kullanımı daha fazla olup Kahramanmaraş ili ile arasındaki sıcaklık farkı 20° C' yi bulmaktadır (Anonim, 2019c). Başkonuş Yaylası'na yapılan ziyaretlere, bireysel olarak gelenler %10, eş ile gelenler %20, aile bireyleri ile gelenler %60, turlar ile gelenler %5 ve diğer ziyaretçi grupları %5 oranındadır.

İnsanların Başkonuş Yaylası'na geliş sebepleri; doğa ve bakir orman gezisi, fotoğraf meraklısı insanların eşsiz manzarayı kayıt altına almayı istemeleri (Şekil 3.12), doğa eğitim programı, aileler ve yerli turistlerin rekreasyonel ihtiyaçlarını karşılamak amacı ile yaptıkları ziyaret, yayla gezme amacı, alanda bulunan bungalow evlerinde

konaklamak, köylerde üretilen doğal ürünleri satın almak ve yaban hayatı ile göçmen kuşlarını gözlemlemektir.

Şekil 3.12 Başkonuş Mesire Alanı (Alcı, 2011)

3.1.3. Yayla evleri

Anadolu'nun yaylalarında değinilmesi gerekli hususlardan birisi de meskenlerdir. İklim şartları sıcak ve kurak olan Toroslar'da, sayfiye amacı ile olan yaylalar dışında diğer yaylaların çadırlı olduğu dikkat çeker. Çadırlı olan yaylaların avantajı değişiklik gösteren iklim şartlarında yerlerinin değışebilmesi olanağıdır. Toroslar'da sayfiye amaçlı kullanılan yaylalarda meskenlerin sabit olduğu görülmektedir. Karadeniz dağlarında sık sık gerçekleşen yağmur nedeni ile yaylalarda farklı konforlarda sabit meskenler bulunmaktadır. Yükseklere çıkıldıkça meskenlerin niteliği değışmektedir. Son yıllarda yaylacılıkta görünen kullanım şartlarının değışmesi, konutların artış göstermesine, mevcut konutların yeniden yapılandırılmasına ve en önemlisi yaylaların kullanımında niteliklerin farklılaşmasına neden olmaktadır. Yenilenen konutlar, güneydeki sayfiye yaylaları gibi üretim amacı olmadan sadece rekreasyon amacı ile kullanılır duruma gelmiştir. Bu durum konutlarda konforun artmasına neden olmaktadır (Tunçel, 2016).

Yaylalar, belirli parseller içerisinde olduğundan şehirden uzak ve geniş bir alanı kapsamaktadır. Yaylalar, belirli parsel içerisindeki alanların bakımı ve bu alanlardaki ürünlerin toplaması amacı ile özellikle ilkbahar ve yaz aylarında insanların belirli süre ile göç ettikleri geçici yerleşmelerdir (Özdemir ve ark., 2002; Meydan ve Güngör, 2015). Bu göçler ile köy, kasaba ve kentlerde yaşayan insanların çoğu yer değışikliği yapmaktadır.

Yaylalara göçlerin olmasının bölgelere göre çeşitli sebepleri bulunmaktadır. Bu sebeplerden bazıları ekonomi, sağlık ve yöre halkının gelenekleştirdiği bir durum söz konusu olmasıdır (İzbırak, 1947). Ekonomi açısından; bahçelerde bulunan bitkilerin toplanıp gerek taze olarak gerekse kurutulularak satışının yapılması ve bu satıştan insanların gelirine katkı sağlaması vb. nedenler, sağlık açısından; insanların şehirdeki hava kirliliğinden uzakta yaşaması, GDO' lu ürünlerden uzak, kendi yetiştirdikleri doğal ürünler ile beslenmeleri ve kışa hazırlık doğal gıdaları hazırlamak (salça, tarhana, gün pekmezi, sumak ekşisi vb.) kırsal alanda yaşama sebepleridir. Gelenekleşme durumu ise; kentlerde yaşayan insanların her sene havaların ısınması ile yaylalardaki evlerine taşınması durumudur. Kış hazırlıklarının yayla evlerinde yapılıyor olması son zamanlarda ilde gelenekleşmiş bir durumdur. Yöre halkı, tarhana, salça, pekmez, ekşi vb. yöreye ait kent kimliğini oluşturan tüm gıdalarını genellikle yaylalarda üretmektedir. İnsanların belirli zaman aralıklarında yaylalara göç edip yayla kültürünü sürdürebildiği, bahçelere ektikleri ürünler ile ilgilenmeleri, yaylacılık kavramını ileri zamanlara taşımaktadır. Emek vererek dikilen ürünlerin büyümesi ile oluşan zengin bahçe görüntüsü yaylacılık yapan insanları daha çok yaylalara bağlamaktadır.

Diğer bir bakış açısı ile yaylalar, yaşam alanı oluşturmak için; bakım yapılması, gübreleme, çapalama, mevcut meyve ağaçlarının bakımı, meyvelerin toplanması vb. gibi hizmetlerin daha kolay yapılması ve bu tür hizmet uğraşlarını seven insanların geçici olarak yerleşip yaşadığı alanlardır. Yayla evleri Kahramanmaraş ilinde yaygın olarak kullanılmaktadır. İnsanlar kentlerdeki yaşam kalitesinden vazgeçmeden aynı yaşam kalitesini yayla evlerine de aktarmak istemektedir. Yaylacılık kavramının gelişmesi ile lüks evler kırsal alanlarda yerini almaktadır. Maddi durumu müsait olan insanlar arazilerine villa tarzında evler yaptırmaktadır. Kentin çevresine doğru hızla büyümesi nedeni ile, yaylalar kentsel alanlara yakınlaşmaktadır. Bu yüzden yayla evlerinde sürekli yaşayan insanlarda mevcuttur. Bu durum modern çağ yaşamını kırsala taşımaktadır. Geçmiş yıllarda yaylalar, şehirden uzak ve yolları bakımsız olduğu için zor şartlar ile ulaşılabilen alanlarda bulunmaktaydı. Günümüzde halen bu şartlarda olan yayla evleri bulunuyor olsa da çoğu yaylalara ulaşım Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi tarafından, yolların onarılması ile kolaylaştırılmış durumdadır. Nitekim sadece yol değil elektrik, su, alt yapı imkanı da geçmiş yıllara nazaran daha iyi durumdadır. Bu imkânların sağlanması ile yaylalarda geçici veya kalıcı olarak yaşamak yöre halkına cazip gelmektedir.

3.1.4. Yayla evlerinde yapılan yöresel aktiviteler

Yaylalara yapılan geçici göçler insanlara maddi - manevi destek sağlamaktadır. Maddi olan destek, insanların bahçelerinde yetişen çeşitli bitkileri taze veya kurutulmuş olarak satmaları; örneğin, K.Maraş ilinde üzüm bahçeleri oldukça yaygındır. Üzümlerin taze veya kurutulmuş olarak satılması maddi olarak destek sağlamaktadır. Kışa hazırlık ürünlerin yapılması ve satılması insanlara yine maddi bir gelir olmaktadır. Kahramanmaraş iline özgü tarhana, gün pekmezi, sumak ekşi, pekmezli sucuk çeşitleri, salça vb. ürünleri kırsal kesimde yaşayan insanlar hem kendileri tüketmek için hem de başka insanların tüketmesi için bu yöresel ürünleri üretip satmaktadır (Şekil 3.13).

Manevi destek yönü ile insanların fazla oda sayısı olmayan yayla evlerinde, günümüzde yaşanan en önemli problemlerden aile bağ kopukluğu olmamakla beraber, kısıtlı internet, telefon, tablet gibi teknoloji aletlerinin kırsal alanda erişim engeli olması nedeni ile bu teknoloji aletlerinden uzaklaşarak, aileler arasındaki bağın güçlenmesine katkı sağlamaktadır.

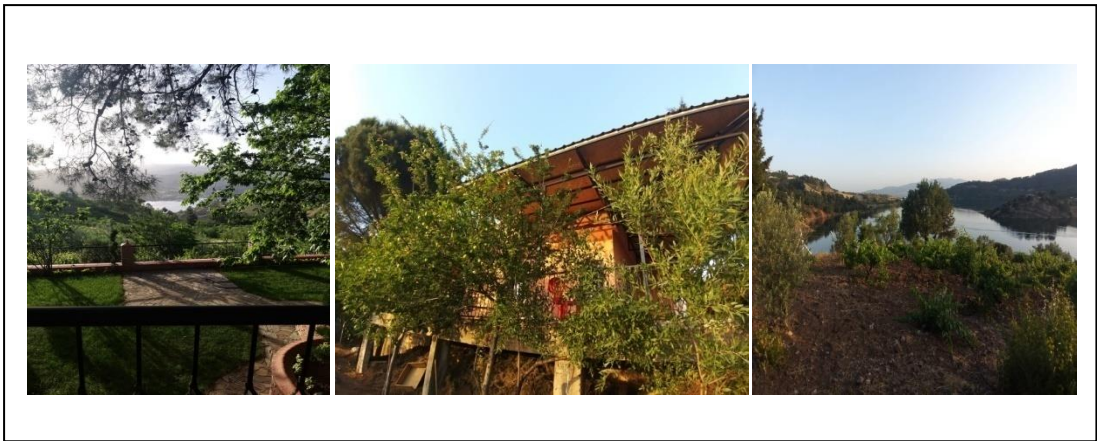

Şekil 3.13 K. Maraş yayla evlerinde yapılan zahirelerden bazıları (Alcı, 2019)

Yeşil ve doğanın huzuru içerisinde, hava kirliliği, gürültü kirliliği gibi etkenlerden uzakta, huzurlu yaşamak ve doğal ürünleri tüketmek manevi olarak büyük destek sağlamaktadır. Çağımız sorunlarından teknolojiye bağımlı yaşayan çocukların yaylalarda oyun oynamaları, dalından koparıp yiyebilecekleri meyve çeşitleri bulunmaz imkandandır.

3.1.5. Yayla evlerinde peyzaj

Kahramanmaraş kentinde yaşayan insanlar yayla evlerine oldukça önem vermektedir. Başkonuş Yaylası halka açık büyük bir rekreasyon alanıdır. Alanın kendine has doğal bitki örtüsü sayesinde peyzaj değeri yüksek seviyede bulunmaktadır. Bu nedenle genelde yaz aylarında gününbirlik rekreasyon alanı olarak kullanılmasından dolayı alanı ziyaret eden insanlar ek olarak bitki ekimi, bakımı yapmamaktadırlar. Ancak yaz aylarında, alanda bulunan konutları kiralayan insanlar, yayla evi bahçelerine bitki ekimi yapmakta ve yetişen ürünleri tüketmektedir. Özel bir firma ile yönetilen yaylanın bakımı, ilgili kurumlar ve alan yöneticisi tarafından yapılmaktadır. Başkonuş Mesire Alanı içerisinde kişilerin özel mesken yaptırmaya gibi seçenekleri bulunmadığından Kahramanmaraş ilinin farklı alanlarındaki yaylalarda belirli parsellerde alanlar satın alınmaktadır. Bu parsel içerisinde yaptırılan yayla evleri ve çevre peyzaj düzenlemesi, satın alan kişiler tarafından kendi zevklerine göre yaptırılmaktadır. Bu yüzden yayla evlerinin bahçelerinde peyzaj düzenlemesi oldukça önemlidir. Bir alana dışarıdan bakıldığında, bakımsız şekilde ve ot içerisinde kalması hoş bir görüntü değildir. Bu nedenden dolayı yayla evi etrafındaki bitkilendirme gerek meyve bitkileri, gerek süs bitkileri ile düzenlenmektedir. Bahçe içerisinde bitki ekiminde bir düzen olması gerekmektedir. Bu düzen sayesinde bitkiler daha uzun ömürlü ve bitkilerin vereceği meyveler daha verimli olacaktır. İnsanların yaşadıkları çevreyi güzelleştirmeye çalışması doğanın kanunudur (Şekil 3.14).

Şekil 3.14 K. Maraş'ta bulunan bazı yayla evlerinin bahçe görüntüsü (Alcı, 2020)

Yayla evlerindeki düzen ve bakım oldukça önemlidir ki bu durumdan atasözünde Bakarsan Bağ Bakmazsan Dağ Olur, şeklinde bahsedilmiştir. Kırsal alanda, yaşam alanı oluşturulacak alanlardaki verim, insanların harcadığı emek ve çaba ile gerçekleşmektedir. Bakımsız kalan yayla bahçeleri kaybolmaya mahkûm olacaktır. Ayrıca insanların yaşadıkları alana bakmaları, ihtiyaçları doğrultusunda yaşam alanına bir düzen oluşturmaları, yaşam kalitesini artırmaktadır. Doğadaki mevcut düzeni bozmadan o alandaki habitata zarar vermeden, en doğal haline sadık kalmak kırsal alanda yaşama şartlarındandır. Bu durum peyzaj mimarlarının genel felsefesidir 'Peyzaj, doğala en yakın olanı yansıtmaktır'.

Yayla evi denildiğinde akla ilk gelen bitkiler, meyve bahçeleri ve doğal yaşam alanlarıdır. Yayla evlerinde yetişen doğal bitkilerin insanlara birçok faydası bulunmaktadır. Bu faydaları görmezden gelmek yaşam alanı olarak seçilen kırsal alanın faydalarından yararlanamamaktır. Toprak kendisine verilen emeği görmezden gelmeden, ekilen tohumları gerekli bakım aşamaları ile insanlara geri vermektedir. Yaşam alanı olarak seçilen kırsal alanda dikkat edilmesi gereken özellikler bulunmaktadır. Bu özellikler toprağın türü, bölgenin iklim bilgileri, baki, jeolojik yapı vb. diğer hususlardır. Bilinçsizce kullanılan kırsal alanda, verimli meyve veren bitkiler olması beklenemez. Bu esnada bir peyzaj mimarı, ziraat mühendisi veyahut alanında uzman kişilerden destek alınmalıdır. Toprağın türü belirlenip o yükseklik ve sıcaklıkta ne tür bitkiler yetişir bulunması gerekmektedir. Nitekim bölgelere has ağaç çeşitleri, bu özellikler nedeni ile o bölgeye ait olarak büyüyüp gelişmektedir. Bitkilerin de tıpkı insanlar gibi kendilerini iyi hissederek yetiştikleri alanı sevmeleri önemlidir.

Yayla bahçeleri, bölgeye ait bitkilendirme ile çok iyi şekilde dizayn edilebilmektedir. Örneğin: bahçenin etrafını bitki çitleri ile sarmak, betonlu duvarlardan daha güzel görünecek ve ortama daha çok uyum sağlayacaktır. Doğal alanlara doğal çözümler üretmek gerekmektedir. Uzun beton yığımları hem doğanın güzelliğini kapatacaktır hem de yaşam alanını daha sınırlı gösterecektir. Meyveli ağaçlar mevsimine göre renklenerken ortama sıcaklık katmaktadır. Orantılı şekilde yayla evi etrafına yerleştirildiğinde güzel bir görüntü oluşmaktadır. Yayla evine giden yollara sıralı şekilde dizilen ağaçlar yol gösterici olarak kullanılabilir. Yayla bahçesi etrafındaki boylu ağaçlar duvar görevi yaparak yayla evinin görünmesini engellemektedir ayrıca rüzgar ve gürültü perdelemesinde de yardımcı olmaktadır. Tüm bu nedenlerden dolayı yayla evlerinde eğer bilinçli şekilde bitkilendirme yapılırsa doğanın dengesini bozmadan ve

doğayı beton yığına dönüştürmeden yaşam alanı oluşturabilmek mümkündür. Aksi takdirde doğanın dengesinin bozulması, gelecek nesillere aktarılacak doğal zenginliklerin olmaması demektir. Gelecek nesillere doğal alanları miras bırakmak ve doğal ürünler tüketmesini sağlamak onlara verilecek en güzel hediyedir.

Doğa koruma-kullanma dengesi ile sürdürülebilir hâle getirebilir. Ekolojik dengenin devamlılığı için kırsal alanlarda yaşarken koruma çabası olmalıdır. Doğa bir bütündür, parçalamadan doğa ile bütün olmayı başarmak gerekmektedir. Yaylalara göç ederek veya günübirlik rekreasyon ihtiyacını karşılarken doğanın dengesini bozmamaya özen gösterilmelidir. Doğaya bırakılan atıklar doğanın kirlenmesi, habitatın bozulmasına sebep olmaktadır. Yayla evleri, şehirden uzak kırsal alanlarda bulunduğundan dolayı, insanlar her türlü atıklarını kente doğru yaklaşırken, yakın köylerde bulunan yol üstü çöp konteynerine bırakmaktadırlar. Nitekim bazı insanlar ise bilinçsizce toprakta kaybolacağını düşünüp atıklarını yol kenarlarına bırakmaktadırlar. Kahramanmaraş büyükşehir olduğundan dolayı bu durum biraz olsun çözümlenmiştir. Kırsal alanlara doğru gidilen yollara asfalt çalışması yapılarak çöp konteynerleri çoğaltılmaktadır. Atık maddelerden uzak olan topraklar daha verimli olmaktadır.

3.1.6. Kahramanmaraş ili bazı özellikleri

3.1.6.1. Kahramanmaraş ili nüfus yoğunluğu

Türkiye nüfusunun %1,39'unu merkezinde barındıran Kahramanmaraş, nüfus fazlalığı nedeni ile, Türkiye'de büyük iller sıralamasında 18. sırada yer almaktadır. Hem göç alıp hem göç verdiği için ve net göç hızı itibarı ile 2016 yılında; en çok göç almada 30. en çok göç vermede 26. sırada bulunmaktadır (Bilen ve Bayrak, 2018).

Çizelge 3.5 Yıllara göre K.Maraş ilinin aldığı ve verdiği göç (Anonim, 2019d)

Yıl	Aldığı Göç	Verdiği Göç	Göç Farkı
2014	27.619	30.903	-3.284
2013	24.560	29.322	-4.762
2012	19.908	29.467	-9.559
2011	21.716	31.005	-9.289
2010	21.182	28.592	-7.410
2009	18.521	26.934	-8.413
2008	26.142	25.574	568

Çizelge 3.6 Yıllara göre K.Maraş ilinin nüfusu (Anonim, 2019d)

Yıl	Kahramanmaraş Nüfusu	Erkek Nüfusu	Kadın Nüfusu
2019	1.154.102	586.616	567.486
2018	1.144.851	580.410	564.441
2017	1.127.623	572.111	555.512
2016	1.112.634	565.816	546.818
2015	1.096.610	556.607	540.003
2014	1.089.038	553.493	535.545
2013	1.075.706	546.943	528.763
2012	1.063.174	539.998	523.176
2011	1.054.210	534.845	519.365
2010	1.044.816	528.711	516.105
2009	1.037.491	526.401	511.090
2008	1.029.298	521.728	507.570
2007	1.004.414	506.711	497.703

Çizelge 3.7 K.Maraş ili nüfus artış hızı (Anonim, 2019d)

Yıl	Kahramanmaraş Nüfusu	Artış Hızı
2008	1.029.298	% 2.48
2009	1.037.491	% 0.80
2010	1.044.816	% 0.71
2011	1.054.210	% 0.90
2012	1.063.174	% 0.85
2013	1.075.706	% 1.18
2014	1.089.038	% 1.24
2015	1.096.610	% 0.70
2016	1.112.634	% 1.46
2017	1.127.623	% 1.35
2018	1.144.851	% 1.53
2019	1.154.102	% 0.81

Kahramanmaraş ilinin 2 ilçesi merkezde olup toplam 11 adet ilçesi bulunmaktadır.

İlçeler

1. Onikişubat, kent merkezinde bulunan ilçenin birisidir. Nüfusu 418.379
2. Dulkadiroğlu, kent merkezinde bulunan ilçenin birisidir. Nüfusu 222.938
3. Elbistan, kentin 162 km. kuzey doğusunda yer almaktadır. Nüfusu 142.548, yüzölçümü 2328 km²
4. Afşin, kentin 146 km. kuzeyinde yer almaktadır. Nüfusu 81.423, yüzölçümü 1434 km²
5. Türkoğlu, kente olan uzaklık mesafesi 26 km' dir. Nüfusu 73.770, yüzölçümü 603 km²
6. Pazarcık, kente olan uzaklık mesafesi 48 km' dir. Nüfusu 68.838, yüzölçümü 1739 km²
7. Göksun, kente olan uzaklık mesafesi 91 km' dir. Nüfusu 55.985, yüzölçümü 1949 km²
8. Andırın, Kente olan uzaklık mesafesi 83 km' dir. Nüfusu 33.193 yüzölçümü 1198 km²
9. Çağlayancerit, kente olan uzaklık mesafesi 64 km' dir. Nüfusu 23.346, yüzölçümü 419 km²
10. Nurhak, kente olan uzaklık mesafesi 152 km' dir. Nüfusu 12.592, yüzölçümü 1225 km²
11. Ekinözü, kente olan uzaklık mesafesi 169 km' dir. Nüfusu 11.939, yüzölçümü 598 km²

3.1.6.2. Kahramanmaraş ili meyve yetiştiriciliği

Ilıman iklim şartlarına uygun olan Kahramanmaraş ilinde, 2016 yılında 123 bin ton meyve üretilmiştir. Bu üretimde, 59 bin ton farklı elma çeşitleri ilk başta bulunmaktadır, sonrasında 33 bin ton kayısı, 17 bin ton kiraz, 4 ton çilek, 3 ton armut sıralamaya girmektedir.. Kahramanmaraş'ta tarım uygulamalarının değerleri yükselmektedir; 2014 yılında 248 çiftçi sayısı, 2016 yılında 809'a; üretim alanı 26.237 dekadardan 106.094 dekara; üretim miktarı 11 kat artışla 2014 yılında 5.505 tondan 2016 yılında 62.032 tona ulaşmıştır. Kahramanmaraş kahramanlık destanları, doğal güzellikleri ile ön plana çıkmış bir ildir. Kendine özgü tarihi, kültürel değerleri, kent kimliğine sahip çıkacak birçok kıyafet ve yemekleri ile adını duyurmaktadır (Bilen ve Bayrak, 2018).

Kahramanmaraş ili 1500-2000 m yükselteleri arasında değişen plato ve yaylalarının kalkerli yapıya sahip olması sonucunda bitki gelişmesi ve yetişmesine imkân sağlamaktadır. Kahramanmaraş'ta bağ-bahçe tarım alanları değerli bir yere sahiptir. Kahramanmaraş şehir merkezinde 90.000 dönüm bağ ve 16.000 dönüm meyve bahçesi bulunmaktadır. Kahramanmaraş'ta üretimleri yapılan meyveler: üzüm, ceviz, dut, zerdali ve elma olmuştur. 1938 yılından sonra vilayet dâhilinde 1.605.096 ton ceviz, 1.003.860 ton dut, 409.944 ton zerdali ve 159.100 ton elma üretilmektedir. 1938-1942 yıllarında Kahramanmaraş ve Elbistan bağ alanlarından 28.648 ton üzüm elde edilmiştir. Kahramanmaraş yöre halkı, üzüm ve meyve gıdalarının kurutulması ile kışlık zahireler oluşturmaktadır.

Kahramanmaraş kentinde en fazla yetiştirilen meyve çeşidi üzümdür. Yaylacılık üzerine önemli kitaplar yazan, ilk baskısı 1950'li yıllarda yapılan kitaplarında, Prof. Dr. Nail Oraman “K.Maraş, Akdeniz mntikasının en önemli üç üzümcü ilidir” şeklinde belirtmiştir. Yazar, Mahrabası ve Kabarcık gibi üzümlerin yörede yaygın yetiştiğini de bildirmektedir. Kahramanmaraş ili üzüm üretim miktarı 2017 yılında 85 bin ton civarındadır. Kahramanmaraş'ta yaylacılık yapılan alanlarının, Türkiye'nin yayla alanları içindeki payı yüzde 3,75'dir. Ülkemizde ve ilimizde yayla alanları 2004-2017 döneminde azalan bir seyir izlemektedir. Kahramanmaraş'ta 2004'de 269.520 dekar olan yaylacılık alanı yüzde 43 azalarak 2017'de 153.500 dekara düşmüştür. Kahramanmaraş yayla alanları şehir merkezi (Bertiz bölgesi) ve Pazarcık ilçesinde yoğunlaşmış durumdadır. Pazarcık ilçesi çekirdekli kuru üzüm üretilen bağ alanları bakımından önem taşımaktadır (Anonim, 2018d).

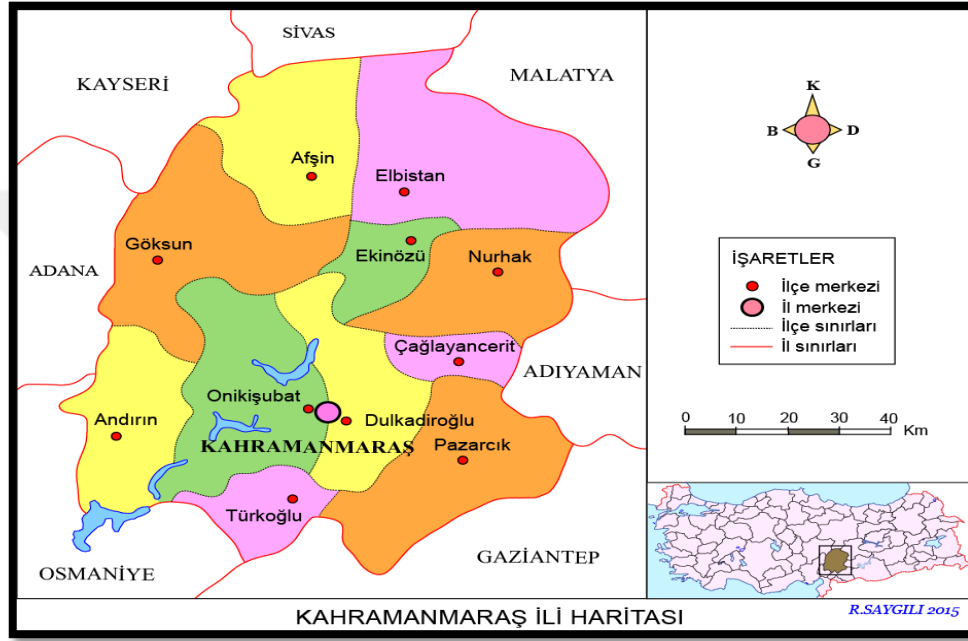
3.1.6.3. Kahramanmaraş ili coğrafi yapısı

Kahramanmaraş Akdeniz Bölgesi'nin Adana bölümünde 37°11' ve 38°36' kuzey paralelleri ile 36°15' ve 37°42' doğu meridyenleri arasında yer almaktadır. Akdeniz Bölgesi'nin kuzeydoğu uç noktasında yer alan Kahramanmaraş'ın kuruluş alanı, deprem bölgesi olarak belirlendiğinden dolayı, alan çok kez değişmiştir (Gökhan ve Kaya, 2008; Eker, 2013; Eker, 2019).

Ceyhan Nehri Kahramanmaraş ili sınırları içinde doğmaktadır. Kahramanmaraş, çeşitli bölgelerin birleşim noktası olduğundan farklı kültürlerin ve etkileşim alanlarının mevcut olduğu şehirdir. Örneğin; kuzeyde Elbistan, Göksun ve Afşin Ovaları yaklaşık olarak 1000-1200 m yükseklikte bulunmaktadırlar. Bu bölgeler coğrafi konumları

bakımından, Orta Anadolu ile Doğu Anadolu bölgeleri ile benzer coğrafi özelliklere sahiptir. Kültürel açıdan da benzer bir etkileşime sahiptir.

Akdeniz Bölgesi'nin güneyinde Kahramanmaraş, Pazarcık ve Türkoğlu Ovaları yüksek oranla Akdeniz Bölgesinin özelliklerini taşımaktadır (Konyar, 2008). Bu özelliklerinden dolayı tam yol geçiş güzergâhında bulunan Kahramanmaraş ticaret açısından önemli gelişmeler sağlamaktadır. Kent akarsu ve kaynak suları bakımından zengindir.

Şekil 3.15 Kahramanmaraş ili haritası (Bilen ve Bayrak, 2018)

Kahramanmaraş'ta toplam su yüzeyi 15.635 ha büyüklüğünde olup, Bilen ve Bayrak (2018)'a göre ;

- Doğal göl yüzeyleri; Gavur Gölü (76 ha), Kumaşır Gölü (9 ha),
- Baraj rezervuar yüzeyleri; Berke (780 ha), Kartalkaya (1125 ha), Menzelet (4200 ha), Sır (4800 ha), Suçatı Bendi (125 ha),
- Gölet rezervuar yüzeyleri; Kızıliniş (34 ha), İncecik (7 ha), Düzbağ (25 ha), Kamışcık (15 ha), Kemalli (20 ha),
- Akarsu yüzeyleri; Ceyhan (1672 ha), Söğütlü Çayı (150 ha), Sarsap Çayı (94 ha), Hurman Çayı (225 ha), Göksun Çayı (188 ha), Güredin Çayı (38 ha), Aksu (750 ha), Körsulu Çayı (188 ha), Göksu Çayı (94 ha),
- Diğer (1020 ha) şeklinde verilmiştir.

Kentin toplam su potansiyeli 5158,5 hm³/yıl düzeyindedir. Yeraltı su rezervi 343,5 hm³/yıl; akarsuların taşıdıkları su miktarı Ceyhan Nehri 863 hm³/yıl, Göksun Çayı 412 hm³/yıl, Aksu Nehri 1027 hm³/yıl, Körsulu Çayı 137 hm³/yıl, Keşiş Suyu 405 hm³/yıl ve diğer kollar 1869 hm³/yıl düzeylerindedir. İl kuzeyden güneye akarsu ağı ile kaplıdır (Bilen ve Bayrak, 2018).

3.1.6.4. Kahramanmaraş ili bitki örtüsü

Bitki örtüsünü belirleyen en önemli iki faktör; topografya ve iklim özellikleridir. Topoğrafik değişiklikler ve iklim farklılığı floristik zenginliği beraberinde getirmektedir. Bitki türleri, çeşitli iklim elemanlarının sürekliliğini korumaktadır. Her iklim belirli bir bitki topluluğunun oluşmasına katkı sağlamaktadır ve bunun sonucunda bitki türleri yerlerini belirlemektedir. Bazı iklimler sadece belirli türlerin gelişmesine ve yetişmesine olanak sağlamaktadır (Akman, 2011; Doygun ve ark., 2014). Kahramanmaraş ili ve Andırın ilçeleri deniz iklimi etkisi görüldüğünden dolayı kayın (*Fagus Orientalis*) dahil olmak üzere bir çok bitki topluluğunun mevcut olduğu ormanlık alanlara sahiptir. Doğal (yabani) olarak bulunan çiçekli bitkiler ve eğreltiler Avrupa ülkelerinin bazılarında daha fazladır. İl bulunduğu konum, iklim, coğrafyası sayesinde bu tür bitki zenginliğine sahiptir. Kahramanmaraş kenti sınırlarında, 2455 bitki taksonu mevcuttur ve bu türlerin 435 taksonu kentin endemik türleridir.

İl florasında yer alan endemik bitki taksonlarından;

- 6 takson CR (CriticallyEndangered-Kritik),
- 24 takson EN (Endangered-Tehlikede),
- 30 takson VU (Vulnerable-Duyarlı),
- 121 takson NT (NearThreatened-Tehtide yakın),
- 222 takson LC(LeastConcern-Düşük Riskli),
- 8 takson DD (Data Deficient-Yetersiz verili) kategorisinde yer almaktadır (Durak, 2013; Ok, 2017).

Bir bölgenin iklimini belirleyen etkenlerdeki değişim, o bölgenin bitki örtüsünü etkilemektedir. Bitki örtüsünün doğal yayılış göstermesi, mevcut bölgenin iklim şartlarına bağlıdır. İklimsel parametreler (sıcaklık, yağış, nem, güneşlenme şiddeti, rüzgâr, basınç şartları), arazinin topoğrafik etkileri, bitki türlerinin görünümünde, formlarında, dağılımlarında, gelişiminde önemli etkiye sahiptir (Duran ve Günek, 2010; Doygun ve ark., 2014). Kahramanmaraş ili toprakları yüzdelik değerlere göre ayrıldığında; 42'si orman ve

fundalıklar, %27'si ekili-dikili alanlar, %24'ü çayır ve meralarla kaplı olduğu görülmektedir. Dağların çoğu orman ve maki ile kaplıdır. İlçelerinden Elbistan ve Andırın orman bakımından oldukça zengindir. K.Maraş ormanları kendine özgü doğal çam, meşe, ardıç, kayın, sedir, köknar ve şimşir ağaçlarından meydana gelmektedir. K.Maraş'ta zeytinlikler oldukça geniş yer kaplamaktadır ancak son yıllarda düşüş olduğu gözlenmektedir. Artan nüfus ve kentleşmenin nedeni ile zeytinlikler tehdit altındadır. Binaların çoğalması, kentsel dönüşüm vb. nedenler ile mevcut zeytinlik alanları yok olmaya başlamıştır. Kahramanmaraş ovalarının çoğu bozkır görünümündedir (Anonim, 2019e). Kahramanmaraş ili oldukça çeşitli bitki türlerine ev sahipliği yapmaktadır. Kentin topraklarının verimliliği sayesinde birçok tür kendine yaşam alanı oluşturmaktadır.

Adını Maraş'tan alan Kahramanmaraşlı bitkiler

1. *Aethionema marashicum*
2. *Astragalus berytius*
3. *Astragalus elbistanicus*
4. *Astragalus pycnocephalus* var. *Seytunensis*
5. *Astragalus kurdicus* var. *Achyrdaghensis*
6. *Astragalus plumosus* var. *akardaghicus*
7. *Centaurea cataonica*
8. *Convolvulus catanicus*
9. *Convolvulus germaniciae*
10. *Cousinia cataonica*
11. *Festuca cataonica*
12. *Heracleum marashicum*
13. *Isatis cappadocia* subsp. *Nurihakensis*
14. *Johrenia berytea*
15. *Jurinea cataonica*
16. *Minuartia anthifolia* subsp. *Cataonica*
17. *Onobrychis marashensis*
18. *Oxytropis engizekensis*
19. *Paronychia cataonica*
20. *Quercus brantii* subsp. *Brantii* var. *Marasiensis*
21. *Stachys cataonica*
22. *Stachys marashica*

23. *Salvia marashica*
24. *Thlaspi cataonicum*
25. *Verbascum binbogense*
26. *Verbascum cheiranthifolium* var. *Cataonicum*
27. *Verbascum germanica*
28. *Verbascum keklikolukense* (Durak, 2013; Ok, 2017).

Kendine özgü (endemik) bitki türleri kentin gelişmesine ve ekonomisine oldukça katkı sağlamaktadır. Kentin sahip olduğu iklim ve toprak yapısı ile gelişmeye müsait birçok bitki türü bulunmaktadır. Kahramanmaraş ilinin bazı bitki türlerine Çizelge 3.8'de yer verilmektedir.

Çizelge 3.8 Kahramanmaraş ilinde bulunan bazı bitki türleri (Anonim, 2019f)

	Türkçe İsmi	Latince İsmi
1.	Adi dişbudak	<i>Fraxinus excelsior</i>
2.	Akçağaç	<i>Acer</i>
3.	Alacalı kareks	<i>Carexmorrowii variegata</i>
4.	Alacalı Kurtbağrı	<i>Ligustrum ovalifolium auera</i>
5.	Alev ağacı	<i>Photinia serratifolia</i>
6.	Alev çalısı	<i>Photinia fraseri</i>
7.	Altın çanak	<i>Forsythia intermedia</i>
8.	Altuni piramit mazi	<i>Thuja orientalis pyramidalis</i>
9.	Altuni taflan	<i>Euonymus japonica</i>
10.	Altuni top mazi	<i>Thuja orientalis aurea</i>
11.	Amerikan dişbudağı	<i>Fraxinus americana</i>
12.	Ardıç	<i>Juniperus</i>
13.	Aslanağzı	<i>Antirrhinum</i>
14.	At kestanesi	<i>Aesculushippocastanum</i>
15.	Ateş dikenini	<i>Pyracantha coccinea</i>
16.	Avize çiçeği	<i>Yucca filamentosa</i>
17.	Bambu ağacı	<i>Bambusa Bissetii</i>
18.	Begonya	<i>Begonia</i>

19.	Ceviz	Juglansregia
20.	Çınar	Platanus
21.	Çınar yapraklı akçaağaç	Acer platanoides
22.	Çitlenbik	Çeltisaustralis
23.	Defne	Laurusnobilis
24.	Dut	Morus
25.	Erguvan	Cercis siliquastrum
26.	Gül	Rosa
27.	Gülibrişim	Albizia julibrissin
28.	Gümüşi akçaağaç	Acer saccharinum
29.	Hurma	Phoenix canariensis
30.	Huş	Betula pendular oth
31.	İğde	Elaeagnusan gustifolia
32.	Ihlamur	Tilia Tomentosa
33.	Japon akçaağacı	Acer palmatum
34.	Karaağaç	Ulmus
35.	Karabiber	Pipernigrum
36.	Katalpa	Catalpa bignonioides
37.	Kelebek çalısı	Abelya
38.	Kuduz otu	Alisyum
39.	Kırmızı çınar yapraklı akçaağaç	Acer platanoides
40.	Kurtbağrı	Ligustrum japonicum
41.	Lale ağacı	Liriodendrontulipifera
42.	Leylandi	Cupressus leylandii
43.	Limoni servi	Cupressus macrocarpa goldcrest
44.	Mabet ağacı	Ginkgobiloba
45.	Manolya	Magnolia
46.	Mercan ağacı	Erythrinacristagalli
47.	Ova akçaağacı	Aercampestre
48.	Oya ağacı	Lagerstroemiaindica
49.	Parlak yapraklı kartopu	Viburnum lucidum
50.	Pembe çiçekli akasya	Robinia hispida
51.	Sabin ardıcı	Juniperus sabina

52.	Salkım söğüt	Salix babylonica
53.	Sığıla	Liquidambar orientalis
54.	Süs elması	Malus floribunda
55.	Süs eriği	Prunus cerasiferapissardi nigra
56.	Ters dut	Morus alba pendula
57.	Tespah ağacı	Melia azedarach
58.	Top akasya	Robinia pseudoacacia ambracuiifera
59.	Toros göknarı	Abies cilicica
60.	Yalancı akasya	Robinia pseudoacacia
61.	Yayılcı ardıç	Juniperus horizontalis
62.	Zeytin	Olea europaea

Kahramanmaraş ili bitki formasyonu

Kahramanmaraş ili bulunduğu 14.327 km²lik alan içerisinde 2500 çiçekli bitkileri ve eğreltilere ev sahipliği yapmaktadır. Mevcut bitkilerden %20'si yöreye has bitkilerdir. Kentin sahip olduğu ormanlık alan 508.450 hektar olup bu alan ilin %35' ine tekabül etmektedir. Kentin zengin bitki türlerine sahip olmasının kaynağı; İran-Turan ve Akdeniz bitki coğrafyasının geçiş güzergâhında yer alması, endemik türlerin merkezi olan Anadolu bölgesinin çaprazının güneyinde konumlanması, jeomorfolojik özellikleri ve çeşitli yaşam alanı oluşturacak alana sahip olmasıdır (Anonim, 2019g).

Kahramanmaraş'ta yükseltiye bağlı olarak üç çeşit bitki formasyonu görülmektedir. Çalı Formasyonu, Orman Formasyonu ve Alpin Formasyonu.

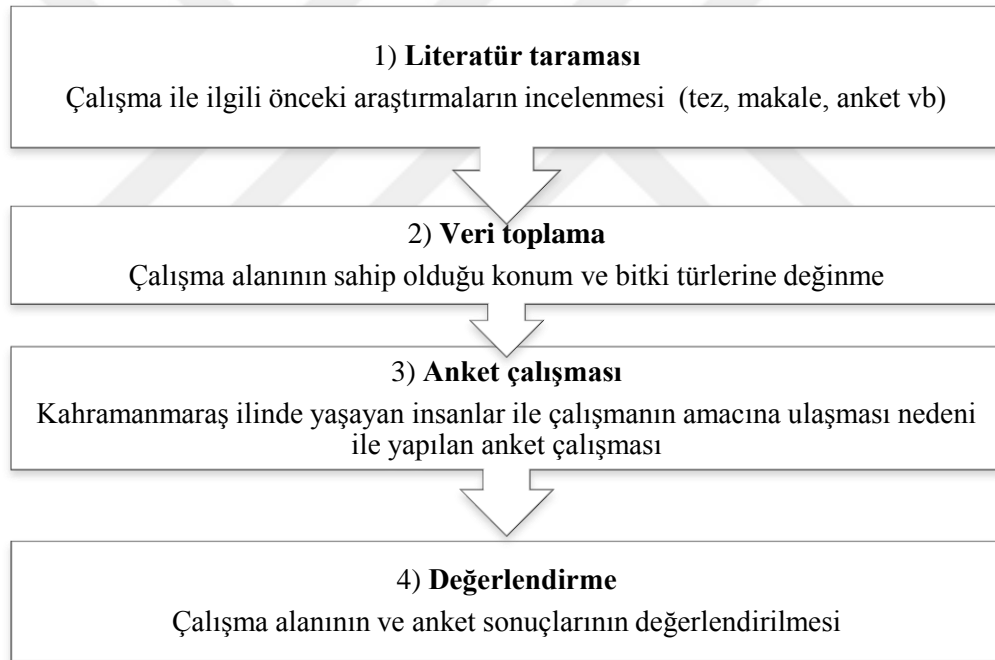
- a. **Çalı formasyonu** : 500-1200 metreler arasında bulunmaktadır. Çeşitli çalı türlerinden oluşan bu bitki örtüsüne Maki Formasyonu denir. Maki Formasyonu içinde Kermes Meşesi (*Quercus coccifera*), Mazı Meşesi (*Quercus Infectoria*), Laden (*Ciftuss alvifolius*), Sandal (*Arbutus andrachne*), Zeytin (*Olea europa*), Diş Budak (*Fraxinus ornus*), Sumak (*Rhus coriaria*), Akça Kesme (*Philly realatifolia*), Karaçalı (*Paliurus spinachristi*), Erguvan (*Cercis siliquatum*) vs. bitki çeşitlerine rastlanmaktadır.
- b. **Orman formasyonu** : 900 ile 2000 metrelere kadar uzanan, kuru ve yarı nemli olarak adlandırılan bitki örtüsünü oluşturmaktadır. Orman formasyonunda iğne yapraklı ağaç olan Kızılçam, oldukça fazla bulunmaktadır. Kızılçamların

arasında kışın yaprak döken ağaçlarda yer almaktadır.1400-2000 metreler arasında Karaçam (Pinus nigra), Gök nar (Abies cilicica), Sedir (Cedrus libani), Ardıç türleri, Meşe türleri, Kızılcamların arasında karışık halde bulunmaktadır.

- c. **Alpin ot formasyonunu** :2000 metrenin üzerinde görülmektedir. Geven (Astragalus), Burçak (Coronilla.sp), Menekşe (Viola.sp), Gelincik (Papaver.sp), Yumak (Festuca.sp), Çoban Yastığı (Acanthalimon.sp) gibi türlerin hakim olduğu bu formasyon Ahir ve Çimen dağının yüksek katmanlarında görülmektedir (Anonim, 2019e).

3.2. Yöntem

Çalışmanın gerçekleştirilmesinde izlenen yöntem,

3.2.1. Literatür taraması

Yapılan çalışmada, Türkiye'de yaylacılık, Başkonuş Yaylası, yaylaları hangi amaçlar doğrultusunda kullanım durumları vb. konular ile ilişkin benzer tez ve makalelerden yararlanılmıştır. Kahramanmaraş ilinin sahip olduğu iklim bilgisi, yayla evlerinin tarihi, yayla evi kültürü, kent kimliğini oluşturan gıdaların varlığı, Kahramanmaraş ilinin coğrafi yapısı ve bitki türlerine değinilmiştir. Çalışma alanında bulunan bitki türleri ve alana özgü endemik türlere çalışmada yer verilmiştir.

Kahramanmaraş ilinde yaşayan insanların yayla evlerine verdikleri önem ve yayla evlerinde yapılan aktivitelere (yazlık ve kışlık zahireler vb.) değinilerek görseller ile zenginleştirilmiştir. Çalışmanın amacına uygun olarak kentsel ve kırsal alan tanımlamaları yapılmıştır ve özelliklerine değinilerek değerlendirme bölümünde yorumlar yapılmıştır. Çalışmada, anket çalışması uygulanacağından dolayı önceki çalışmalardan anket yapılmış olan tez çalışmaları incelenmiştir ve uzman kişiler tarafından görüş alınarak anket çalışması hakkında literatür taraması yapılmıştır.

3.2.2. Veri toplama

Literatür taraması sonucunda ulaşılan veriler, derlenmiştir. Çalışmada Kahramanmaraş ili coğrafi yapısı, nüfus yoğunluğu, iklim bilgisi, bitki formasyonu vb. veriler Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi resmi internet sitesinden ve farklı tezlerden faydalanılarak toplanmış ve mevcut veriler değerlerine uygun olarak çalışmaya eklenmiştir. Çalışma alanında bulunan bitki türleri derlenmiştir ve alana ait endemik türlere değinilmiştir. Alan ile ilgili bulunan veriler çalışmaya eklenerek açıklamaları yapılmıştır. Verilerin sonuçları doğrultusunda yorumlar yapılmıştır.

3.2.3. Anket çalışması

Çalışmada yapılan anket sorularının içeriği tez konu başlığı olan 'Kahramanmaraş Başkonuş Yaylası alan kullanımının kullanıcı talep ve eğilimleri açısından değerlendirilmesi' konusudur. Sorular çalışma içerisinden derlenmiştir ve uzman görüşü ile desteklenerek hazırlanmıştır.

Bu çalışmanın içeriğini Kahramanmaraş ilinin önemli rekreasyon amaçlı kullanılan yaylalarından olan Başkonuş Yaylası alan, bitki ve iklim özellikleri oluşturmaktadır. Çalışmanın amacına doğru şekilde ulaşması doğrultusunda, çalışmada 20 sorudan oluşan ve 250 kişi ile yapılan ankete yer verilmiştir. Anket soruları tez konusu ile bağlantılı olup Kahramanmaraş kentinde yaşayan insanların, yayla evlerine ve kırsal alanlara verdikleri önemi gözlemek amacı ile hazırlanmıştır. Sorular benzer çalışmalardan ilham alınarak ve uzman görüşü ile onaylanarak hazırlanmıştır. Anket çalışması, çalışmanın araştırma bulguları bölümünde detaylı şekilde verilmiştir.

3.2.4. Değerlendirme

Çalışma alanı olan Başkonuş Yaylası bitki örtüsü, iklim, yaban hayatı vb. özelliklerinden dolayı yöre halkı ve yakın illerden gelen ziyaretçilerin ilgi odağıdır. Yaylanın alan kullanımı gününbirlik rekreasyon amaçlı ve yaz aylarında insanların yatılı olarak barınma şeklinde gerçekleşmektedir. Alanın gelişmesinin sebebi şehir merkezine 55 km uzaklıkta olması ve yol şartlarının iyi durumda oluşundandır. Anket çalışması sonucunda yorumlar yapılarak kentin önemli bir kırsal kesimi olan Başkonuş Yaylası'nın önemine ve kentsel-kırsal alanların farkına değinilerek kırsal alanların önemi vurgulanmıştır. Yapılan anket çalışması neticesinde elde edilen bulgular, kentin kendine özgü bitki türleri, bulunduğu coğrafi konum, yaylacılığın önemi, yayla evlerinin geçmişten bugüne değişimi hakkındaki bilgilere değinilmiştir. Anket çalışması ile kentsel ve kırsal alan arasındaki farklar vurgulanmıştır ve bu alanlardaki yaşamların özellikleri açıklanmıştır. Günümüzde insanların kırsal alanlara yönelmesi, yayla evlerinin hangi sıklıklar ve Kahramanmaraş ilinde yayla evlerinin hangi amaçlar doğrultusunda kullanıldığı vurgulanmıştır. Kırsal alanların insan sağlığına fiziksel ve psikolojik olarak sunduğu olumlu etkileşim doğrultusunda kırsal alanların gelecek nesiller için önemine saptanmıştır. Bitkilendirmenin kentsel alandaki etkileri vurgulanarak doğal dengeyi nasıl etkilediği bildirilmiştir. Kentsel alanlarda kişi başına düşen yeşil alanın eksikliği ve hızlı nüfus artışı nedeni ile kentlerin kırsala doğru genişlemesinin sebep olduğu zararlı etkenlere değinilmiştir.

Bitkilerin sadece oksijen amacı değil, peyzajda kullanım amaçları da vurgulanmıştır. Peyzajın doğala en yakın olması vurgulanmıştır ve yaşam alanı olarak seçilen kırsal alanlarda doğal dengenin bozulmaması amaçlanmıştır. Yapılan anket çalışmasında sorulan 20 soru 5 adet cevaplama şikkına sahiptir (*1:Kesinlikle katılmıyorum; 2: Katılmıyorum; 3:Kararsızım; 4:Katılıyorum; 5:Kesinlikle Katılıyorum*). Anket sonuçları veri analizinin belirli bir sayının üzerinde çıkması ile doğru şekilde analiz edilmesi amacı ile çizelge halinde verilmiş ve açıklamaları ile ayrıntılı bir şekilde anlatılmıştır. 250 kişinin yanıtladığı anket soruları uzman görüşü ile doğruluk payını yükseltmek amacı ile belli değerler doğrultusunda analiz edilmiştir.

Anketlerin analizinin doğru şekilde olması nedeni ile kullanılan verilerin açıklaması: Cramer's V, en az sınıflama ölçeğinde iki değişken arasındaki ilişkinin hesaplanmasında kullanılır. Kontenjan çizelgesinde olan satır ve sütun sayısına bağlı

hesaplanması sınırlılığı yoktur. İki kategorili iki değişken arasında hesaplanan V değeri Pi değerinin aynısıdır. Min (r,c) değeri iki çizelge için aynı olması durumunda ilişki karşılaştırılabilir.

Ki Kare = Ki-kare değerleri, sıfır ile artı sonsuz arasında değerler alır. Dağılım; küçük sd' lerinde basık olmasına rağmen sd arttıkça normal dağılıma yaklaşır. Ki-kare dağılımı, sürekli bir dağılımdır. Ki-kare dağılımı, genellikle iki bağımsız niteliksel kriteri test etmek için kullanılır.

3.2.5. Verilerin analizi

Araştırmada elde edilen veriler SPSS (Statistical Package for Social Sciences) for Windows 25.0 programı kullanılarak analiz edilmiştir. Verileri değerlendirilirken tanımlayıcı istatistiksel metotları (sayı, yüzde, ortalama, standart sapma, medyan) kullanılmıştır. Araştırmada katılımcıların bağ evleri ve kırsal alanların önemi konusunda fikirleri 20 adet soru ile gözlemlenmiştir. Sorulara verilen cevaplar ile demografik özellikler arasında Ki Kare analizi yapılmıştır. Beklenen değeri 5'ten küçük hücre sayısı %20'yi geçen durumlarda satırlar arasında mantıklı olan hücrelerde birleştirme yapılmıştır. İlişkili olan değişkenler tespit edildikten sonra Cramer's V katsayısı hesaplanmış ve ilişkinin gücü tespit edilmiştir. Ki kare analizi sonrası satır yüzdeleri kullanılarak şekiller elde edilmiştir.

4. ARAŞTIRMA BULGULARI

Anket çalışması

Bu anket formu Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü'nde yürütülmekte olan yüksek lisans 'Tez' çalışması için yapılmaktadır. Çalışmanın amacı, K.Maraş ilinde bağ evlerinin ve kırsal alanların önemini vurgulamaktır. Bu ankette 20 adet soru bulunmaktadır. Sorulara eksiksiz, gerçekçi ve içtenlikle cevap vermeniz, bu araştırmanın amacına ulaşmasına katkıda bulunacaktır. Sizlerden edinilecek bilgiler tamamen bilimsel amaçlı kullanılacaktır. Katkılarınız bizim için önemlidir. Şimdiden değerli katkılarınızdan dolayı teşekkür ederiz.

Dr. Öğr. Üyesi Mahire ÖZÇALIK
(Danışmanı)

Gülçin ALCI
Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi
Peyzaj Mimarlığı Bölümü

1- Demografik Bilgi Formu. Lütfen size uygun cevabı işaretleyiniz.

KİŞİSEL BİLGİLER							
1.	Cinsiyetiniz	Erkek ()	Kadın ()				
2.	Medeni durum	Evli ()	Bekâr ()				
3.	Yaşınız	17 yaş ve altı ()	18-25 yaş arası ()	26-30 yaş arası ()	31-50 yaş arası ()	51-60 yaş arası ()	61 yaş ve daha büyük ()
4.	Öğrenim Durumunuz	Öğretim kurumundan mezun değilim ()	İlkokul ()	Ortaokul ()	Lise ()	Fakülte ()	Yük. Lisans ()
5.	Annenizin öğrenim durumu	Öğretim kurumundan mezun değil ()	İlkokul ()	Ortaokul ()	Lise ()	Fakülte ()	Yük. Lisans ()
6.	Babanızın öğrenim durumu	Öğretim kurumundan mezun değil ()	İlkokul ()	Ortaokul ()	Lise ()	Fakülte ()	Yük. Lisans ()
7.	Mesleğinizi hangi sektörde yerine getiriyorsunuz	Kamu Sektörü ()	Özel Sektör ()	Ev Hanımı ()	Serbest Meslek ()	Emekli ()	Öğrenci ()

	?						
8.	Mesleğinizdeki günlük çalışma süreniz ne kadardır?	() 4-5 saat arası	() 6-7 saat arası	() 8-9 saat arası	() 10-11 saat arası	() 12 saat ve yukarısı	

2- Lütfen aşağıdaki soruları cevaplayınız.

SORU NO		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1	Doğa koruma hakkında yeterince bilgiye sahibim.	()	()	()	()	()
2	Doğa ile iç içe olmaktan hoşlanırım.	()	()	()	()	()
3	Kahramanmaraş'ta yayla evleri oldukça önemlidir.	()	()	()	()	()
4	Yayla evlerinde peyzaj önemlidir.	()	()	()	()	()
5	Yayla evlerinde kalıcı olarak yaşamak isterim.	()	()	()	()	()
6	Kırsal alanda yaşamayı, kent yaşamına tercih ederim.	()	()	()	()	()
7	Yayla evinde yaptığım uygulamalarda, diğer canlıların yaşamını dikkate alırım.	()	()	()	()	()
8	Yayla evleri yapılırken doğaya zarar verilmektedir.	()	()	()	()	()
9	Yaylacılıkta, hayvancılık ve tarım ile uğraşırım.	()	()	()	()	()
10	Çocuklarımla kırsal alanda büyümesini isterim.	()	()	()	()	()
11	Kırsal alanlar kentsel alanlara göre daha güvenlidir.	()	()	()	()	()
12	Yaylalarda internet, telefon vb. teknoloji aletlerinin çekmiyor olmasını önemsemem.	()	()	()	()	()
13	Kahramanmaraş'ta yaylalara ulaşım oldukça zordur.	()	()	()	()	()
14	Kahramanmaraş kışlık zahirelerini her sene yaparım (salça, tarhana vb.).	()	()	()	()	()
15	Yayla evimde kentin bitki örtüsüne uygun ağaçları kullanırım.	()	()	()	()	()
16	Genelde hafta sonları kırsal alanlara giderim.	()	()	()	()	()
17	Kahramanmaraş'ta yeterince rekreasyon alanı mevcuttur.	()	()	()	()	()
18	Kahramanmaraş'ta ağaçlandırmanın yeterli olduğunu düşünüyorum.	()	()	()	()	()
19	Kahramanmaraş'ta peyzaj çalışması oldukça önemlidir.	()	()	()	()	()
20	Kahramanmaraş'taki rekreasyon alanlarını yeterince temiz buluyorum.	()	()	()	()	()

Yapılan anket çalışmasının soruları, Başkanlık Yaylası ve yayla evlerine yönelik önceki farklı çalışmalardan yararlanılarak kendim tarafımdan hazırlanmıştır. Sorular uzman görüşüne sunulmuştur ve uzman onayı sonucunda 20 sorudan oluşan anket çalışması 250 kişiye uygulanmıştır. Yapılan anket çalışması sonucunda şekiller ve çizelgeler oluşturulmuştur ve sonuca yönelik değerlendirmeler yapılmıştır.

Çizelge 4.1. Araştırmaya katılan bireylerin sosyo-demografik özellikleri

Özellik		Frekans	Yüzde
Cinsiyet	Erkek	119	47.6
	Kadın	131	52.4
Medeni Durum	Evli	124	49.6
	Bekar	126	50.4
Yaş	17 yaş ve altı	29	11.6
	18-25 yaş arası	95	38.0
	26-30 yaş arası	42	16.8
	31-50 yaş arası	57	22.8
	51-60 yaş arası	18	7.2
	61 yaş ve daha büyük	9	3.6
Eğitim Durumu	Öğretim kurumundan mezun değilim	6	2.4
	İlkokul	28	11.2
	Ortaokul	25	10.0
	Lise	91	36.4
	Fakülte	78	31.2
	Yüksek lisans	22	8.8
Anne Eğitim Durumu	Öğretim kurumundan mezun değil	56	22.4
	İlkokul	92	36.8
	Ortaokul	37	14.8
	Lise	48	19.2
	Fakülte	10	4.0
	Yüksek lisans	7	2.8
Baba Eğitim Durumu	Öğretim kurumundan mezun değil	22	8.8
	İlkokul	70	28.0
	Ortaokul	62	24.8
	Lise	56	22.4
	Fakülte	30	12.0
	Yüksek lisans	10	4.0
Mesleğin Yerine Getirildiği Sektör	Kamu sektörü	16	6.4
	Özel sektör	87	34.8
	Ev hanımı	47	18.8
	Serbest meslek	22	8.8
	Emekli	10	4.0
	Öğrenci	68	27.2
Meslekteki Günlük	4-5 saat arası	41	16.4

Çalışma Süresi	6-7 saat arası	44	17.6
	8-9 saat arası	54	21.6
	10-11 saat arası	54	21.6
	12 saat ve yukarısı	57	22.8
Toplam		250	100.0

Araştırmaya katılan bireylerin %47.6'sı kadın, %52.4'ü erkektir. Bireylerin %49.6'sı evli, %50.4'ü bekar. Araştırmaya katılan bireylerin kadın-erkek oranları, evli bekar oranları birbirine çok yakın olduğu tespit edilmiştir. Bireylerin yaş aralıkları incelendiğinde %11.6'sının 17 yaş altı, %38'inin 18-25 yaş arasında, %16.8'inin 26-30 yaş aralığında, %22.8'inin 31-50 yaş aralığında, %7.2'sinin 51-60 yaş aralığında, %3.6'sının 61 yaş üstü olduğu tespit edilmiştir. Eğitim durumları incelendiğinde %2.4'ünün öğretim kurumundan mezun olmadığı, %11.2'sinin ilkokul, %10'unun ortaokul, %36.4'ünün lise, %31.2'sinin fakülte, %8.8'inin yüksek lisans mezunu olduğu görülmektedir. Bireylerin anne eğitim durumları incelendiğinde %22.4'ünün öğretim kurumundan mezun olmadığı, %36.8'inin ilkokul, %14.8'inin ortaokul, %19.2'sinin lise, %4'ünün fakülte, %2.8'inin yüksek lisans mezunu olduğu görülmektedir. Bireylerin baba eğitim durumları incelendiğinde %8.8'inin öğretim kurumundan mezun olmadığı, %28'inin ilkokul, %24.8'inin ortaokul, %22.4'ünün lise, %12'sinin fakülte, %4'ünün yüksek lisans mezunu olduğu görülmektedir. Bireylerin mesleklerini yerine getirdiği sektörler incelendiğinde kamu sektöründe görev yapanların yüzdesi %6.4, özel sektörde görev yapanların yüzdesi %34.8, serbest meslek olarak yapanların yüzdesi %8.8 ayrıca en hanımı olanların oranı %18.8, emekli olanların oranı %4, öğrenci olanların oranı %27.2'dir. Kişilerin mesleklerinde günlük çalışma süreleri incelendiğinde %16.4'ünün 4-5 saat, %17.6'sının 6-7 saat, %21.6'sının 8-9 saat, %21.6'sının 10-11 saat, %22.8'inin 12 saat ve üzerinde çalıştığı tespit edilmiştir.

Çizelge 4.2. Sorulara verilen cevaplara ilişkin dağılım

Sorular	1 n(%)	2 n(%)	3 n(%)	4 n(%)	5 n(%)	Medyan	Ortalama	Standart Sapma
S1	12 (4.8)	18 (7.2)	35 (14.0)	103 (41.2)	82 (32.8)	4.00	3.90	1.09
S2	9 (3.6)	9 (3.6)	13 (5.2)	94 (37.6)	125 (50.0)	4.50	4.27	0.98
S3	5 (2.0)	12 (4.8)	27 (10.8)	95 (38.0)	111 (44.4)	4.00	4.18	0.95
S4	10 (4.0)	29 (11.6)	49 (19.6)	88 (35.2)	74 (29.6)	4.00	3.75	1.12
S5	30 (12.0)	51 (20.4)	77 (30.8)	39 (15.6)	53 (21.2)	3.00	3.14	1.29
S6	27 (10.8)	47 (18.8)	66 (26.4)	61 (24.4)	49 (19.6)	3.00	3.23	1.27
S7	8 (3.2)	13 (5.2)	18 (7.2)	101 (40.4)	110 (44.0)	4.00	4.17	0.99
S8	30 (12.0)	58 (23.2)	48 (19.2)	56 (22.4)	58 (23.2)	3.00	3.22	1.35
S9	28 (11.2)	49 (19.6)	448 (19.2)	84 (33.6)	41 (16.4)	3.50	3.24	1.26
S10	37 (14.8)	52 (20.8)	58 (23.2)	56 (22.4)	47 (18.8)	3.00	3.10	1.33
S11	26 (10.4)	66 (26.4)	59 (23.6)	50 (20.0)	49 (19.6)	3.00	3.12	1.29
S12	53 (21.2)	87 (34.8)	40 (16.0)	37 (14.8)	33 (13.2)	2.00	2.64	1.32
S13	33(13.2)	84 (33.6)	61 (24.4)	43 (17.2)	29 (11.6)	3.00	2.80	1.21
S14	13 (5.2)	36 (14.4)	29 (11.6)	76 (30.4)	96 (38.4)	4.00	3.82	1.23
S15	9 (3.6)	24 (9.6)	36 (14.4)	100 (40.0)	81 (32.4)	4.00	3.88	1.08
S16	13 (5.2)	44 (17.6)	39 (15.6)	98 (39.2)	56 (22.4)	4.00	3.56	1.17
S17	22 (8.8)	50 (20)	64 (25.6)	76 (30.4)	38 (15.2)	3.00	3.23	1.19
S18	63 (25.2)	62 (14.8)	48 (19.2)	54 (21.6)	23 (9.2)	2.50	2.65	1.31
S19	24 (9.6)	44 (17.6)	67 (26.8)	73 (29.2)	42 (16.8)	3.00	3.26	1.21
S20	62 (24.8)	69 (27.6)	58 (23.2)	43 (17.2)	18 (7.2)	2.00	2.54	1.24

1: Kesinlikle katılmıyorum; 2: Katılmıyorum; 3: Kararsızım; 4: Katılıyorum; 5: Kesinlikle Katılıyorum

“Doğa koruma hakkında yeterince bilgiye sahibim” ifadesine katılımcıların %41.2’si katılıyorum, %32.8’i kesinlikle katılıyorum, %14’ü kararsızım cevabını vermiştir. Ayrıca ifadenin ortalaması 3.90, standart sapması 1.09 ve medyan değeri 4 bulunmuştur.

“Doğa ile iç içe olmaktan hoşlanırım” ifadesine katılımcıların %50’si kesinlikle katılıyorum, %37.6’sı katılıyorum cevabını vermiştir. Ayrıca ifadenin ortalaması 4.27, standart sapması 0.98 ve medyan değeri 4.5 bulunmuştur.

“Kahramanmaraş'ta yayla evleri oldukça önemlidir” ifadesine katılımcıların %44'ü kesinlikle katılıyorum, %38'i katılıyorum, %10.8 kararsızım cevabını vermiştir. Ayrıca ifadenin ortalaması 4.18, standart sapması 0.95 ve medyan değeri 4 bulunmuştur.

“Yayla evlerinde peyzaj önemlidir” ifadesine katılımcıların %35.2'si katılıyorum, %29.6'sı kesinlikle katılıyorum, %19.6'sı kararsızım cevabını vermiştir. Ayrıca ifadenin ortalaması 3.75, standart sapması 1.12 ve medyan değeri 4 bulunmuştur.

“Yayla evlerinde kalıcı olarak yaşamak isterim” ifadesine katılımcıların %30.8'ikararsızım, %21.2'si kesinlikle katılıyorum, %20.4'ü katılmıyorum cevabını vermiştir. Ayrıca ifadenin ortalaması 3.14, standart sapması 1.29 ve medyan değeri 3 bulunmuştur.

“Kırsal alanda yaşamayı kent yaşamına tercih ederim” ifadesine katılımcıların %24.4'ü katılıyorum, %19.6'sı kesinlikle katılıyorum, %26.4'ü kararsızım cevabını vermiştir. Ayrıca ifadenin ortalaması 3.23, standart sapması 1.27 ve medyan değeri 3 bulunmuştur.

“Yayla evlerinde yaptığım uygulamada diğer canlıların yaşamını dikkate alırım” ifadesine katılımcıların %44'ü kesinlikle, %40.4'ü katılıyorum, cevabını vermiştir. Ayrıca ifadenin ortalaması 4.17, standart sapması 0.99 ve medyan değeri 4 bulunmuştur.

“Yayla evleri yapılırken doğaya zarar verilmektedir” ifadesine katılımcıların %22.4'ü katılıyorum, %23.2'si kesinlikle katılıyorum, %23.2'si katılmıyorum, %19.2'si kararsızım cevabını vermiştir. Ayrıca ifadenin ortalaması 3.22, standart sapması 1.35 ve medyan değeri 3 bulunmuştur.

“Yaylacılıkta, hayvancılık ve tarım ile uğraşırım” ifadesine katılımcıların %33.6'sı katılıyorum, %16.4'ü kesinlikle katılıyorum, %19.2'si kararsızım , %19.6'sı katılmıyorum cevabını vermiştir. Ayrıca ifadenin ortalaması 3.24, standart sapması 1.26 ve medyan değeri 3.5 bulunmuştur.

“Çocuklarımla kırsal alanda büyümesini isterim” ifadesine katılımcıların %18.8'i katılıyorum, %22.4'ü kesinlikle katılıyorum, %23.2'si kararsızım, %20.8'i katılmıyorum cevabını vermiştir. Ayrıca ifadenin ortalaması 3.10, standart sapması 1.13 ve medyan değeri 3 bulunmuştur.

“Kırsal alanlar kentsel alanlara göre daha güvenlidir” ifadesine katılımcıların %26.4’ü katılmıyorum, %20’si katılıyorum, %23.6’sı kararsızım cevabını vermiştir. Ayrıca ifadenin ortalaması 3.12, standart sapması 1.29 ve medyan değeri 3 bulunmuştur.

“Yaylalarda internet, telefon vb. teknolojik aletlerinin çekmiyor olmasını önemsemem” ifadesine katılımcıların %34.8’i katılmıyorum, %21.2’si kesinlikle katılmıyorum, %16’sı kararsızım cevabını vermiştir. Ayrıca ifadenin ortalaması 2.64, standart sapması 1.32 ve medyan değeri 2 bulunmuştur.

“Kahramanmaraş’ta yaylalara ulaşım oldukça zordur” ifadesine katılımcıların %33.6’sı katılmıyorum, %17.2’si katılıyorum, %24.4’ü kararsızım cevabını vermiştir. Ayrıca ifadenin ortalaması 2.80, standart sapması 1.21 ve medyan değeri 3 bulunmuştur.

“Kahramanmaraş’ta kışlık zahirelerini her sene yaparım” ifadesine katılımcıların %38.4’ü kesinlikle katılıyorum, %30.4’ü katılıyorum, %11.6’sı kararsızım cevabını vermiştir. Ayrıca ifadenin ortalaması 3.82, standart sapması 1.23 ve medyan değeri 4 bulunmuştur.

“Yayla evimde kentin bitki örtüsüne uygun ağaçları kullanırım” ifadesine katılımcıların %40’ı katılıyorum, %32.4’ü kesinlikle katılıyorum, %14.4’ü kararsızım cevabını vermiştir. Ayrıca ifadenin ortalaması 3.88, standart sapması 1.08 ve medyan değeri 4 bulunmuştur.

“Genelde hafta sonları kırsal alanlara giderim” ifadesine katılımcıların %39.2’si katılıyorum, %22.4’ü kesinlikle katılıyorum, %17.6’sı katılmıyorum, %15.6’sı kararsızım cevabını vermiştir. Ayrıca ifadenin ortalaması 3.56, standart sapması 1.17 ve medyan değeri 4 bulunmuştur.

“Kahramanmaraş’ta yeterince rekreasyon alanı mevcuttur” ifadesine katılımcıların %30.4’ü katılıyorum, %15.2’si kesinlikle katılıyorum, %20’si katılmıyorum, %25.6’sı kararsızım cevabını vermiştir. Ayrıca ifadenin ortalaması 3.23, standart sapması 1.19 ve medyan değeri 3 bulunmuştur.

“Kahramanmaraş’ta ağaçlandırmanın yeterli olduğunu düşünüyorum” ifadesine katılımcıların %25.2’si kesinlikle katılmıyorum, %21.6’sı katılıyorum, %14.8’i katılmıyorum, %19.2’si kararsızım cevabını vermiştir. Ayrıca ifadenin ortalaması 2.65, standart sapması 1.31 ve medyan değeri 2.5 bulunmuştur.

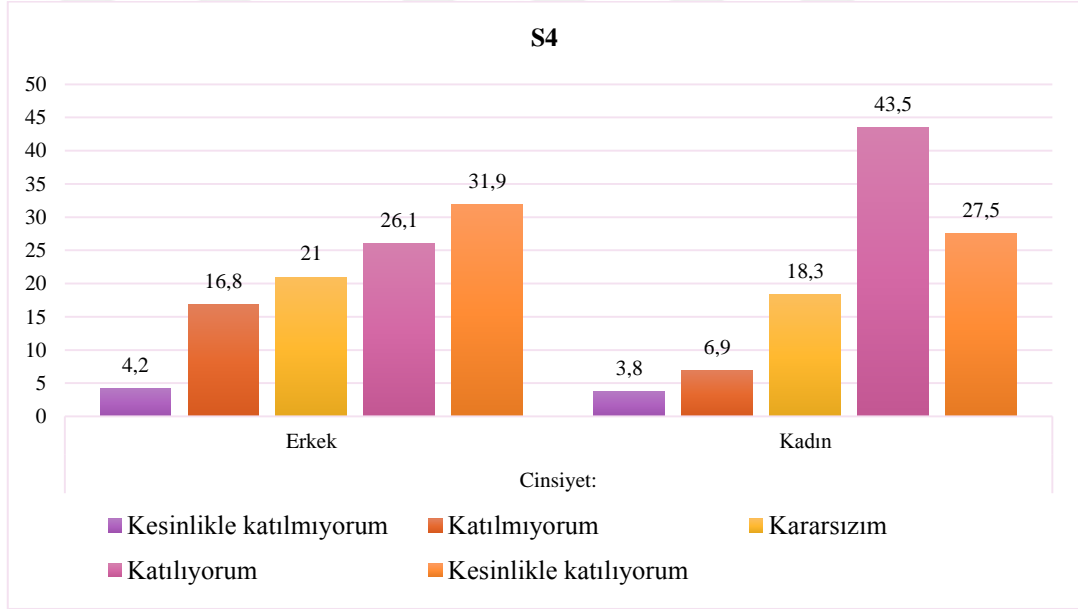
“Kahramanmaraş'ta ağaçlandırmanın yeterli olduğunu düşünüyorum” ifadesine katılımcıların %29.2'si katılıyorum, %16.8'i kesinlikle katılıyorum, %17.6'sı katılmıyorum, %26.8'i kararsızım cevabını vermiştir. Ayrıca ifadenin ortalaması 3.26, standart sapması 1.21 ve medyan değeri 3 bulunmuştur.

“Kahramanmaraş'taki rekreasyon alanlarını yeterince temiz buluyorum” ifadesine katılımcıların %27.6'sı katılmıyorum, %24.8'i kesinlikle katılmıyorum, %23.2'si kararsızım cevabını vermiştir. Ayrıca ifadenin ortalaması 2.54, standart sapması 1.24 ve medyan değeri 2 bulunmuştur.

5. SONUÇ ve ÖNERİLER

Başkonuş Yaylası, yakın mesafelerde yaşamını sürdüren insanların geçim kaynağına olumlu etki oluşturması, tarım ve hayvancılıktan olan ürünlerin pazarlanabilmesine olanak sağlaması ve insanların yayla alanını koruyup gözetleme anlayışına, alanı daha çok sahiplenerek kendilerine ekonomik açıdan fayda sağlayan bu alanı koruma altına almalarını sağlayacaktır. Yaylada yöreye ait ürünlerin kermes ve şenlik şeklinde daha da artırılması alana olan baskının azalmasını sağlayacaktır (Eker, 2005). Yapılan anket çalışmasında ortaya çıkan veri analizleri, aşağıdaki çizelgelerde değerleri ile verilmiştir. Anket analizinde çizelgeleri oluşturulup yorum yapılan sorular anketler sonucunda belli bir değeri geçerek yorumlanmaya açık değerler çıktığından dolayı yapılmıştır.

Ki Kare =11.379

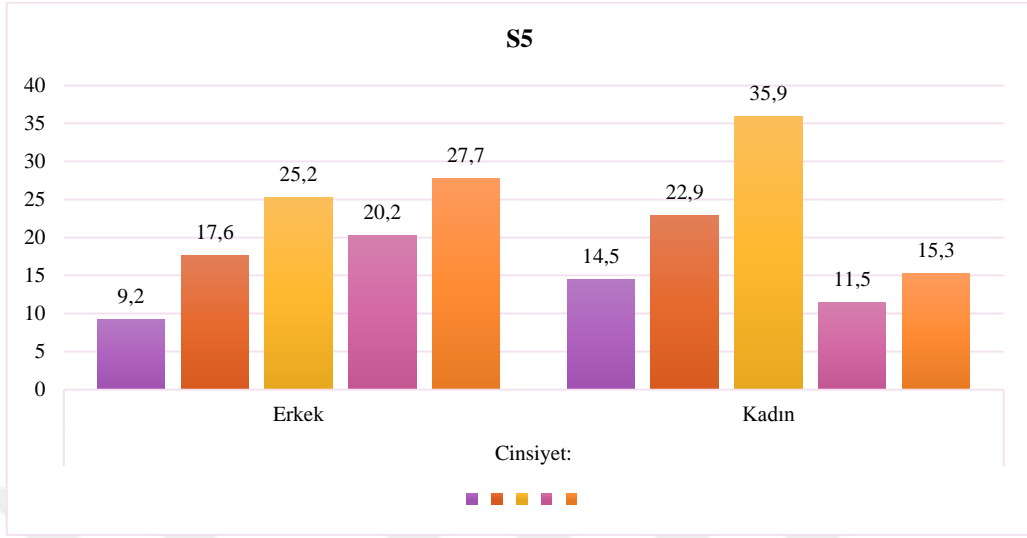
p değeri=0.023

Cramer's V=0.213

Şekil 5.1. "Yayla evlerinde peyzaj önemlidir" ifadesinin analizi

Katılımcıların "Yayla evlerinde peyzaj önemlidir." ifadesine verilen cevaplar ile cinsiyet arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olup olmadığını belirlemek için Ki kare analizi yapılmıştır. Sonuçlar incelendiğinde ifadeye verilen cevaplar ile cinsiyet arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir ($p < 0.05$). Erkeklerin %31.9'u kesinlikle katılıyorum derken, kadınların %43.5'i katılıyorum demiştir. İki değişken

arasındaki ilişkinin gücü için Cramer V değeri incelendiğinde orta düzey bir ilişkinin olduğu tespit edilmiştir (V=0.213).

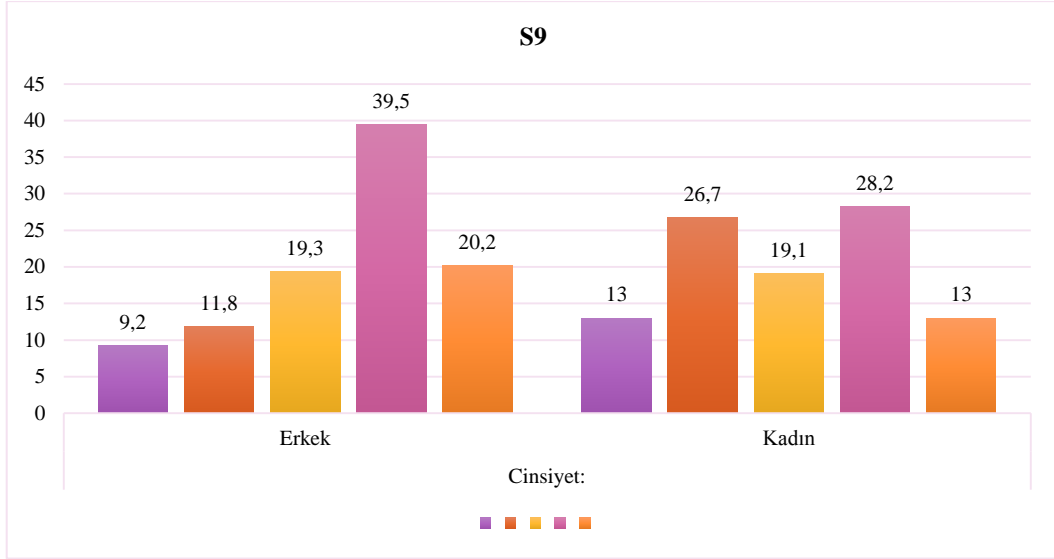
Ki Kare =12.193

p değeri=0.016

Cramer's V=0.221

Şekil 5.2. "Yayla evlerinde kalıcı olarak yaşamak isterim" ifadesinin analizi

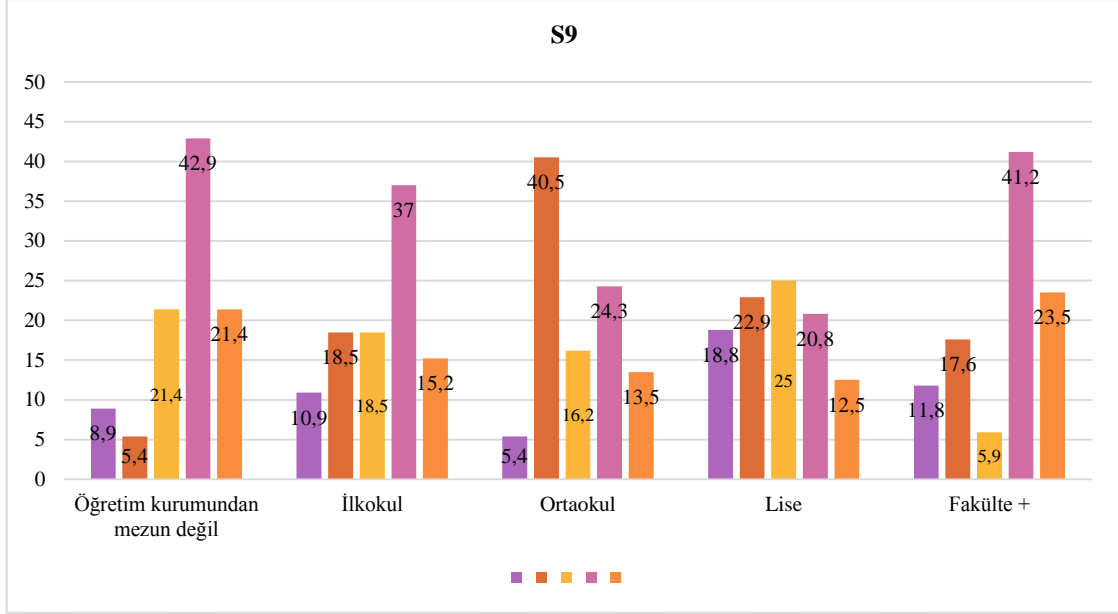
Katılımcıların "Yayla evlerinde kalıcı olarak yaşamak isterim." ifadesine verilen cevaplar ile cinsiyet arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olup olmadığını belirlemek için Ki kare analizi yapılmıştır. Sonuçlar incelendiğinde ifadeye verilen cevaplar ile cinsiyet arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir (p<0.05). Erkeklerin %27.7'si kesinlikle katılıyorum, %25.2'si kararsızım derken kadınların %35.9'u kararsızım, %22.9'u katılmıyorum demiştir. İki değişken arasındaki ilişkinin gücü için Cramer V değeri incelendiğinde orta düzey bir ilişkinin olduğu tespit edilmiştir (V=0.221).

Ki Kare =12.207
p değeri=0.016
Cramer's V=0.221

Şekil 5.3. “Yaylacılıkta, hayvancılık ve tarım ile uğraşırım” ifadesinin cinsiyete göre analizi

Katılımcıların “Yaylacılıkta, hayvancılık ve tarım ile uğraşırım.” ifadesine verilen cevaplar ile cinsiyet arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olup olmadığını belirlemek için Ki kare analizi yapılmıştır. Sonuçlar incelendiğinde ifadeye verilen cevaplar ile cinsiyet arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir ($p < 0.05$). Erkeklerin %39.5’i katılıyorum, %20.2’si kesinlikle katılıyorum derken, kadınların %28.2’si katılıyorum, %26.7’si katılmıyorum, %19.1’i kararsızım demiştir. İki değişken arasındaki ilişkinin gücü için Cramer V değeri incelendiğinde orta düzey bir ilişkinin olduğu tespit edilmiştir ($V=0.221$).

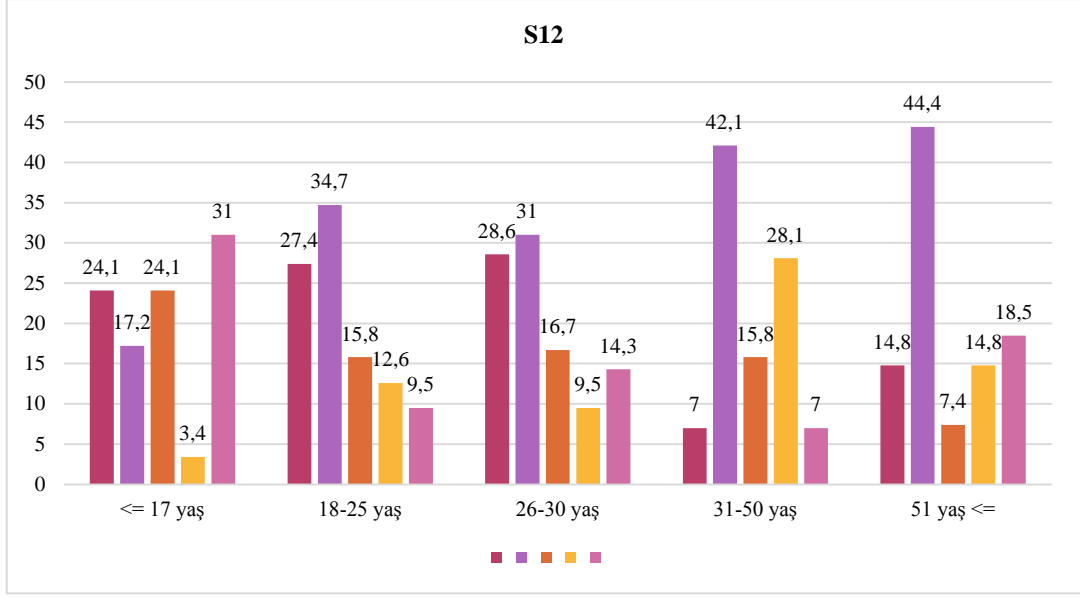
Ki Kare =28.417

p değeri=0.028

Cramer's V=0.169

Şekil 5.4. “Yaylacılıkta, hayvancılık ve tarım ile uğraşırım.” ifadesinin eğitim durumuna göre analizi

Katılımcıların “Yaylacılıkta, hayvancılık ve tarım ile uğraşırım.” ifadesine verilen cevaplar ile kişinin eğitim durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olup olmadığını belirlemek için Ki kare analizi yapılmıştır. Sonuçlar incelendiğinde ifadeye verilen cevaplar ile eğitim durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir ($p < 0.05$). Öğretim kurumundan mezun olmayanların %42.9’u katılıyorum, %21.4’ü kesinlikle katılıyorum, %21.4’ü kararsızım derken; ilkököl mezunu kişilerin %37’si katılıyorum, %18.5’si katılmıyorum, %18.5’i kararsızım derken; ortaokul mezunu kişilerin %40.5’i katılmıyorum, %24.3’ü katılıyorum; lise mezunu kişilerin %25’i kararsızım, %22.9’u katılmıyorum, %20.8’i katılıyorum; fakülte ve üzerinde bir okul mezunu kişilerin %41.2’si katılıyorum, %23.5’i kesinlikle katılıyorum demmiştir. İki değişken arasındaki ilişkinin gücü için Cramer V değeri incelendiğinde orta düzey bir ilişkinin olduğu tespit edilmiştir ($V=0.169$).

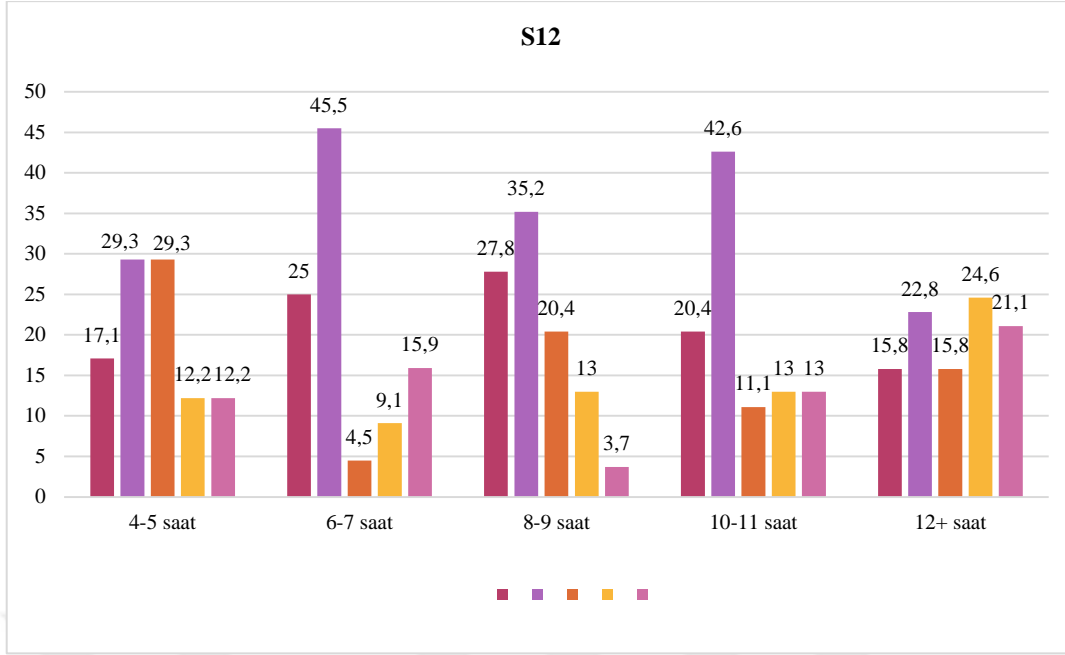
Ki Kare =36.286

p değeri=0.003

Cramer's V=0.190

Şekil 5.5. “Yaylalarda internet, telefon ve teknolojik aletlerin çekmiyor olmasını önemsemem.” ifadesinin yaşa göre analizi

Katılımcıların “Yaylalarda internet, telefon ve teknolojik aletlerin çekmiyor olmasını önemsemem.” ifadesine verilen cevaplar ile kişinin yaşı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olup olmadığını belirlemek için Ki kare analizi yapılmıştır. Sonuçlar incelendiğinde ifadeye verilen cevaplar ile kişinin yaşı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir ($p < 0.05$). ≤ 17 yaş kişilerin %31’i kesinlikle katılıyorum, %24.1’i kararsızım derken; 18-25 yaş arındaki kişilerin %34.7’si katılmıyorum, %27.4’ü kesinlikle katılmıyorum derken; 26-30 yaş arındaki kişilerin %31’i katılmıyorum, %28.6’sı kesinlikle katılmıyorum derken, 31-50 yaş arındaki kişilerin %42.1’i kesinlikle katılmıyorum, %28.1’i katılıyorum derken; 51 yaş \leq kişilerin %44.4’ü katılmıyorum, %18.5’i kesinlikle katılıyorum demiştir. İki değişken arasındaki ilişkinin gücü için Cramer V değeri incelendiğinde orta düzey bir ilişkinin olduğu tespit edilmiştir ($V=0.190$).

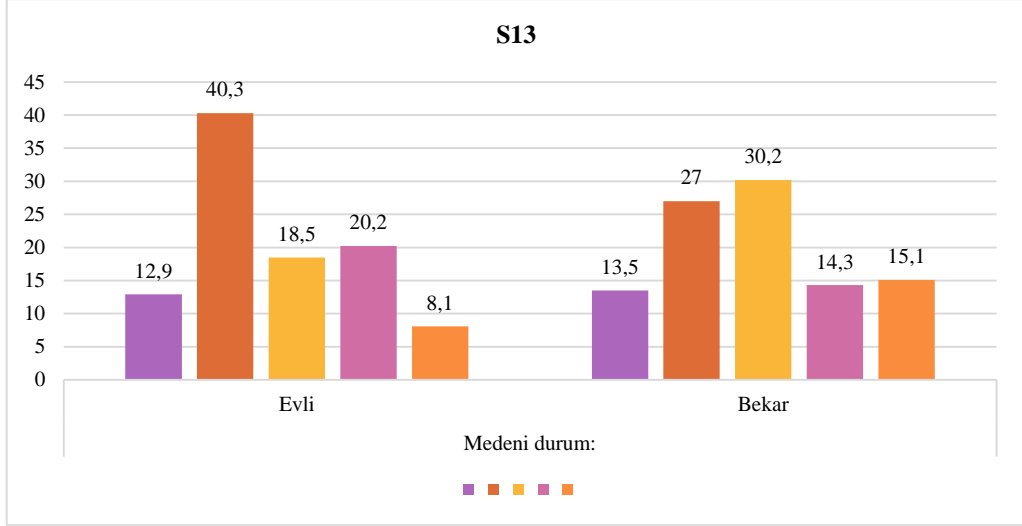
Ki Kare =28.908

p değeri=0.025

Cramer's V=0.170

Şekil 5.6. “Yaylalarda internet, telefon ve teknolojik aletlerin çekmiyor olmasını önemsemem” ifadesinin günlük çalışma saatine göre analizi

Katılımcıların “Yaylalarda internet, telefon ve teknolojik aletlerin çekmiyor olmasını önemsemem.” ifadesine verilen cevaplar ile kişinin mesleğindeki günlük çalışma saati arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olup olmadığını belirlemek için Ki kare analizi yapılmıştır. Sonuçlar incelendiğinde ifadeye verilen cevaplar ile kişinin mesleğindeki günlük çalışma saati arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir ($p < 0.05$). Günlük 4-5 saat çalışan bireylerin %29.3’ü kararsızım, %29.3’ü katılmıyorum derken, 6-7 saat çalışanların %45.5’i katılmıyorum derken İki değişken arasındaki ilişkinin gücü için Cramer V değeri incelendiğinde orta düzey bir ilişkinin olduğu tespit edilmiştir ($V=0.170$).

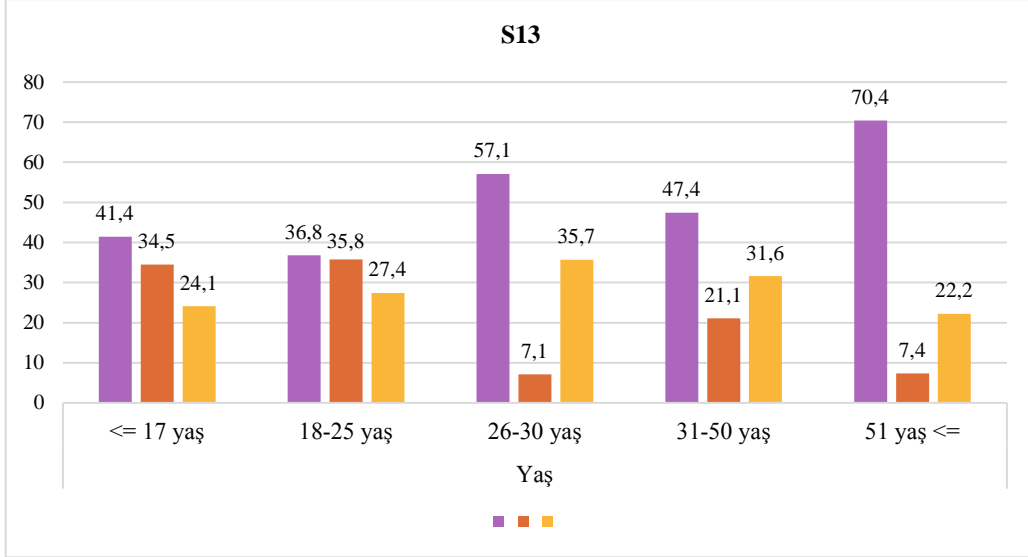
Ki Kare =10.684

p değeri=0.030

Cramer's V=0.207

Şekil 5.7. "Kahramanmaraş'ta yaylalara ulaşım çok zordur." ifadesinin medeni duruma göre analizi

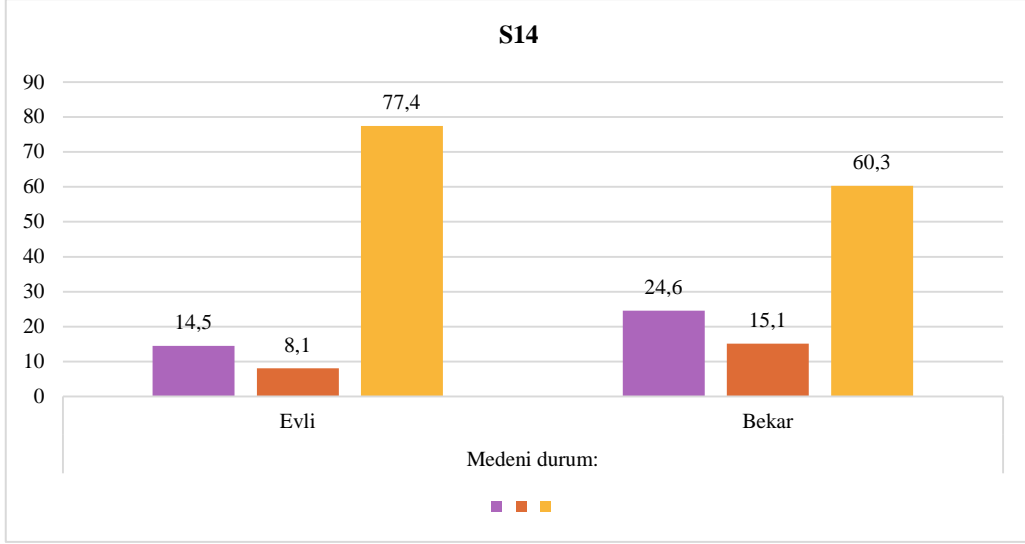
Katılımcıların "Kahramanmaraş'ta yaylalara ulaşım çok zordur" ifadesine verilen cevaplar ile kişilerin medeni durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olup olmadığını belirlemek için yapılan Ki kare analizi yapılmıştır. Sonuçlar incelendiğinde ifadeye verilen cevaplar ile kişilerin medeni durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir ($p < 0.05$). Evli olan bireylerin %40.3'ü katılmıyorum derken bekar olan bireylerin %30.2'si kararsızım demiştir. İki değişken arasındaki ilişkinin gücü için Cramer V değeri incelendiğinde orta düzey bir ilişkinin olduğu tespit edilmiştir ($V=0.207$).

Ki Kare =22.748
p değeri=0.004
Cramer's V=0.213

Şekil 5.8. “Kahramanmaraş’ta yaylalara ulaşım oldukça zordur.” ifadesinin yaşa göre analizi

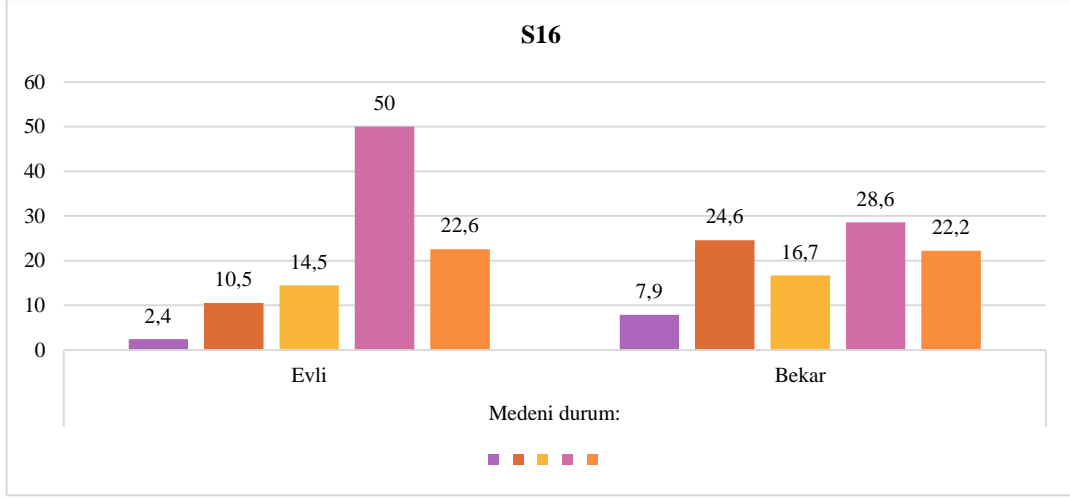
Katılımcıların “Kahramanmaraş’ta yaylalara ulaşım oldukça zordur.” ifadesine verilen cevaplar ile kişilerin yaşları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olup olmadığını belirlemek için yapılan Ki kare analizi yapılmıştır. Sonuçlar incelendiğinde ifadeye verilen cevaplar ile kişilerin yaşları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir ($p < 0.05$). ≤ 17 yaş olan bireylerin %41.4’ü kesinlikle katılmıyorum / katılmıyorum derken, 18-25 yaş arasında olan bireylerin %36.8’i kesinlikle katılmıyorum / katılmıyorum, %26-30 yaş arasında olan bireylerin %57.1’i kesinlikle katılmıyorum / katılmıyorum, 31-50 yaş arasında olan bireylerin %47.4’ü kesinlikle katılmıyorum / katılmıyorum; 51 yaş ve üzerinde olan bireylerin %70.4’ü kesinlikle katılmıyorum/ katılmıyorum demiştir. İki değişken arasındaki ilişkinin gücü için Cramer V değeri incelendiğinde orta düzey bir ilişkinin olduğu tespit edilmiştir ($V=0.213$).

Ki Kare =8.552
p değeri=0.014
Cramer's V=0.185

Şekil 5.9. “Kahramanmaraş’ta kışlık zahirelerini her sene yaparım.” ifadesinin medeni duruma göre analizi

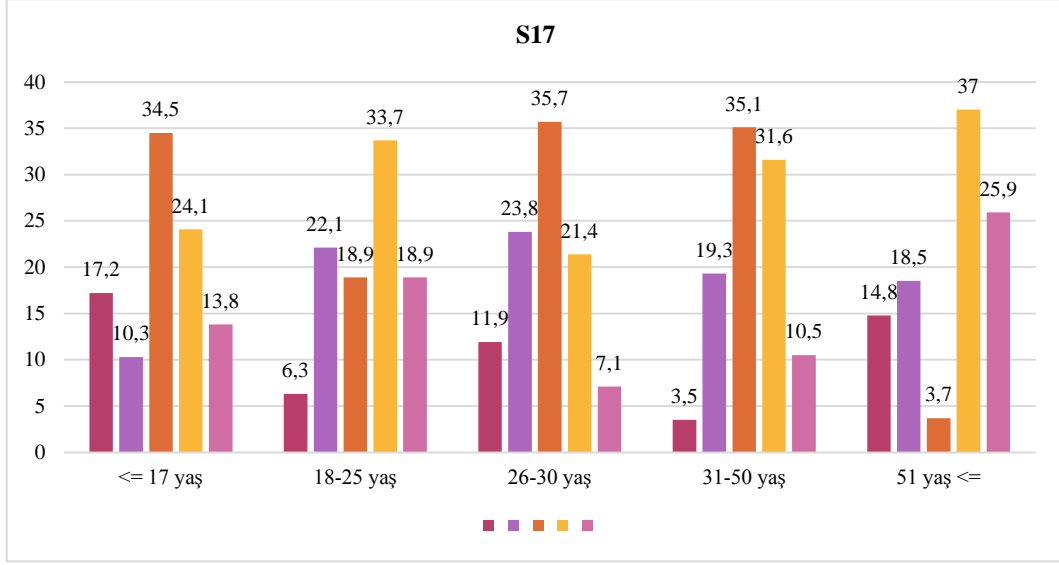
Katılımcıların “Kahramanmaraş’ta kışlık zahirelerini her sene yaparım.” ifadesine verilen cevaplar ile kişilerin medeni durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olup olmadığını belirlemek için yapılan Ki kare analizi yapılmıştır. Sonuçlar incelendiğinde ifadeye verilen cevaplar ile kişilerin medeni durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir ($p < 0.05$). Evli olan bireylerin %77.4’ü kesinlikle katılıyorum / katılıyorum derken, bekar olan bireylerin %60.3’ü katılıyorum / kesinlikle katılıyorum demiştir. İki değişken arasındaki ilişkinin gücü için Cramer V değeri incelendiğinde orta düzey bir ilişkinin olduğu tespit edilmiştir ($V=0.185$).

Ki Kare =18.247
p değeri=0.001
Cramer's V=0.270

Şekil 5.10. “Genelde hafta sonları kırsal alanlara giderim.” ifadesinin medeni duruma göre analizi

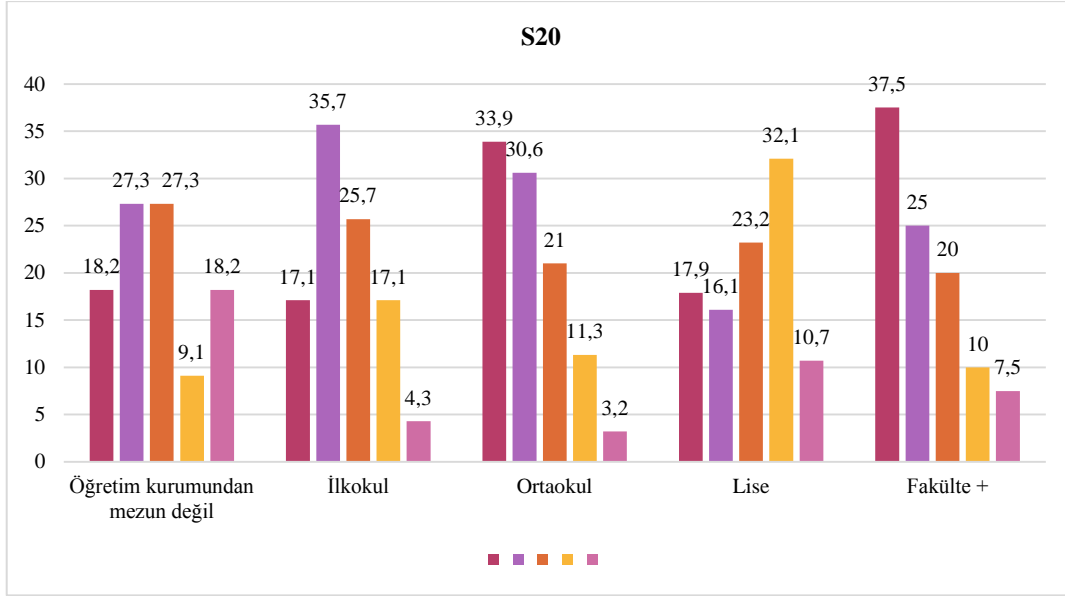
Katılımcıların “Genelde hafta sonları kırsal alanlara giderim.” ifadesine verilen cevaplar ile kişilerin medeni durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olup olmadığını belirlemek için yapılan Ki kare analizi yapılmıştır. Sonuçlar incelendiğinde ifadeye verilen cevaplar ile kişilerin medeni durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir ($p < 0.05$). Evli olan bireylerin %50’si katılıyorum, %22.6’sı kesinlikle derken, bekar olan bireylerin %28.6’sı katılıyorum, %24.6’sı katılmıyorum demıştır. İki değişken arasındaki ilişkinin gücü için Cramer V değeri incelendiğinde orta düzey bir ilişkinin olduğu tespit edilmiştir ($V=0.270$).

Ki Kare =27.396
p değeri=0.037
Cramer's V=0.166

Şekil 5.11. "Kahramanmaraş'ta yeterince rekreasyon alanı mevcuttur." ifadesinin yaşa göre analizi

Katılımcıların "Kahramanmaraş'ta yeterince rekreasyon alanı mevcuttur." ifadesine verilen cevaplar ile kişinin yaşı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olup olmadığını belirlemek için Ki kare analizi yapılmıştır. Sonuçlar incelendiğinde ifadeye verilen cevaplar ile kişinin yaşı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir ($p < 0.05$). ≤ 17 yaş kişilerin %24.5'i kararsızım, %24.1'i katılıyorum derken; 18-25 yaş arasındaki kişilerin %33.7'si katılıyorum, %22.1'i kesinlikle katılmıyorum derken; 26-30 yaş arasındaki kişilerin %35.7'si kararsızım, %23.8'i katılmıyorum derken, 31-50 yaş arasındaki kişilerin %35.1'i kararsızım, %31.6'sı katılıyorum derken; 51 yaş \leq kişilerin %37'si katılıyorum, %25.9'u kesinlikle katılıyorum demmiştir. İki değişken arasındaki ilişkinin gücü için Cramer V değeri incelendiğinde orta düzey bir ilişkinin olduğu tespit edilmiştir ($V=0.166$).

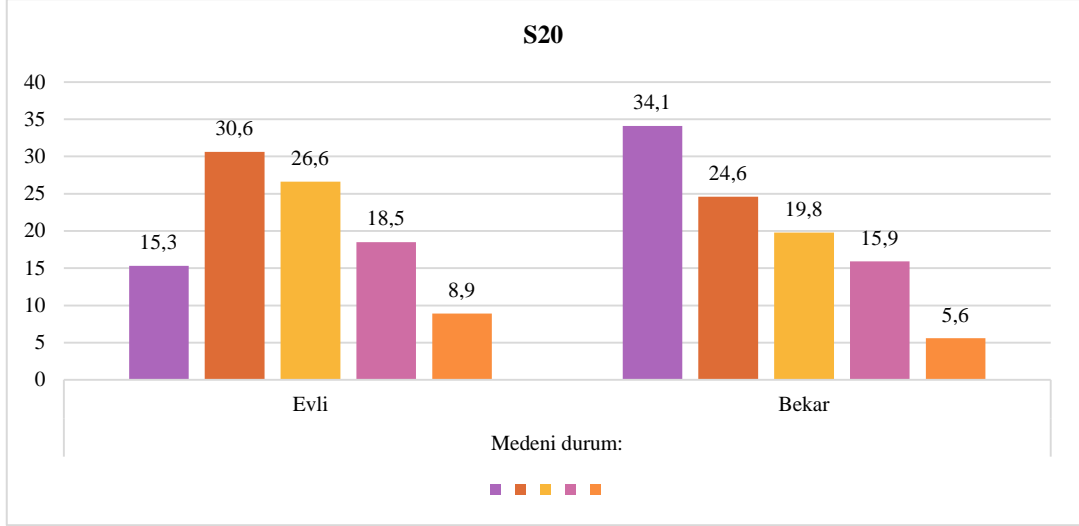
Ki Kare =28.109

p değeri=0.0031

Cramer's V=0.168

Şekil 5.12. “Kahramanmaraş’taki rekreasyon alanlarını yeterince temiz buluyorum.” ifadesinin anne eğitim durumuna göre analizi

Katılımcıların “Kahramanmaraş’taki rekreasyon alanlarını yeterince temiz buluyorum.” ifadesine verilen cevaplar ile kişinin annesinin eğitim durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olup olmadığını belirlemek için Ki kare analizi yapılmıştır. Sonuçlar incelendiğinde ifadeye verilen cevaplar ile kişinin annesinin eğitim durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir ($p < 0.05$). İlkokul mezunu annelerin yetiştirmiş olduğu bireylerin %35.7’si katılmıyorum derken, ortaokul mezunu annelerin yetiştirmiş olduğu bireylerin %33.9 kesinlikle katılmıyorum, %30.6’sı katılmıyorum, lise mezunu annelerin yetiştirdiği bireylerin %32.1’i katılıyorum, fakülte ve üzerinde okullardan mezun olan annelerin yetiştirdikleri bireylerin %37.5’i kesinlikle katılmıyorum cevabını vermiştir. İki değişken arasındaki ilişkinin gücü için Cramer V değeri incelendiğinde orta düzey bir ilişkinin olduğu tespit edilmiştir ($V=0.168$).

Ki Kare =12.187

p değeri=0.016

Cramer's V=0.221

Şekil 5.13. “Kahramanmaraş’taki rekreasyon alanlarını yeterince temiz buluyorum.” ifadesinin medeni duruma göre analizi

Katılımcıların “Kahramanmaraş’taki rekreasyon alanlarını yeterince temiz buluyorum.” ifadesine verilen cevaplar ile kişilerin medeni durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olup olmadığını belirlemek için yapılan Ki kare analizi yapılmıştır. Sonuçlar incelendiğinde ifadeye verilen cevaplar ile kişilerin medeni durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir ($p < 0.05$). Evli olan bireylerin %30’u katılmıyorum, %26.6’sı kararsızım derken bekar olan bireylerin %34.1’i kesinlikle katılmıyorum, %24.6’sı katılmıyorum demiştir. İki değişken arasındaki ilişkinin gücü için Cramer V değeri incelendiğinde orta düzey bir ilişkinin olduğu tespit edilmiştir ($V=0.221$).

Kahramanmaraş ili geçmişten bugüne sürekli artış gösteren nüfusu nedeni ile genişleyen bir şehirsal alana sahiptir. Kentin ekonomisi Cumhuriyet’in ilanından 1980’li yıllara kadar hayvancılık, tarım ve el sanatlarına (bakır, ceviz oyma, çarık vb.) dayalı olarak gelişme göstermektedir. Kentin sosyal ve ekonomik yapısı, endüstriyel yatırımların artması sonucunda değişim göstermektedir. Bu durum nedeni ile kırsal alanda yaşayan insanlar şehir merkezine göç etmeye başlamıştır. Ayrıca, 1950’li yıllardan itibaren sanayinin gelişmesi ile nüfus artmıştır ve kentsel alanlar hızla büyümeye başlamıştır. Kahramanmaraş tarım ve sanayi sektöründeki ilerlemesinden dolayı 1968 yılında kalkınmada öncelikli iller kapsamına alınmıştır. Sanayileşmenin hızla gelişmesinden sonra tarım ağırlıklı ekonomi yapısı sanayi ağırlıklı yapıya dönüşmüştür bu durum kırsal alandan şehre göçü hızlandırarak nüfusun artmasına neden olmaktadır. Kahramanmaraş ili 1980’li

yıllardan sonra modern kente dönüşmektedir ve mekânsal olarak hızla genişlemektedir (Karabörk ve Sandal, 2018).

Genel olarak kentin nüfus yoğunluğu dinamik bir yapıya sahip olduğundan nüfusun mekânsal dağılımı ve kentin değişimini ortaya koyarak gelecek zaman için çıkarım yapma olanağı sağlamaktadır. Kentin şehir merkezinde artan nüfus yoğunluğu düzensiz yerleşmeler oluşmasını sağlamaktadır. Bu durum şehir planlaması ve altyapıda sorun teşkil etmektedir. Sürekli artan nüfus ve göçler ile coğrafi dağılımda etkilenmektedir. Kentin çevresine doğru büyümesi sonucunda kırsal alanda tahripler meydana gelmektedir. Kişi başına düşen yeşil alan miktarı azalmaktadır. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın yönetmeliğinin belirlenmesine göre bir şehirde kişi başına düşen yeşil alan miktarı en az 15 metrekare olmalıdır. Dünya Sağlık Örgütüne göre ise en az 9 metrekare olmalıdır. Türkiye'de yeşil alan planlaması imar mevzuatına göre yapılmaktadır (Anonim, 2019h).

Yaylacılık, Kahramanmaraş ilinde oldukça önemli bir yere sahiptir. İnsanlar yılın belirli zaman aralıklarında yayla evlerine göç etmektedirler. Çalışma alanı olan Başkonuş Yaylası kentin önemli rekreasyon alanlarından. Alana ait kamp alanları ve konaklama imkanı için yapılan evler mevcuttur. Toplam 15 adet ev bulunmakla birlikte bunlarda 4'ü Sedir, 11'i Ardiç olarak iki tip orman evi mevcuttur (Anonim, 2011). Kentsel alanın sıkıcı ve bunaltıcı havasından ve yoğun iş temposundan uzaklaşmak, rekreasyon amacı ile gidilen kırsal alanlar ve yayla evleri son zamanlarda sıklıkla tercih edilmektedir. Kahramanmaraş yaylacılıkta oldukça eski bir şehirdir. Nitekim Kahramanmaraş Arkeoloji Müzesi'nde sergilenmekte olan MÖ 900-800 yıllarına ait taştan sanat eserlerinde, elinde üzüm salkımı tutan erkek kabartmaları mevcuttur. Yine Yinanç ve Elibüyük (1988) tarafından hazırlanmış olan ve 15-16. yüzyıla ait Osmanlı Maraş Tahrir Defteri'nde (MS 1563) bu bölgede yaylacılığın hemen her yerde görüldüğü, kuzeyde dağlık kısımlarda ve Elbistan tarafından azaldığı kayıtlarda mevcut olarak bulunmaktadır (Gürbüz, 2009). Yakın zamanda yapılan çalışmaların kaynakların da Kahramanmaraş'ta yaylacılığın tarihçesinin eskilere dayandığı bildirilmektedir. Sonuç olarak Kahramanmaraş ilinin iklim, bitki formasyonu, coğrafi durumuna göre kuramsal temeller ve araştırma bulguları bölümlerinde açıklamalar yapılmıştır. Araştırmada bahsedildiği üzere ağaçlandırmanın önemi, kırsal alanda yaşam alanı olarak seçilen bölgenin, oradaki canlıların düzenini habitatını bozmadan, koruma kullanma dengesi içerisinde sürekliliğini getirmesi gerekmektedir. Çünkü peyzaj mimarlığının asıl amacı doğala en yakın olanı sunmaktır. Doğa var olduğu müddetçe insanoglunun nesli devam edecektir.

Araştırma alanında daha rahat ve güvenli bir ortam oluşturulması için piknik alanlarının sınırlandırılması, piknik masalarının uygun konumlara yerleştirilmesi, taşıt yollarının ve yürüyüş parkurlarının yeniden düzenlenmesi, su kaynaklarının çoğaltılarak eşme sayılarının artırılması gereklidir. Bu düzenlemeler yapıldığı takdirde günübirlik gelenler daha rahat ortamda dinlenme ve eğlenme olanağı bulacaklar ve söz konusu faaliyetin gelişmesinde önemli olan doğal evre daha fazla zarar görmeden korunmuş olacaktır.

- Anonim, 2019. Web Sitesi: <https://www.aksutvhaber.net/kahramanmaras/yesil-alan-miktari-kisi-basi-46-metrekare-h25820.html>, Erişim Tarihi: 12.10.2019
- Anonim, 2019a. Web Sitesi: <https://kahramanmarasobm.ogm.gov.tr/Sayfalar/Ormanlarımız/OrmanVarligi.aspx>, Erişim Tarihi: 25.09.2019
- Anonim, 2019b. Web Sitesi: <https://kahramanmaras.tkd.gov.tr/Docs/kahramanmarasTKDK130238100015767188.pdf>, Erişim Tarihi: 19.08.2019
- Anonim, 2019c. Web Sitesi: <https://www.marastanhaber.com.tr/kahramanmarasin-alpleri-baskonus-yaylasi-39514h.htm>, Erişim Tarihi: 20.01.2020
- Anonim, 2019d. Web Sitesi: <https://www.nufusu.com/il/kahramanmaras-nufusu>, Erişim Tarihi: 10.06.2019
- Anonim, 2019e. Web Sitesi: <http://www.kahramanmarassehirrehberi.com/tr/icerik/bitki-ortusu>, Erişim Tarihi: 20.09.2019
- Anonim, 2019f. Web Sitesi: <https://kahramanmaras.bel.tr/bitki-bilgi-katalogu>, Erişim tarihi: 13.07.2019
- Anonim, 2019g. Web Sitesi: <https://kahramanmaras.bel.tr/kesfedin/kahramanmarasin-cografyasi>, Erişim Tarihi: 20.09.2019
- Anonim, 2019h. Web Sitesi: <https://www.haberturk.com/hangi-ilce-ne-kadar-yesil-2294962>, Erişim Tarihi: 12.10.2019
- Anonim, 2020. Web Sitesi: <http://arsiv.ntv.com.tr/news/128738.asp>, Erişim Tarihi: 20.01.2020
- Anonim, 2020a. Web Sitesi: http://kahramanmaras.ormansu.gov.tr/Kahramanmaras/AnaSayfa/DKMP/Kapicam_mesire_alani.aspx?sflang=tr, Erişim Tarihi: 10.02.2020
- Anonim, 2020b. Web Sitesi: http://kahramanmaras.ormansu.gov.tr/Kahramanmaras/AnaSayfa/DKMP/yavsan_yaylasi_tabiat_parki.aspx?sflang=tr, Erişim Tarihi: 10.02.2020
- Atalay, B., 2008. *Maraş Tarihi ve Coğrafyası*, Ukde Yayınları, Kahramanmaraş.
- Avşar, M.D., 2002. “Kahramanmaraş - Başkonuş Dağında Varlığı Oldukça Azalan Odunsu Taksonlar ve Alınabilecek Silvikültürel Önlemler”, DOA Dergisi, 8, 119-136. <https://doa.ogm.gov.tr/Documents/dergiler/doa8/d83.pdf>.
- Aydemir, E.S., 2004. *Kentsel Alanların Planlanması ve Tasarımı*, Trabzon, s. 483- 460.
- Aydın, İ., Öztekin, Y. 2010. Kentsel Nüfusun Nefes Bahçeleri Mesire Yerlerine Bir Örnek: Değirmen Boğazı (Balıkesir), Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, s. 88-98. http://www.sosyalarastirmalar.com/cilt3/sayi14pdf/aydin_ibrahim_ve_yusufoztekin.pdf.

- Aydınözü, D., Solmaz, F., 2003. Doğu Karadeniz Bölümü Yaylacılık Faaliyetlerine Bir Örnek: Giresun Kümbet Yaylası, GÜ, Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt 23, Sayı 3 (2003) 55-69. <http://static.dergipark.org.tr/article-download/imported/5000078822/5000073040.pdf?>
- Bekdemir, Ü., Özdemir, Ü., 2002. Doğu Karadeniz Bölümünde Gelişmekte Olan Yayla Turizm Merkezlerine Bir Örnek: Bektaş Yaylası, Doğu Coğrafya Dergisi 7, s. 9-35. <http://static.dergipark.org.tr/article-download/imported/1021006845/1021006280.pdf?>
- Bilen, G., Bayrak, M., 2018. Kahramanmaraş Potansiyel Yatırım Konuları Araştırması, Ankara. Teknoloji Araştırma ve İş Geliştirme Daire Başkanlığı, T.C. Doğu Akdeniz Kalkınma Ajansı, s. 33. https://www.dogaka.gov.tr/assets/upload/dosyalar/wwwdogakagovtr_869_rv1132ix_kahramanmaras-potansiyel-yatirim-konulari-arastirmasi.pdf.
- Canan, F., 2017. Kent Geometrisine Bağlı Olarak Kentsel Isı Adası Etkisinin Belirlenmesi: Konya Örneği. Çukurova Üniversitesi Mühendislik Mimarlık Fakültesi Dergisi, s. 69-80. <http://static.dergipark.org.tr/article-download/45e3/c947/cbc8/5a1689b0ec399.pdf?>
- Çelik, H., Ağaoğlu, Y.S., Fidan, Y., Marasalı, B., Söylemezoğlu, G., 1998. *Genel Bağcılık*. Sun Fidan A.Ş. Mesleki Kitaplar Serisi: 1, Ankara.
- Çiftçi, S., Aydınli, H.İ., 2015. Türkiye’de Kır-Kent Kavramlarının Değişen Niteliği Ve Mevzuatın Sürece Etkisi, Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt:14 Sayı:54, s. 192-200. <http://static.dergipark.org.tr/article-download/imported/5000080175/5000119867.pdf?>
- Davis, P.H., 1965. *Flora of Turkey and the East Aegean Islands* (Editörler: Güner, A., Özhatay, N., Ekim, T., Başer, K.H.C.). Volume I-X, Edinburgh University Press, Great Britain.
- Deniz, T., Kalem, Y.M., 2018. Turizm Coğrafyası: Çalışmalar, Sorunlar Ve Yaklaşımlar, Safran Kültür ve Turizm Araştırmaları Dergisi, s. 41-54. <http://static.dergipark.org.tr/article-download/009c/56e3/b882/5ae36e750a0ed.pdf?>
- Doğanay, H., Coşkun, O., 2013. Türkiye Yaylacılığındaki Değişme Eğilimleri Ve Başlıca Sonuçları, Doğu Coğrafya Dergisi, s. 1-28. <http://static.dergipark.org.tr/article-download/imported/1021010013/1021007972.pdf?>
- Doygun, H., İlter, A., 2007. Kahramanmaraş Kentinde Mevcut ve Öngörülen Aktif Yeşil Alan Yeterliliğinin İncelenmesi, Ekoloji Dergisi No:17, 65, s. 21-27. <http://www.ekolojidergisi.com/download/kahramanmaras-kentinde-mevcut-ve-ongorulen-aktif-yesil-alan-yeterlilikinin-incelenmesi.pdf>.
- Doygun, H., Oğuz, H., Zengin, M., 2009. *İklim Koşullarının İyileştirici Özellikleri Yönünden Ormanların Kent Peyzajına Katkılarının Araştırılması: K.Maraş Örneği* (Editörler: Sarıbaş, M., Kaya, G.L., Çelikyay, S., Ateşoğlu, A.). Bartın Orman Fakültesi Dergisi I. Ulusal Batı Karadeniz Ormancılık Kongresi Bildiriler Kitabı, Özel Satı, Cilt I, s. 224-231.

- Durak, 2013; Ok, 2017. Kahramanmaraş İlinde Doğa Turizmi Master Planı, <https://docplayer.biz.tr/24673757-Kahramanmaras-ilinde-doga-turizmi-master-plani.html>. (Erişim Tarihi: 12.10.2019)
- Eker, F., 2013. Maraş Tarihi ve Coğrafyası, Ukde Yayınları
- Eker, F., 2018. Kahramanmaraş'ın Tarihi Coğrafyasına Bir Bakış, KSÜ Sosyal Bilimler Dergisi, s. 25. <http://static.dergipark.org.tr/article-download/imported/5000035256/5000034411.pdf?>
- Eker, F., 2019. Ekinözü Lahdi Üzerine İlk Değerlendirme, Cedrus Dergisi, s. 576. <http://static.dergipark.org.tr/article-download/751a/9e5c/1ef9/5db18c22f19ef.pdf?>
- Eker, Ö., 2015. Doğal Rekreasyon Alanlarının Yönetsel, Yapısal Ve Sosyo-Ekonomik Açından Değerlendirilmesi: Başkonuş Rekreasyon Alanı Örneği, 2023'e Doğru 3. Doğa ve Ormancılık Sempozyumu, s. 321. [file:///C:/Users/G%C3%9CL%C3%87%C4%B0N/Downloads/merEker-%20\(3\).pdf](file:///C:/Users/G%C3%9CL%C3%87%C4%B0N/Downloads/merEker-%20(3).pdf)
- Emiroğlu, 1977. *Bolu'da Yaylalar ve Yaylacılık*. Ankara Üniv. D.T.C.F Yay. No: 272, Ankara, s. 16-17
- Ertürk, M., Güner, İ., 2005. Fethiye'de Yaylalar ve Yaylacılık, Doğu Coğrafya Dergisi, s. 141-178. <http://static.dergipark.org.tr/article-download/imported/1021006258/1021005962.pdf?>
- Gökhan, İ., Kaya, S., 2008. *İlk Çağdan Dulkadirli'lere Kadar Maraş*, Ukde Kitaplığı
- Gül, A., Küçük, V., 2001. Kentsel Açık-Yeşil Alanlar ve Isparta Kenti Örneğinde İncelenmesi, SDÜ Orman Fakültesi Dergisi, Seri A 2, s. 27-48. <http://static.dergipark.org.tr/article-download/imported/1089000249/1089000457.pdf?>
- Gül, S., Yılmaz, A., 2019. Samsun Şehri Kıyı Şeridinin Rekreasyon Potansiyelinin Gülez'in Açık Hava Rekreasyon Potansiyelinin Değerlendirilmesi Yöntemi ile Belirlenmesi, Coğrafi Bilimler Dergisi, s. 320. <http://static.dergipark.org.tr/article-download/0fce/4b89/3563/5dbbf81dcdfa6.pdf?>
- Gürbüz, A., 2009. 16-17. Yüzyıllarda Maraş Şehrinde Sosyal Ve Ekonomik Hayat, Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, Cilt no.2 Sayı 9, s. 165-170. http://www.sosyalarastirmalar.com/cilt2/sayi9pdf/gurbuz_adnan.pdf
- İlgin, M., 2017. Bağcılık Tekniği II, Ankara 1970. W. GLISBERG, Türkiye Bağcılığı Üzerinde Araştırmaları, Ankara 1938; <https://ansiklopedi.46.web.tr/kahramanmaras-bagcilik/>. (Erişim Tarihi: 12.11.2019)
- İzıbrak, R., 1947. Kayseri Şehrinin İşleme Ve Gelişmesinde Bağcılığın Etkileri, Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi, F. 26 Cilt 5, sayı 4, s. 401-418. <http://dtcfdergisi.ankara.edu.tr/index.php/dtcf/article/view/4945/4858>

- Kadanalı, E., Yazgan, Ş., 2012. Ağrı İlinin Kırsal Turizm Potansiyelinin Değerlendirilmesi KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi 14 (22): 5-10. <http://dergi.kmu.edu.tr/userfiles/file/haziran2012/5-10.pdf>.
- Karabörk, M., Sandal, E.K., 2018. Kahramanmaraş Şehir Merkezinde Nüfusun Mekansal Değişimi. Doğu Coğrafya Dergisi: Aralık-2018, Yıl:23, Sayı: 40, s. 21-36. <http://static.dergipark.org.tr/article-download/c080/98a0/abc6/5c1e1f70501b0.pdf?>
- Karabulut, M., Cosun, F., 2009. Kahramanmaraş'ta Ortalama, Minimum ve Maksimum Sıcaklıkların Trend Analizi, Türk Coğrafya Dergisi, Sayı:53, s. 41-50. <file:///C:/Users/G%C3%9CL%C3%87%C4%B0N/Downloads/KahramanmarataOrtalamaMinimumveMaksimumScaklklarnTrend.pdf>.
- Karabulut, M., Karakoç, A., Gürbüz, M., Kızılelma, Y., 2013. Coğrafi Bilgi Sistemleri Kullanılarak Başkonuş Dağında (Kahramanmaraş) Orman Yangını Risk Alanlarının Belirlenmesi, Cilt:6 Sayı:24, s. 171. [file:///C:/Users/G%C3%9CL%C3%87%C4%B0N/Downloads/CORAFBLGSSTEMLERKULLANARAKBAKONUDAINDAKAHRAMANMARAORMANYANGINIRSKALANLARININBELRLENMES%20\(2\).pdf](file:///C:/Users/G%C3%9CL%C3%87%C4%B0N/Downloads/CORAFBLGSSTEMLERKULLANARAKBAKONUDAINDAKAHRAMANMARAORMANYANGINIRSKALANLARININBELRLENMES%20(2).pdf).
- Karagel Üçeçam, D., 2017. Kır Yerleşmeleri Ders Notları, Mustafa Kemal Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Coğrafya Bölümü, Hatay/2017, s. 16. <http://www.mku.edu.tr/files/200-b29def5b-73a5-4ade-a6bc-168e013b557d.pdf>. (Erişim Tarihi: 15.10.2019)
- Karakuyu, M., 2002. Şehirleşmenin Küresel iklim Sapmaları ve Taşkınlar Üzerindeki Etkisi, Marmara Coğrafya Dergisi, s. 97-108. <http://static.dergipark.org.tr/article-download/imported/1012000482/1012000380.pdf?>
- Kısakürek, Ş., Bayazıt, E., 2018. Kahramanmaraş Kenti Örneğinde Kent Kimliği Ve Kentsel Donatı Elemanları - Turkish Journal of Forest Science, s. 49-59. <http://static.dergipark.org.tr/article-download/4724/bbeb/048f/5ae739a8963d5.pdf?>
- Kocabaş, Y.Z., İlçim, A., Çömlekçiöğlü, N., 2014. Kahramanmaraş Başkonuş Dağı Gevenleri (Astragalus spp.) ve Önemi, KSÜ, Türkoğlu MYO Tıbbi ve Aromatik Bitkiler Bölümü, Kahramanmaraş. https://www.researchgate.net/publication/291829976_Kahramanmaras_Baskonus_Dagi_Gevenleri_Astragalus_spp_ve_Onemi.
- Konyar, E., 2008. Kahramanmaraş Yüzey Araştırması 2007, Anadolu Akdeniz'i Arkeoloji Haberleri, s. 130-138. file:///C:/Users/G%C3%9CL%C3%87%C4%B0N/Downloads/Kahramanmaras_Yuzey_Arastirmasi_2007_AST.pdf.
- Laz, B., Babur, E., Akpınar, D.M., Avgın, S.S., 2018. Kahramanmaraş-Elmalar Yeşil Kuşak Ek-3 Plantasyon Sahasında Görülen Biyotik ve Abiyotik Zararlıların Tespiti, KSÜ Tarım ve Doğa Dergisi, 21(6), s. 926-935. <http://static.dergipark.org.tr/article-download/6d64/2503/741f/5bb878755520f.pdf?>
- Leidenfrost, K., Pascher, O., 1969. *Yaylacılık*, Ormançılık Araştırma Enstitüsü Yayınları Muhtelif Yayınlar Serisi No. 30, S. 35.

- Li, F., Wang, R., Paulussen, J., Liu, X., 2005. Comprehensive concept planning of urban greening based on ecological principles: a case study in Beijing, China, s. 325-336. <https://doi.org/10.1016/j.landurbplan.2004.04.002>.
- Mathew, A., Khandelwal, S., Kaul, N., 2016. Spatial and Temporal Variations of Urban Heat Island Effect and the Effect of Percentage Impervious Surface Area and Elevation on Land Surface Temperature: Study of Chandigarh City, India. *Sustainable Cities and Society*, 26, s. 264-277. <https://doi.org/10.1016/j.scs.2016.06.018>.
- Meydan, A., Güngör, Ş., 2015. Sebil’de (Mersin) Bağ Evi Kültürü, *Sütad*, Güz 2015; (38), ISSN: 1300-5766, Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi, s. 239-261. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/sutad/issue/17838/187026>.
- Nakata, C., Souza, L., 2013. Verification of the Influence of Urban Geometry on the Nocturnal Heat Island Intensit, *Journal of Urban and Environmental Engineering*, s. 286-292. <https://www.jstor.org/stable/26189199>.
- Orhonlu, C., 1963, *Osmanlı İmparatorluğunda Aşiretleri İskân Teşebbüsü (1691-1696)*. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fak. Yay. No: 998, İstanbul.
- Öğdül, H., Uluçay, H., Öngel, S., 2007. Kent Çevresindeki Kırsal Alanlarda Değişim Biçimleri, Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu, Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma Grubu (Sobag) Proje No: Sobag – 105k076, İstanbul. <https://kirsalplanlamavetasarim.files.wordpress.com/2015/10/kent-c3a7evresindeki-kirsal-alanlarda.pdf>.
- Özdemir, Ü., Güner, İ., Kopar, İ., 2002. Safranbolu Platosunda Geçici Kır Yerleşmeleri, *Doğu Coğrafya Dergisi*, 7 (7), s.133-152. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/ataunidcd/issue/2450/31109>.
- Özgüç, N., 2011. *Turizm Coğrafyası: Özellikler ve Bölgeler*, Çantay Kitabevi, İstanbul, 17.
- Özkul, G. ve Bozkurt, A.A., 2019. Kırsal Kalkınmada Tkdk’nın Rolü: İpard I Programına İlişkin Isparta İlinde Bir İnceleme, *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi*, Yıl: 2019, Cilt: 10, Sayı: 25, s.536-554. <http://static.dergipark.org.tr/article-download/5597/2b3a/e2ab/5db4c162d4f7a.pdf?>
- Sandal, E., Karademir, N., 2013. Kahramanmaraş İlindeki Günübirlik Rekreasyon Alanlarının Potansiyelinin Belirlenmesi Ve Kullanımı İle İlgili Sorunlar. *Türk Coğrafya Dergisi*, Sayı 60, s. 25-36. <http://static.dergipark.org.tr/article-download/imported/1074000018/1074000016.pdf?>
- Sandal, E.K., Karademir, N., 2014. Kahramanmaraş’ta Yeşil Alanların Yeterliliği ile Halkın Beklentilerinin ve Bilinç Düzeyinin Belirlenmesi, *Doğu Coğrafya Dergisi*, s. 155. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/ataunidcd/issue/2457/31312>.
- Solecki, W.D., Rosenzweig, C., Parshall, L., Pope, G., Clark, M., Cox, J., Wiencke, M., 2005. Mitigation of the heat island effect in urban New Jersey. *Environmental Hazards* 6, s. 39-49. <https://doi.org/10.1016/j.hazards.2004.12.002>.

- Soykan, F., 1999. Doğal Çevre ve Kırsal Kültürle Bütünleşen Bir Turizm Türü: Kırsal Turizm. *Anatolia Turizm Araştırmaları Dergisi* s. 97-100. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/atad/issue/53224/706675>.
- Tıraş, M., 2008. Kahramanmaraş'ta Günübürlük Rekreasyon Alanına Bir Örnek: Başkonuş. *Doğu Coğrafya Dergisi*, Cilt: 13 Sayı: 20 s. 35-44. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/ataunidcd/issue/2444/30983>.
- Tsoka, S., 2011. *Relations Entre Morphologie Urbaine, Microclimate et Confort des Piétons: Application au Cas des Ecoquartiers*, Master Thesis, Centre Scientifique et Technique du Bâtiment [CSTB], Nantes.
- Tunçel, H., 2016. *Coğrafya'da Yaylacılık Araştırmaları*, Bir İnsan-I Selim Prof. Dr. Azmi Özcan'a Armağan, Lotus Yayınevi - 95, s. 443.
- Ünal, M.S., Sağlam, H., Kırkaya, H., 2019. Şırnak İli İdil İlçesinde Yetiştirilen Mahalli Üzüm Çeşitlerinin Değerlendirilme Şekilleri, *Bahri Dağdaş Bitkisel Araştırma Dergisi* 8 (1), s. 158-162. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/bdbad/issue/47287/596063>.
- Yeşilyurt Alkan, A., 2016. *Kırsal Alanlardan Kentsel Alanlara Dönüşümü: Burdur Örneği*, Şehir Ve Bölge Planlama Anabilim Dalı Isparta, Yüksek Lisans Tezi.
- Yılmaz, H., Kardeş, B., Yüksel, E.E., 2009. Gülez Yöntemine Göre Kafkasör Kent Ormanının Rekreasyonel Potansiyelinin Değerlendirilmesi, *Artvin Çoruh Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, s. 53- 61. https://www.researchgate.net/publication/312898349_Gulez_Yontemine_Gore_Kafkasor_Kent_Ormaninin_Rekreasyonel_Potansiyelinin_Degerlendirilmesi.
- Yücel, T., 1995. Türkiye'nin Kır Yerleşmeleri ve Tipleri Üzerine Yeni Görüşler. *Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü, Türk Kültürü Araştırmaları*, Prof.Dr.Oktay Aslanapa'ya Armağan (Ayrı basım), Yıl:XXXI/1-2, 1993, Ankara, s. 447-469. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/ataunidcd/issue/2457/31334>.

ÖZ GEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı, soyadı : Gülçin ALCI
Uyruğu : T.C.
Doğum tarihi ve yeri : 05.10.1994 Kahramanmaraş
Medeni hali : Evli
Telefon : 0533 382 98 75
e-posta : gulcinnvarol@hotmail.com

Eğitim

Derece	Eğitim Birimi	Mezuniyet tarihi
Yüksek lisans	KSÜ /Peyzaj Mimarlığı Bölümü	2020
Lisans	KSÜ/ Peyzaj Mimarlığı Bölümü	2017
Lise	Fatih Anadolu Lisesi	2012

Yayınlar

1. Özçalık, M., Alcı G., 2019, Kahramanmaraş Tarihi Bitkilerinin Peyzaj Tasarımında kullanılması Üzerine Bir Araştırma, 3. Uluslararası GAP Sosyal Bilimler Kongresi